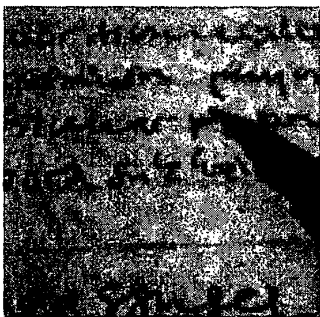
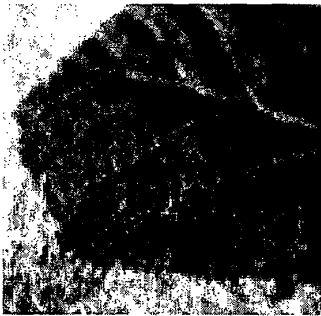
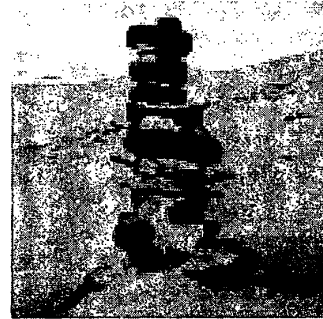

— Pisortat suliaasaqarfiinik aaqqissuusseqqinnissaq
pillugu isumaliutissiissut

Betænkning vedrørende en **struktureform** —
af den offentlige sektor

AAQQIBBUUSSAANERMUT ISUMALIQATIGIISITAT - STRUKTURUDVALGET

Imarisai

Indholdsfortegnelse

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat pilersinneqarnerat suliassaallu	Strukturudvalgets nedsættelse og kommissorium 4
Kapitel 1. Aallaqqaasiut Aaqqissuussaannernullu Isumalioqatigiissitat inassutaat	Kapitel 1. Indledning og strukturudvalgets anbefalinger 7
Kapitel 2. Kommunit nutaat	Kapitel 2. De nye kommuner 13
Kapitel 3. Sumiiffinni oqartussaaqataaneq aqutseriaatsillu nutaat	Kapitel 3. Lokal demokrati og nye styreformer 17
Kapitel 4. Sumiiffinni kiffartuussiviit aamma IT	Kapitel 4. Lokale servicecentre og IT-sektoren 21
Kapitel 5. Sulisoqarneq	Kapitel 5. Personale 31
Kapitel 6. Akileraartarneq akiliisitsiniartarnerlu	Kapitel 6. Skat og inkasso 33
Kapitel 7. Ilaqutariinnik isumaginninneq	Kapitel 7. Familieområdet 36
Kapitel 8. Peqqinnissaq	Kapitel 8. Sundhed 44
Kapitel 9. Kulturi, Ilinniartitaaneq, Ilisimatusarneq Ilageeqarnerlu	Kapitel 9. Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke 47
Kapitel 10. Inussutissarsiorneq, Nunalerineq Suliffeqarnerlu	Kapitel 10. Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked 54
Kapitel 11. Avatangiisit	Kapitel 11. Miljøområdet 60
Kapitel 12. Ilaasunik usinillu angallassineq assartuinerlu	Kapitel 12. Passager- og godstransport 62
Kapitel 13. Sanaartorneq	Kapitel 13. Anlæg 65
Kapitel 14. Ineqarneq	Kapitel 14. Boliger..... 67
Kapitel 15. Aningaasaqarneq	Kapitel 15. Økonomi 69

Ilanngussat:

Ilanngussaq 1:

Kalaallit Nunaanni kommunit kattussornissaat sumiiffinni inuit oqartussaaqataanerannit isigalugu. Allattoq Ulrik Kjær

Ilanngussaq 2:

Suliassa qarfiit immikkoortui misissorluagassat.

Ilanngussaq 3:

Oqartussaanerup anguniakkanik killissaliussamillu aqutsineq aqutqigalugu immikkoortunut annerusunut siammaanneqarnera.

Ilanngussaq 4:

Kommunip iluani isumaqatigiisummut assersuut.

Bilagsoversigt:

Bilag 1:

Kommunesammenlægninger i Grønland set i et lokaldemokratisk lys. Af Ulrik Kjær

Bilag 2:

Udvælgelse af delområder til nærmere analyse.

Bilag 3:

Decentralisering af kompetence til større regioner via mål- og rammestyrt eller kontraktstyring.

Bilag 4:

Eksempel på intern kontrakt.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat pilersinneqarnerat suliassaallu

December 2003-mi Naalakkersuisut aaqqissuussaannermut isumalioqatigiissitaaq pilersippaat, suliakkiunneqarporlu pisortat suliffeqarfiutaanni tamani suliassat naammassineqarnissaannut killiliussat allangortinnissaasa aalajangiiffigineqarnissaannut tunngavissat teknikikkut suliatigullu misissoqqissaarnissaat.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat tunngaviusumik pingaartitassatut naleqartitat aallaavigalugit pisortat suliffeqarfiisa allatut ilusilerneqarnissaasa pitsaaqutai pitsaanngequtaalu naliliivigissavai taakkulu tunngavigalugit ukiorpassuarni atasinnaasunik allanguutissanik kaammattuuteqassalluni.

Kommunit killeqarfii pioreersut akimorlugit suleqatiigiinnissanut assigiinngitsunut kiisalu kommunit katunnissaminnik aallartitsinissaannut periarfissanut ikorfartuutaasussat misissueqqissaarnerit ingerlanneqassapput siunnersuutillu saqqummiunneqassallutik.

Tamatununga atatillugu aaqqissuussaannermut isumalioqatigiissitaaq piumaffigineqarpoq:

1. pisortat ingerlatsineranni nammagassat suliassallu agguataarneranni allanguutissanut periarfissat assigiinngitsut pitsaaqutaat pitsaanngequtaallu naliliivigeqqullugit
2. periarfissat assigiinngitsut aallaavigalugit nunap suatungaaniinnermut innuttaqassutsimullu tunngasut suut, matumanittaaq kommunit qanoq angitiginissaat, siunissami kommuninik aaqqissuussinissamut tunngaviutittariaqarnesut naliliivigeqqullugit siunnersuusiorfigeqqullugillu.

Kommunit suliassaminnik aaqqissuussinerat naammassinninnerallu qanimut oqartussaaqataanermut ikorfartuutaassaaq, innuttaasullu nunaqarfinni illoqarfimmiluunniit najugaqarpata pitsaasumik sullinneqarnissaannut qularnaarissallutik. Kommunit suliassaati-minnik pitsaasumik naammassinninnissaanni anguniakkatut aalajangiussimasat pitsaanerpaamik akikinnerpaamillu anguneqarnissaat pineqarpoq. Tamatumunnga tunngavissaatitaapput kommunip aaqqissuussaanerata suliffittut kajuminnartuunissaa, pigin-

Strukturudvalgets nedsættelse og kommissorium

Strukturudvalget blev nedsat af Landsstyret i december 2003, og fik til opgave at tilvejebringe en teknisk og faglig analyse, som kan udgøre beslutningsgrundlaget for ændringer i rammerne for opgaveløsningen i hele den offentlige sektor.

Strukturudvalget skal med udgangspunkt i de grundlæggende værdier, vurdere fordele og ulemper ved alternative modeller for indretninger af den offentlige sektor, og på denne baggrund komme med anbefalinger til ændringer, som er holdbare over en længere årrække.

Der skal foretages analyser og fremsættes forslag, der understøtter mulighederne for at udbygge forskellige former for samarbejde på tværs af eksisterende kommunegrænser, samt for at igangsætte egentlige sammenlægninger af kommunerne.

I den forbindelse er Strukturudvalget anmodet om:

1. at vurdere fordele og ulemper ved forskellige modeller for en ændret byrde- og opgavefordeling i den offentlige forvaltning.
2. med udgangspunkt i de forskellige modeller, at foretage en vurdering samt fremkomme med forslag om, hvilke geografiske og befolkningsmæssige kriterier, herunder hvilke kommunestørrelser, der bør lægges til grund i en fremtidig kommunestruktur.

Kommunernes måde, at indrette sig på og løse opgaverne på, skal understøtte nærdemokratiet, sikre borgerne en god service uanset om de bor i en bygd eller i en by. Effektiv kommunal opgaveløsning handler om, at nå de mål man sætter sig på bedst og

naasatigut ineriartornissamat qulakkeerisuunissaa sulisunillu sivisunerusumik suliffiusinnaanissaa.

Innuttaasut nunami sumi najugaqaralarunilluunniit imminnut tunngasunik suliarititaqartut pisortani oqartussaasumit sorlermit sullinneqaralarunilluunniit assigiimmik pineqartussaataapput. Kommuninik iluarsaaqqinnermik suliaqarnermi tunngaviulluinnartariaqarput inatsisitigut innarlitsaalineqarnissaq assigiimmillu pineqartussaataaneq, aamma aalajangeeqaataasinnaatitaasanninnerup ajornartorsiutaasarnera ilanngullugu. Naalackersuinnikkut allaffissornikkullu kommunini ilusiliinerup misissuqqissaarfigineqarneranni paasissutissiisarnermi teknologiip atornerqarnera ilanngunneqassaaq.

Aaqqissuussaannermut isumalioqatigiissitaq sulinermini pisussaataavaoq suliani pillugit Inatsisartunut, Naalackersuisunut, kommuninut innutaasunullu paasissutissiisarnissamat. Aaqqissuussaannermut isumalioqatigiissitaq inuiaqatigiinni aalajangiisartut naalackersuinnikkut tunaartassatut tikkuagaat naapertorlugu sulisinnaajumalluni naalackersuinnikkut piginnaatitaanissaminik ujartuisassaaq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq 2004-p aamma 2005-ip qiteqqunneranni nalunaarusiortarnikkut. Sammisassat assigiinngitsut pillugit oqallissaarusiortoqartarsinnaavoq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaat politikikkut malinnaatitanut tunniunneqassaaq septembarimi 2005, kingornalu kommuninut Borgmesterit kommunaldirektørillu oktobarimi ataatsimiinneranni. Tamatuma kingorna isumaliutissiissut kikkunilluunniit oqallisigineqarsinnaassaaq Inatsisartut upernaakkut 2006-imi ataatsimiinnissaanni saqqummiunneqarlunilu aalajangiivigineqannginnermini.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat ima inuttalersorneqarput, siulliit pingasut KANUKOKA-mit toqqagaallutik sinnerilu marluk Namminersornerlutik Oqartussat toqqagaralugit:

- Martha Labansen, KANUKOKA-mi pisortaq (siulittaasoq)
- Hans-Peder Christensen, Aasiaat kommunianni pisortaq
- Nukaaraq Eugenius, Toornaq Consulting ApS-imi siunnersorti

billigst måde. En forudsætning for dette er en kommunal struktur, der stimulerer gode faglige miljøer, sikrer kompetenceudvikling og fastholder de ansatte i længere tid.

Borgerne har krav på samme behandling uanset hvilken offentlig myndighed, der behandler deres sager, og uanset hvor i landet man bor. Retssikkerheden og lighedsprincippet skal være bærende elementer i arbejdet med kommunalreformen, som også inddrager problemer omkring inhabilitet. Udnyttelse af IT inddrages i analyser af den politiske og administrative kommunale struktur.

Strukturudvalget er forpligtet til under dens arbejde, at holde Landsting, Landsstyre, kommunerne og borgerne underrettet om dens arbejde. Strukturudvalget skal løbende søge politisk mandat, så den arbejder i politisk retning udstykket af samfundets beslutningstagere. Dette kan eksempelvis ske via afrapportering medio 2004 og medio 2005. Undervejs udarbejdes debatoplæg om forskellige temaer.

Strukturudvalgets betænkning afleveres september 2005 til den politiske styregruppe og herefter til kommunerne på Borgmester- og kommunaldirektørmøde i oktober. Betænkningen vil herefter være til offentlig debat indtil forelæggelse og beslutning på Landstingets forårssamling 2006.

Strukturudvalget fik følgende sammensætning, hvor de tre første medlemmer er udpeget af KANUKOKA og de to andre er udpeget af Hjemmestyret:

- Martha Labansen, direktør i KANUKOKA (formand)
- Hans-Peder Christensen, kommunaldirektør i Aasiaat
- Nukaaraq Eugenius, konsulent i Toornaq Consulting ApS

- Jens K. Lyberth, Naalakkersuisut Allattoqarfianni pisortaq
- Peter Beck, Aningaasaqarnermut Pisortaqarfimmi pisortaq

Aaqqissuussaannermt Isumalioqatigiissitat sulineranik politikikkut malinnaatitassanik pilersitsisoqarpoq ukuusunik:

- Hans Enoksen, Naalakkersuisut siulittaasuat
- Josef Motzfeldt, Aningaasanut nunanullu allanut Naalakkersuisoq
- Agnethe Davidsen, Nuup Kommuniani borgmesteri
- Jens Lars Fleischer, KANUKOKA-mi siulittaasooq 2005-imi siulersuisunik qinersinissap tungaanut ilaasortaasooq, kingornalu taarserneqarluni KANUKOKA-p siulittaasortaavanit Lars Karl Jensen-imit.

Aaqqissuussaannermt Isumalioqatigiissitat allattoqarnerat ukunanga inuttaqartinneqarpoq: Siunnersortaneq Lars Olsen, KANUKOKA, allaffimmi pisortaq Leif Scharling, Nunap Iluani pissutsinut allaffeqarfik, kiisalu siunnersortaneq Claus Stensgaard Jensen, KANUKOKA, nalilersuinermik nalunaarusiornermillu akisussaaffeqarsimasooq.

- Jens K. Lyberth, direktør i Landsstyrets Sekretariat
- Peter Beck, direktør i Økonomidirektoratet

Der er nedsat en politisk følgegruppe til Strukturudvalget bestående af:

- Hans Enoksen, formand for Landsstyret
- Josef Motzfeldt, Landsstyremedlem for finanser og udenrigsanliggender
- Agnethe Davidsen, borgmester i Nuuk Kommune
- Jens Lars Fleischer, formand for KANUKOKA indtil bestyrelsesvalg medio 2005, hvorefter ny formand for KANUKOKA, Lars Karl Jensen indtrådte

Sekretariatet for Strukturudvalget har været varetaget af serniorkonsulent Lars Olsen, KANUKOKA, kontorchef Leif Scharling, Indenrigskontoret og seniorkonsulent Claus Stensgaard Jensen, KANUKOKA som har haft ansvaret for analyser og rapportskrivning.

Kapitali 1

Aallaqqaasiut

Aaqqissuussaananermullu

Isumalioqatigiissitat inassutaat

Aallaqqaasiut

Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat pisortat ingerlatsivii nutaamik aaqqissuunneqas-sasut, taamaalillutik Namminersornerullutik Oqar-tussat suliassaat ikilillugit kommuninut nutaanut nuun-neqassallutik. Tamatuma peqatigisaanik kommunit nutaat kiffartuussinermi suliassaat ullumikkut kommu-nit 18-iusut ingerlataat tigussavaat isumagisarilissallu-gillu.

Suliassat pisortat ingerlatsiviini sularineqartussat assi-giinngitsut Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat ima immikkoortiterpaat:

- Inatsisiliornikkut nakkutilliinikkullu suliassat Namminersornerullutik Oqartussat ingerlattuagasaat.
- Suliassat kommuninut nutaanut tunniunneqartus-sat.
- Suliassat tunniunneqarunik ajornerusumik sulari-neqartalersussat, taamaattumillu Namminersornerullutik Oqartussanit isumagine-qartuartaqartut.
- Suliassat iluaqutissarsiffiusumik kommuninit Namminersornerullutik Oqartussanut tunniunne-qarsinnaasut.

Suliassat agguataarneqarnissaannik misissuinermi Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat imaattunik tunngaveqarlutik siunissami pisortat ingerlatsinerata aaqqissuunneqarnissaanik inassuteqarput:

- Innuttaasunik kiffartuussinerup pitsaanerulerlu-nilu uumarinerulernissaa.
- Inatsisitigut isumannaatsuunerulernissaaq.
- Pisortat ingerlatsiviinik iserfigiuminarsaanissaaq.

Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat aamma makku pingaartippaat:

- Pisortat ingerlatsiviisa innuttaasunut qaninneru-lernissaat.
- Qarasaasiatigut attaveqaatit atorlugit innuttaasut

Kapitel 1

Indledning og strukturud-valgets anbefalinger

Indledning

Strukturudvalget anbefaler en ny indretning af den offentlige sektor, hvor hjemmestyrets opgaver reduceres og mange store opgaver overdrages til nye kommuner. Samtidig overtager og varetager de nye kommuner de forskellige serviceopgaver, som de nuværende 18 kommuner løser i dag.

Strukturudvalget skelner mellem forskellige opgaver, der skal løses i den offentlige sektor:

- Lovgivnings- og tilsynsopgaver, som fortsat skal varetages af hjemmestyret
- Opgaver, som skal udlægges til de nye kommuner
- Opgaver, hvor en overdragelse ville betyde forringelser i opgaveløsningen, og som derfor fortsat skal varetages af hjemmestyret
- Opgaver, som med fordel kan flyttes fra kommunerne til hjemmestyret

Ved gennemgangen af opgavefordelingen har Strukturudvalget lagt følgende principper til grund for anbefalingerne til den kommende offentlige struktur:

- Etablere en bedre og mere effektiv borgerbetjening
- Højne retssikkerheden
- Lette adgangen til det offentlige

Strukturudvalget har desuden lagt vægt på at:

- det offentlige system skal tættere på borgeren
- borgeren skal have større mulighed for selvbetjening ved brug af telekom-munikation
- der etableres et sammenhængende

imminnut isumaginissaminnut periarfissarissaarne-
rulernissaat.

- Kommunini Namminersornerullutillu Oqartussani pisortat ingerlatsiviini ataqatigiissumik IT-kkut aaqqissuussinissaq.
- Inatsisinik allaffissornermillu pisariillisaanissaq.
- Suliassanik ilisimaarinninnerup ineriartortinnissaa kommuninilu suliassanik immikkut paasisima-saqalersussanik ilinniartitsinissaq.
- Inoqarfinni kiffartuussivinnik innuttaasut pisortaqarfinni ingerlatsivinnut tamanut attaveqarfigisinaasaannik pilersitsinissaq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu nammagassanik suliassanillu agguataarinerup allannguutissaanik inassutigisat paasiuminar-saataassapput innuttaasunut, allaffissornermut naalak-
kersuinikkullu sulinermut iluaqutaasumik.

Inassutigisat

Kommunit nutaat angissuserisinnaasaannut qanorlu katitigaasinnaanerannut periarfissat assigiinngitsut Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat nalilersor-simavaat, taamalu **inassuteqarput** kommunit naligiit sisamangorlugit aaqqissuunneqassasut tamarmik immikkut 8.000-init amerlanerusunik innuttallit. Kommunit minnerpaamik taama angissuseqartaria-qartinneqarput suliassarpassuarnik Namminersorne-rullutik Oqartussanit nuunneqartussanik kivitsisin-naassagunik.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** kommunit nutaat pilersinneqassasut 1. maaji 2009-miit, aammalu suliassanik Namminersornerul-lutik Oqartussaniit nussuineq pissasoq piffissami qinersiviusumi 2009-2013-imi.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** 2007-imi ukiakkut piffissami qinersiviusumi 2009-2013-imi kommunalbestyrelsiulersussanik qi-nersisoqassasoq. Kommuniulersussat nutaat tamarmik immikkut qinersiviussapput ataaseq. Kommunal-bestyrelsinut qinersineq taanna qinersiviulersussani nutaani toqqaannartumik qinersinertut ingerlanneqas-saaq. Kommunalbestyrelsit nutaat 1. januaari 2008-miit 1. maaji 2009-mut ikaarsaariarnermi ataatsimiiti-taliatut atuutissapput kommunalbestyrelsit maanna atuuttut ingiaqatigalugit.

offentligt IT-system på tværs af kom-muner og hjemmestyre

- forenkle lovgivning og administration
- øge faglighed og uddannelse af ansat-te i kommunerne
- etablere lokale servicecentre, hvor borgeren har adgang til hele den offent-lige administration.

Strukturudvalget vurderer, at de anbefalede ændringer i byrde- og opgavefordelingen vil skabe en større gennemskuelighed til gavn for borgerne, administrationen samt det politiske system.

Strukturudvalget har gennemgået hjemme-styrets områder og har udvalgt en række områder til nærmere analyse. Den samlede gennemgang fremgår af bilag 2.

Anbefalinger

Strukturudvalget har vurderet fordele og ulemper ved forskellige størrelse og sammensætning af de nye kommuner og **anbefaler** en kommunestruktur med 4 lige-værdige kommuner, som alle har flere end 8.000 indbyggere. Dette vurderes, at være minimumskravet til kommunestørrelsen, hvis kommunerne skal kunne løfte de mange opgaver, der udlægges fra hjemme-styret.

Strukturudvalget **anbefaler**, at de nye kom-muner etableres fra 1. maj 2009, og at over-dragelsen af opgaverne fra hjemmestyret sker i valgperioden 2009-2013.

Strukturudvalget **anbefaler**, at der i efterå-ret 2007 afholdes valg til de kommende kommunalbestyrelser for valgperioden 2009-2013. Hver af de nye kommuner udgør 1 samlet valgkreds. Kommunevalget afholdes som direkte valg i de nye valg-kredse. De nye kommunalbestyrelser fun-gerer som overgangsudvalg fra 1. januar 2008 til 1. maj 2009 sideløbende med de nuværende kommunalbestyrelser.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat kommunalbestyrelsillu maanna atuuttut akisussaaffii imaalillugit killiffissalersorneqassasut aalajangigassat piffissaq qinersivisoq maanna atuuttoq akimorlugu sunniuteqartussat ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianit aalajangiiffigineqartartussanngorlugit.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** siunissami pisortat ingerlatsiviisa aaqqissugaanis-saanni Inatsisartut kommunalbestyrelsillu kisimik inuit qinigaattut oqartussaasutut atuunnissaat aallaavigine-qassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** kommuniulersussani nutaani tamani kommunalbestyrelsini ilaasortaasussat 17-init amerlanerussann-gitsut, aammalu innuttaasut sumiiffiminni aalajangi-iniartarnernut sunniuteqarsinnaanerit nukittorsarne-qassasoq atuisut siulersuisuinik pilersitsiortornikkut. Atuisut siulersuisui sumiiffinni siulersuisutut atuutis-sapput erseqqissunik akisussaaffilersorlugit oqartus-saaffilersorlugillu.

Inassutigineqarpoq suliffeqarfiit ullumikkut immik-koortiternerat apeqqutaatinnagu ataatsimut aqutsisu-lersuisoqassasoq, taamaalillutik nukiit atortussallu sammivilerluagaanerumik tamatigoornerusumillu ator-neqarsinnaaniassammata.

Inassutigineqarpoq kommunalbestyrelsit ataatsimii-titaliallu ataatsimiinnerisa videokkut ingerlanneqarsin-naaneri inatsisitigut ajornarunnaarsinneqassasut kom-munalbestyrelsit sulinerat eqaallisarumallugu angala-sarnerillu killilersimaarumallugit.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** Namminersornerullutik Oqartussat suliaasaqarfi-gigaluinik kommuninut annertuumik nussuinerup kingunerisaanik naalackersuisut Inatsisartullu inger-latsiveqarnerat annikillisinneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** inoqarfinni pilersitsisoqassasoq kiffartuussivin-nik, innuttaasut pisortat ingerlatsiviinut tamanut atta- viginniffigisinnaasaannik. Taamatut aaqqiisoqassappat pisortat IT-kkut aaqqissuussineri tamarmik paasissutis-

Strukturudvalget **anbefaler**, at ansvarsfor-delingen mellem overgangsudvalgene og de nuværende kommunalbestyrelser afgrænses, så alle beslutninger med konsekvenser, der rækker ud over den nuværende valgperiode, bliver afgjort af overgangsud-valget.

Strukturudvalgets **anbefaler**, at den fremti-dige indretning af den offentlige sektor tager udgangspunkt i Landsting og Kommunalbestyrelser som folkevalgte for-samlinger.

Strukturudvalget **anbefaler**, at antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke overstiger 17 i hver af de nye kommuner, og at den lokale indflydelse på beslutnings-processerne styrkes med etablering af brugerbestyrelser. Brugerbestyrelserne kom-mer til at fungere som lokale bestyrelser med veldefineret ansvar og kompetence.

Det **anbefales**, at der etableres fælles ledelse på tværs af de nuværende faggræn-ser for institutioner, så ressourcerne kan anvendes mere målrettet og tværgående.

Det **anbefales**, at videokonferencer i for-bindelse med kommunalbestyrelsesmøder og udvalgsmøder lovliggøres for at smidig-gøre kommunalbestyrelsens arbejde og be-grænse rejseaktiviteten.

Strukturudvalget **anbefaler**, at der som konsekvens af den omfattende udflytning af opgaver fra hjemmestyret til kommunerne, sker en reduktion i landsstyrets og Landstingets organisation.

Strukturudvalget **anbefaler**, at der på bostederne oprettes lokale servicecentre, hvor borgerne har adgang til hele den offentlige administration. Løsningen forud-sætter, at samtlige offentlige IT systemer kan udveksle oplysninger, hvilket sker med udgangspunkt i en borgerportal, hvor bor-gerne kan kommunikere med de offentlige

sanik paarlaateqatigiissinnaasariaqarput, tamatumani aallaaviussaaq internetikkut nittartagaqarfik innuttaasut pisortaqarfinnut attaveqarnerminni atorsinnaasaat.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t maanna kommuniusuni Namminersorerullutillu Oqartussat immikkoortortaqarfiini sulisut aaqqissuussaanerup allangortinneqarneranit kallarneqartussat tamarmik suliffissaqarnissaannik neriorsorneqassasut. Kisiannili nunap ilaani sumi sulinissamik imaluunniit suliffiup qanoq imaqarnissaanik neriorsuisoqarsinnaassanngilaq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t pisortatigut tapiissutit ikiorsiissutillu sapinngisamik amerlanerpaat qinnuteqaqqaarani ingerlaannartumik tunniunneqarsinnaalissasut. Pisortaqarfiimmi amerlasuutigut paasissutissanik pisariaqartunik peqareertarput tapiissutit ikiuutilluunniit qinnutigineqqaaratik angissusilerneqarnissaannut tunniunneqarnissaannullu atorneqarsinnaasunik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t inatsiseqarneq pisariillisaavigineqassasoq taamaalillutik Namminersorerullutik Oqartussanut, kommuninut innuttaasunullu piumasaqaatit taakkualu pisinnaatitaaffii oqartussaaffiilu ullumikkornit erseqqinnerulersinnaaniassammata. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**ttaaq nalunaarutit, kaajallaasitat maleruagassiallu iluarsaateqqinneqassasut, taamaalilluni immikkuuluatutitigut aqutsisoqarपालaarunnaarniassammata, nammagassat suliassallu agguataarneqarnerisa allanguutissaat piareersarneqarniassammata aammalu suliassanik ingerlatsineq uumarinerulerlunilu eqqornerulerniassammata.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t maalaarsinnaatitaaneq pisariillisarneqassasoq, tamannalu pissasoq ataatsimiititaliat maalaartarfiit atorunnaarsinneqarnerisigut naammagittaalliutillu pisortaqarfinnut toqqaannartumik ingerlatinneqartalerisigut. Kiisalu Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t ombudsmandeqarfiup suliassat tunngaviusutigut attuumassuteqartut kisiisa sulariasasagai.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t Akileraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu suli-

systemer via internettet.

Strukturudvalget **anbefaler**, at der udstedes en jobgaranti til samtlige medarbejdere i de nuværende kommuner og i de afdelinger af hjemmestyret, der berøres af strukturændringen. Der vil dog ikke kunne udstedes garantier om bestemte geografiske placeringer af arbejdspladserne eller indholdet i stillingerne.

Strukturudvalget **anbefaler**, at så mange offentlige ydelser som muligt udbetales automatisk. De offentlige systemer indeholder i mange tilfælde de nødvendige oplysninger for at kunne udmåle og tildele en ydelse uden ansøgning.

Strukturudvalget **anbefaler** forenklinger i lovgivningen, så krav, rettigheder og kompetencer for hjemmestyret, kommunerne og borgerne kommer til at fremstå klarere end i dag. Strukturudvalget **anbefaler** endvidere en revision af bekendtgørelser, cirkulærer og regulativer for at mindske detailstyringen, forberede ændringerne i byrde- og opgavefordelingen og sikre en mere effektiv og korrekt sagsbehandling.

Strukturudvalget **anbefaler** en forenkling af klageadgangen, hvilket skal ske ved at nedlægge klagenævn, hvorefter klager stiles direkte til direktoraterne. Strukturudvalget **anbefaler** desuden, at ombudsmandsinstitutionen alene skal behandle principielle sager.

Strukturudvalget **anbefaler**, at Skatte- og inkassoområdet centraliseres. Dette vil give en bedre service, inddrivelse og højnelse af retssikkerheden.

Strukturudvalget **anbefaler**, at døgninstitutionerne, handicapområdet, offentlige pensioner, barseldagpenge, boligsikring, børnetilskud og underholdsbidrag overgår til de nye kommuner. Med en klar ansvarsfordeling på det sociale område kan ressour-

assaqarfik qitiusumik ingerlanneqalissasoq. Tamanna kifartuussinermut akiliisitsiniartarnermullu pitsanngorsaataassaaq inatsisitigullu isumannaatsuunerulersitsissalluni.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassutigaa**t ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit, innarluutilinnik sullissineq, pisortatigoortumik soraarnerussutisiaqartitsineq, erninermut atatillugu ullormusiaqartitaaneq, ineqarnermut tapiissuteqartarnej, meeqqanut tapisiaqarnej meeqqanullu akilersuutit pillugit oqartussaaffiit kommuninut nutaanut tunniunneqassasut. Isumaginninnermi akisussaaffiit erseqqissumik agguataarne-risigut nukiit atortussallu suliat iluamik naammassineqartarnissaannut sammisilluarneqarsinnaanerulissap-put.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaa**t peqqinnissaqarfik Namminersornerullutik Oqar-tussaniiginnassasoq, nuunneqassagaluarpat suliassat immikkut aallunneqarnerat ullumikkut atuuttoq akor-nuserneqariaannaamat. Aaqqissuussaannermut Isuma-lioqatigiissitat taamaattoq **inassutigaa**t imerajuttunik katsorsaaneq, peqqissaaneq, napparsimasunik anger-larsimaffinni isumaginninneq pinaveersaartitsinermul-lu tunngasut ilaat kommuninut nutaanut tunniunneqas-sasut. Kommuninut nuussinikkut suliassatigut inerisa-qatigiinneq nukittorsarneqassaaq suliassallu ataqatigi-issilluarneqarnerulissallutik.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaa**t ilinniarfitaaneq Namminersornerullutik Oqar-tussaniiginnassasoq, tassa ilinniarfiit nunamut tamar-mut atortuummata imarisamikkullu sumiiffinnik aala-jangersimasunik aallaaveqaratik. Inassutigineqarporli kollegianik ingerlatsineq sanaartornerlu, meeqqat atu-arfiinik ingerlatsineq sanaartornerlu, pædagogiskimik psykologiskimillu siunnersuisarneq (PPR), Najukkani Ilinniarfiit kiisalu efterskolemiittunut tapiissuteqartar-neq kommuninut nutaanut tunniunneqassasut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaa**t inuussutissarsiornermut tunngasutigut tapiissute-qartarnermik aaqqissuussinerit qitiusumit ingerlanne-qaannassasut, tassa inuussutissarsiornermut toqqaannar-tumik tapiissuteqartarnej kommunit suliassarinn-gim-massuk. Kommunit taamaallaat inuussutissarsiu-titigut ineriartortitsinissamut sinaakkutissanik piler-

cerne målrettes mod opgaveløsningen.

Strukturudvalget **anbefaler**, at sundheds-væsenet forbliver i hjemmestyret, da den nuværende specialisering ellers ikke kan opretholdes. Strukturudvalget **anbefaler** dog, at alkoholbehandling, sundhedsplejen, hjemmesygeplejen og dele af forebyg-gelsen overdrages til de nye kommuner. Med overdragelse til kommunerne, vil der skabes stærkere faglige miljøer og en bedre koordinering af opgaverne.

Strukturudvalget **anbefaler**, at uddannel-sesområdet forbliver i hjemmestyret, da uddannelsesinstitutionerne er landsdæk-kende og ikke fagligt forankret i lokalsam-fundet. Det anbefales dog, at drift og anlæg af kollegier, anlæg af folkeskoler, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, De lokale Erhvervsskoler og tilskud til efter-skoleophold overdrages til de nye kommu-ner.

Strukturudvalget **anbefaler**, at tilskudsord-ninger til erhvervmæssige formål bibehol-des centralt, da direkte tilskud til erhverv ikke er en kommunal opgave. Kommuner-ne skal alene medvirke ved skabelse af rammebetingelserne for erhvervsudvikling-en.

Strukturudvalget **anbefaler**, at driften af arbejdsmarkedstiltag overdrages til de nye kommuner.

Strukturudvalget **anbefaler**, at kommune-plantillæg og lokalplan sammenlægges til ét planniveau samtidig med, at kompeten-cen til at godkende disse planer overdrages fra hjemmestyret til kommunerne.

Strukturudvalget **anbefaler**, at arealmyn-digheden for det åbne land overdrages fra hjemmestyret til kommunerne.

Strukturudvalget **anbefaler**, at el-, varme-og vandforsyningen, havnene, boligområ-

sitsiniarnermi peqataassapput.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** suliffissaqartitsiniarnermi suliniutinik ingerlatsineq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** kommuneplaninut tapiliussat lokalplanillu pilersaarusiortarnermi ataatsimoortinneqalissasut, tamatumalu peqatigisaanik pilersaarutinik tamakkuninnga akuersisarnermut oqartussaaneq Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut nuunneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** inoqarfiit avataanni nunaminertanut oqartussaaneq Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut nuunneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** innaallagissamik, kiassarnermik imermillu pilersuineq, umiarsualiveqarneq, ineqarneq sanaartornerlu pillugit oqartussaaffiit kommuninut nutaanut nuunneqassasut.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** nioqutissanik pilersuinnermut, umiarsuartigut angallannermut timmisartutigullu angallannermut tapiissutit pillugit isumaqatigiissutit isumaqatigiinnuitigineqartarnerannut akisussaaneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat **inassuti-gaat** iluarsaaqqinnerup ataqatigiissinneqarnissaanut akisussaaneq naalakkersuisuni suliassaqaarfittut inisinneqassasoq tamanna Inatsisartut 2006-imi upernaakkut ataatsimiinnerminni aalajangernissaata kingorna atuutilersussanngorlugu.

det og anlægsområdet overdrages til de nye kommuner.

Strukturudvalget **anbefaler**, at ansvaret for forhandling af kontrakter om tilskud til vareforsyning, skibstrafik og lufttrafik overdrages til de nye kommuner.

Strukturudvalget **anbefaler**, at ansvaret for koordineringen af reformen bliver placeret ressortmæssigt med opstart af funktionen efter Landstingets beslutning på forårssamlingen 2006.

Kapitali 2 Kommunit nutaat

Kommunit killeqarfiinut nutaanut siunner-suutit

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat kommunit annerusunngorlugit kattussorneqassasut inuussutissarsiornikkut assigiissutit, sumiinneq, pisortat suliassaataasa naammassiniarnerani qanoq pitsaatigisumik isumaginnissinnaaneq, assartuinikkut pilersuinikkullu periarfissat kiisalu aningaasatigut atasinnaassuseq eqqarsaatigalugit.

Tamanna aallaavigalugu Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat assigiinnigitsunik pingasunik taasaqarput kommuninut aggornilersuinerup nutaap qanoq aaq-qinneqarsinnaanerani. Periarfissat taakku pingasut kommunini politikerit inuiaqatigiillu akornanni oqallisigineqareerput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu kommunini nutaani innuttaasut ikinnerpaamik 8.000-iusariaqarput pisortat suliassaataasa pitsaasumik isumagineqarnissaannik piumasaq aningaasatigullu atasinnaassutsimik piumasaq naammassineqassappata. Kommunit taama angissusillit makkunatigut iluaqusiissapput:

Suliassat angisuut ullumikkut Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataat kommuninut nuunneqarsinnaalissapput:

- ingerlatsinermi suliassat
- sanaartornikkut suliassat

Aningaasaqarnikkut imminut attassinnaanissaq:

- akileraarusiisarnermi annertunerusumik tunngavissaqalerneq
- ataqatigiiaartumik aningaasaqarnikkut pilersaarusiorsinnaanerulernissaq

Sulisut suliassatigut sunniivigeqatigiilluarsinnaanerulissapput innuttaasunut iluaqutaasumik:

- suliassat unammianiarnarneruleratigut sulisut siviunerusumik atasarnissaat periarfissinneqassaaq
- sulisut piginnaasamikkut ineriartorfissarissaanerulissapput

Kapitel 2 De nye kommuner

Forslag til nye kommunegrænser

Strukturudvalget anbefaler, at kommunerne sammenlægges i større enheder under hensyntagen til erhvervsmæssige ligheder, geografisk placering, kvalitet i løsningen af offentlige opgaver, transport- og forsyningsmuligheder samt økonomisk bæredygtighed.

Med dette udgangspunkt har Strukturudvalget konstrueret 3 forskellige bud på, hvordan en ny kommuneinddeling kan udformes. De 3 modeller har været til debat blandt kommunalpolitikere og samfundet generelt.

Strukturudvalget vurderer, at antallet af indbyggere i de nye kommuner mindst skal være 8.000 for at kunne opfylde kravet til kvalitet i løsningen af de offentlige opgaver og kravet om økonomisk bæredygtighed. Kommuner af denne størrelse vil medføre følgende fordele:

Mulighed for overførsel af relativt store opgaver, som i dag løses af hjemmestyret:

- driftsopgaver
- anlægsopgaver

Økonomisk bæredygtighed

- større skatteudskrivningsgrundlag
- mulighed for sammenhængende økonomisk planlægning

Faglige miljøer for medarbejdere til gavn for borgeren

- større udfordringer giver mulighed for rekruttering og fastholdelse af medarbejdere
- muligheder for kompetenceudvikling af medarbejdere
- kvalitet i opgaveløsningen
- ensartet behandling af borgerne
- retssikkerhed for borgeren

- suliassat suliareqartarnerat pitsaanerulissaaq
- innuttaasut assigiiaarnerusumik sullinneqarsinnaalissapput
- innuttaasut inatsiseqarnikkut isumannaannerusumik pineqarsinnaalissapput

Kommunit nutaat qanoq katitigaanissaannik oqallinnermi innuttaasut akuutinneqarniassammata Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat siusissuklut nalu-naarput periarfissaaq A inassutigalugu.

Periarfissaaq taanna tunngaviusutigut imaappoq:

Periarfissaaq A

Avannaa

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat, Kangaatsiaq

18.564-inik inulik

Qeqqa

Sisimiut, Maniitsoq, Ittoqqortoormiit, Ammassalik

13.190-inik inulik

Nuuk

14.715-inik inulik

Kujataa

Paamiut, Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik

10.116-inik inulik

Periarfissaaq taanna oqallisaasimaqaaq, pingaartumik sammeneqarsimallutik kattutitinneqartussatut siunner-suutigineqartut sumiiffii pissusissamisoortumillu suleqatigiissutigisinnaasaat, tunngavissalli allat Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat pingaartitaat nalinginnaasumik akuersaarneqarlutik.

Tunu, Qaanaaq Upernavillu kommunit nutaat qanoq katitigaanissaannik nalilersuinnermi inissikkuminaatsinneqarsimapput, kommuninut allanut atassuteqarpi-annginnerat pissutigalugu qanoq aaqqiiffigineqarnis-saat imaaliinnarlugu oqaatigiuminaatsinneqarsimallu-ni.

Aaqqissuussaaneq ataatsimut isigalugu taamatut allanngortinneqassappat ullumikkut kommunit tamar-mik kommuninut nutaanut ilannguttariaqassapput aammalu kommunit tamarmik aningaasaqarnikkut atasinnaassutsimik piumasarisamik naammassinnittar-iaqassallutik, tamatumani eqqarsaatigalugit sumiiffin-

For at inddrage befolkningen i debatten om de nye kommuners sammensætning, meldte Strukturudvalget tidligt ud om, at model A var den konstruktion, som udvalget ville anbefale.

Modellen så som udgangspunkt således ud:

Model A

Nord

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat, Kangaatsiaq

18.564 indbyggere

Midt

Sisimiut, Maniitsoq, Ittoqqortoormiit, Ammassalik

13.190 indbyggere

Nuuk

14.715 indbyggere

Syd

Paamiut, Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik

10.116 indbyggere

Modellen har givet anledning til mange diskussioner, som hovedsageligt har drejet sig om den geografisk sammensætning og de naturlige samarbejdsrelationer, mens de øvrige betingelser, som Strukturudvalget har lagt vægt på, er blevet alment accepteret.

Østkysten, Qaanaaq og Upernavik udgør en særlig problemstilling i vurderingen af afgrænsningen af de nye kommuner, da den sparsomme tilknytning til de øvrige kommuner ikke giver oplagte løsningsforslag.

Den samlede strukturændring er betinget af, at alle kommuner kommer til at indgå i de nye kommuner, og at alle kommunerne opfylder betingelserne om bæredygtighed, herunder geografisk sammenhæng og mindst 8.000 indbyggere.

En række af de lokale ændringsforslag til modellen kan realiseres, uden at den over-

nut tunngatillugu ataqtigiissumik aaqqiinissaq ikinerpaamillu 8.000-inik inoqarnissaq.

Periarfissamat tamatumunnga allannguutissatut siunnersuutit sumiiffinit ataasiakkaanit saqqummiunneqarsimasut ilaat piviusunngortinneqarsinnaapput anguniakkamat pingaarnermut ajoqutaanngitsumik. Taamaariarmat isumalioqatigiissitat aalajangerput periarfissaq A taassumalu allanngoraatai assingusut pingasut kaammattuutiginiarlugit, tamarmik kommuninik nutaanik suliaasanik nutaanik kivitsisinnaasunik kinguneqartussat.

Periarfissaq assingusooq siullegg A1-imik taasaq Avannaanut, Qeqqanut Nuummullu tunngatillugu iluarsisuteqarpoq Kujataanulli allannguteqartitsinani:

Periarfissaq A1

Avannaa

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat
17.049-inik inulik

Qeqqa

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq
11.127-nik inulik

Nuuk

Nuuk, Ittoqqortoormiit, Ammassalik
18.293-inik inulik

Kujataa

Paamiut, Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik
10.116-inik inulik

Periarfissat assingusut aappaat A2-mik taasaq kommuninut nutaanut tamanut tunngatillugu iluarsisuteqarpoq:

Periarfissaq A2

Avannaa

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat
17.049-inik inulik

Qeqqa

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq
11.127-nik inulik

Nuuk

Nuuk, Ittoqqortoormiit, Ammassalik, illoqarfik Paamiut
20.149-nik inulik

ordnede vision går tabt. Dette har foranlediget udvalget til at anbefale model A samt yderligere 3 varianter af modellen, som alle vil medføre nye kommuner, der har styrken til at løfte de nye opgaver.

Den første variant er model A1, som medfører justeringer i Nord, Midt og Nuuk, men er uændret for Syd:

Model A1

Nord

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat
17.049 indbyggere

Midt

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq
11.127 indbyggere

Nuuk

Nuuk, Ittoqqortoormiit, Ammassalik
18.293 indbyggere

Syd

Paamiut, Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik
10.116 indbyggere

Den anden variant er model A2, som medfører justeringer i alle de nye kommuner:

Model A2

Nord

Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat
17.049 indbyggere

Midt

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq
11.127 indbyggere

Nuuk

Nuuk, Ittoqqortoormiit, Ammassalik, Paamiut by
20.149 indbyggere

Syd

Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik og Arsuk
8.260 indbyggere

Kujataa

*Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik aamma
Arsuk*
8.260-inik inulik

Periarfissat assingusut pingajuat, A3, Kujataata kom-
muniata sulii annerulerneranik kinguneqassaaq:

Periarfissaq A3**Avannaa**

*Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq, Ilulissat,
Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq, Aasiaat*
17.049-nik inulik

Qeqqa

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq
11.127-nik inulik

Nuuk

Nuuk, illoqarfik Paamiut
16.571-inik inulik

Kujataa

*Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik,
Ittoqqortoormiit, Ammassalik aamma Arsuk*
11.838-nik inulik

Periarfissap A-p allanngoraatai tamarmik aqqissuus-
saanermik iluarsaasseqqinnissami anguniakkanut piv-
usunngortitseqataasinnaammata Aqqissuussaanermut
Isumalioqatigiissitat periarfissat sisamaasut taakku
tamaasa aqqiissutaasinnaasutut inassutigaaq.

Aqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat iluarsaaqqinneq aqutamik aallartinneqassasoq
kommunit kattuteqatissamittut kissaatigisaminnik
2006 naatinnagu nalunaaruteqarnerisigut. Isumalioqa-
tigiissitat inassutigaattaaq kommunit taamanikkussa-
mut aalajangersimanngitsut inatsisiliornikkut kom-
muninut annerusunut ilanngutitinneqassasut.

Den tredje variant er model A3, som med-
fører en større sydkommune:

Model A3**Nord**

*Qaanaaq, Upernavik, Uummannaq,
Ilulissat, Qasigiannnguit, Qeqertarsuaq,
Aasiaat*

17.049 indbyggere

Midt

Sisimiut, Maniitsoq, Kangaatsiaq

11.127 indbyggere

Nuuk

Nuuk, Paamiut by

16.571 indbyggere

Syd

*Ivittuut, Qaqortoq, Narsaq, Nanortalik,
Ittoqqortoormiit, Ammassalik og Arsuk*
11.838 indbyggere

Da alle varianter af model A kan medvirke
til at opfylde visionerne for strukturrefor-
men, vil Strukturudvalget anbefale alle 4
modeller som mulige løsningsforslag.

Strukturudvalget anbefaler, at der iværk-
sættes en kontrolleret proces, hvor kommu-
nerne inden udgangen af 2006 fremsender
ønsker til, hvem de ønsker at blive lagt
sammen med. Udvalget anbefaler desuden,
at kommuner, som ikke har besluttet sig,
bliver lagt sammen med større enheder ved
lov.

Kapitali 3 Sumiiffinni oqartussaaqataaneq aqutseriaatsillu nutaat

Sumiiffinni demokratiimut tunngasut assigiinngitsut aaqqissuussaanermik iluarsaaqqinniarnermi pingaartilugit isiginiarneqarput. Tamakku sammineqarput nalunaarusiami qulequtaqartumi "Kalaallit Nunaanni kommunit kattussornissaat sumiiffinni inuit oqartussaaqataanerannit isigalugu". Kommunit aaqqissuussaanerannik ilisimatusartoq Ulrik Kjær, Syddansk Universitetip naalagaaffeqarnej pillugu ilisimatusarnermut immikkoortortaqarfianeersoq, isumalioqatigiissitanit qinnuigineqarnermigut nalunaarusiortuuvoq. Nalunaarusiaq ilanngussaq 1-itut matumunnga ilanngunneqarpoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutiigaat siunissami pisortat ingerlatsiviisa aaqqissuussaanissaat aallaaveqassasoq Inatsisartut Kommunalbestyrelsillu innuttaasut qinigaattut oqartussaanerannik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutiigaat sumiiffinni innuttaasut oqartussaaqataanerat atuisut siulersuisuisigut qulakkeerneqassasoq.

Kommunit sisamanngorlugit aaqqissuunneqarneranni naalakkersuinikkut aaqqissuussineq allangortinneqassanngippat nunap ilaani sumiissuseq tunngavigalugu sinniisoqarnej maanna atuuttoq atuutsinneqarsinnaassanngilaq. Assersuutigalugu Avannaani kommunerujussuaq nutaaq 35-t 40-llu akornanni ilaasortalimmik kommunalbestyrelseqartariaqassaaq inoqarfiit tamarmik sinniisoqarnissaat anguniarneqassappat. Taamaassappat kommunalbestyrelsip ataatsimiittarneri aningaasartuutaasorujussuussapput, aammalu ataatsimiittarnerit oqimaallillutillu sivitsussapput.

Pingaartumik ullumikkut kommuniusut minnerpaat uparuaasinnaassapput siunissami kommunalbestyrelsisanni naammattumik sinniisoqassannginnerminnik, kisianni kommunini politikerit kommunip tamarmi soqutigisaanik aallussiniartussaapput, inoqarfiit ataasiakkaat soqutigisaat kisiisa pinnagit. Pingaarnerpaamik tamanna pissutigalugu Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigiumavaat aaqqissuussisoqassa-

Kapitel 3 Lokal demokrati og nye styreformer

Lokale demokratiske aspekter har været et centralt element i arbejdet med strukturreformen. Emnet er belyst i rapporten "Kommunesammenlægninger i Grønland set i et lokaldemokratisk lys", som udvalget har bestilt hos kommunalforsker Ulrik Kjær fra Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet. Rapporten er vedlagt som bilag 1.

Strukturudvalget anbefaler, at den fremtidige indretning af den offentlige sektor tager udgangspunkt i Landsting og Kommunalbestyrelser som folkevalgte samlinger.

Strukturudvalget anbefaler, at den lokale demokratiske indflydelse sikres gennem brugerbestyrelser.

Med en kommunal struktur, som bygger på 4 kommuner, vil der med en uændret politisk struktur ikke kunne etableres en model, som sikrer den nuværende geografiske repræsentation. En ny nordkommune skal eksempelvis have en kommunalbestyrelse med et medlemstal på mellem 35 og 40, såfremt man vil sikre, at hvert bosted er repræsenteret. Dette vil medføre uforholdsmæssigt store udgifter i forbindelse med afholdelse af kommunalbestyrelsens møder, som desuden vil blive lange og tunge.

Især de mindste af de nuværende kommuner vil kunne fremhæve, at de ikke bliver repræsenteret tilstrækkeligt i de kommende kommunalbestyrelser, men kommunalpolitikkerne skal varetage hele kommunens interesse og ikke kun bostedets interesser. Dette er hovedårsagen til, at Strukturudvalget har valgt at anbefale en model, hvor indflydelse flyttes fra politikere til brugere/borgere.

soq sunniuteqarsinnaanerup politikerinit atuisunut/-innuttaasunut nuunneqarneratigut.

Aqutseriaaseq nutaaq

Kommuniulersussat nutaat sisamat nunap ilaanut annertoorujussuarnut naalackersuinikkut akisussaaffeqalissapput, tamatumalu kingunerisaanik politikikkut sulineq immikkuulualuttutigut ingerlatsinikkullu aqutsinermiit anguniakkatigut isumaqatigiissutitigullu aqutsinermut allangortinneqassaaq. Takuuk ilanngusaq 3 tamatumunnga erseqqissaataasoq. Politikerit suliassarilissavaat ingerlataqarfinnut naalackersuinikkut anguniagassiinissaq, suliffeqarfinnilu pisortaat ullaqqikkornit annerujussuarmik oqartussaaffilerneqassapput sumiiffinni kissaatigisanut naapertuuttumik sumiiffinni kiffartuussinermik naleqqussaansaminut.

Kommunalbestyrelsi ukiut tamaasa suliffeqarfiit pisortaannik isumaqatigiissuteqartassaaq anguniakkat, suleriaasissat qanorlu atsigisumik kiffartuussinissap erseqqissarneqarfigisaannik. Suliassaq naammassineqaq-qullugu sinaakkutaasunik aningaasaliisoqartassaaq isumaqatigiissutip imarisaa inatsisillu atuuttut eqqarsaatigalugit sumiiffinni kissaatigisat naapertorlugit atornerqarsinnaasussanik. Isumaqatigiissummik taamaattumik assersuutissaq ilanngusaq 4-mi takunerqarsinnaavoq.

Suliassaqarfimmut pineqartumut naalackersuinikkut anguniakkat aallaavigalugit pisortat atuisullu siulersuisui isumaqatigiittassapput aaqjiissutissat suut nunaqatigiiaanut naleqqunnerpaassanersut. Isumaqatigiissutitigut pisussaaffigilikkat tamatigut eqqortinneqartariaqartassapput. Taamaalilluni aaqjissuussineq taamaattoq naleqqulluinnartuuvoq ingerlataqarfinnik naalackersuinikkut allaffissornikkullu pisortaqarfimmut ungasissumi inissisimasunik aqutsinissamut.

Sumiiffinni atuisut siulersuisui katitigaassapput sumiiffinni atuisut sinniisaannik imaluunniit innuttaasunik allanik suliassaqarfimmut pineqartumut soqutiginnittunik. Atuisut siulersuisuini sulineq nammineq piussassutimik sulinerussaaq akissarsiaqaataassanngitsoq.

Kommunalbestyrelsip qulakkiissavaa kommunalbestyrelsimut qinersinerup kingorna kingusinnerpaamik

Ny styreform

De 4 nye kommuner får det politiske ansvar for meget store geografiske områder, hvilket betyder, at politik skal ændres fra detail- og driftsstyring til mål- og kontraktstyring. Se bilag 3 for nærmere uddybning. Politikernes opgave bliver at fastsætte overordnede politiske mål for driftsområderne, mens lederne af de enkelte institutioner i langt højere grad end i dag skal udrustes med kompetence til at tilpasse den lokale service til den lokale efterspørgsel.

Kommunalbestyrelsen skal hvert år indgå en kontrakt med lederne på institutionerne, hvor målsætninger, spilleregler og krav til serviceniveau er specificeret. For at løse opgaven følger en rammebevilling, som under hensyntagen til indholdet i kontrakten og gældende lovgivning kan disponeres efter lokale ønsker. Se bilag 4 for eksempel på kontrakt.

Med udgangspunkt i de politiske målsætninger på området bliver det op til ledelsen og brugerbestyrelsen at blive enige om hvilke løsninger, som vil være de mest egnede til det givne lokalsamfund. Det er en forudsætning, at kontraktlige forpligtelser altid overholdes. Modellen er dermed særdeles velegnet til styring af driftsområder, som geografisk ligger langt fra den politiske og administrative ledelse.

De lokale brugerbestyrelser sammensættes af lokale brugerrepræsentanter eller øvrige borgere, der har interesse for området. Arbejdet i brugerbestyrelserne er frivilligt, og der ydes ikke vederlag.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der afholdes valg til brugerbestyrelserne senest 6 mdr. efter kommunalvalget, og kommunalbestyrelserne vælger selv længden på valgperioden, som dog maksimalt kan være 4 år. Valg til brugerbestyrelserne skal afholdes på alle bosteder, og det er institutionerne, som forestår afholdelse af valgene.

qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit atuisut siulersuisuinut qinersisoqarnissaa, kommunalbestyrelsillu namminneq aalajangissavaat piffissap taakkua atuuffissaata qanoq sivisutiginnissaa, sivisunerpaamilli ukiuni sisamani atuuttassapput. Atuisut siulersuisuinut qinersinerit inoqarfinni tamani ingerlanneqartassapput, suliffeqarfiillu pineqartut qinersinernik ingerlatsisuu-sassapput.

Qinersineq sioqqullugu kommunalbestyrelsip aalajangissavaa suliffeqarfinnut assigiinnut assigiinngitsunulluunniit ataatsimoortumik imaluunniit suliffeqarfinnut ataasiakkaanut atuisut siulersuisuinik pilersitsisoqassanersoq. Isumaqatigiissuteqarfissanut tamanut atuisut siulersuisuinik pilersitsisoqassaaq, soorlu paaqqinninnermut, atuarfeqarnermut, utoqqaat isumagineqarnerannut, innarluutillit isumagineqarnerannut, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut, PPR-imut, peqqisaanermut, ineqarnermut teknikkeqarnermullu.

Assersuutigalugu innuttaasut ukiumikkut peqatigiiaarnerat tunngavigalugu immikkoortiterisoqarsinnaavoq, taamaalillutik suliffeqarfiit meeqqanik inuusuttunillu sammisaqartut tamarmik atuisut siulersuisuinik taakuusunik suleqateqassallutik. Tamanna atuussinnaavoq paaqqinninnermut, atuarfeqarnermut, peqqissaanermut PPR-imullu.

Pingaarteqarpoq atuisut aningaasaliisarnerup suliniuteqarnerullu tungaatigut piviusumik sunniuteqarsinnaanissaat, maanna soorlu atuarfiup siulersuisuisut inissisimanatik, taamaalilluni innuttaasumut siulersuisuni sulinissaaq soqutiginaruuniassammat.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat kommunit sulissutigissagaat suliffeqarfiit ataatsimoortumik siulersugaanissaat, soorlu atuarfik ullu-neranilu paaqqinnittarfik, taamaalilluni nalunaqqut-tap-akunneri perorsaanikkut tapersersuinermut PPR-imullu atukkat sammiveqarnerusumik tamatigoorneru-sumillu iluaqutaasinnaaqqullugit.

Taamatuttaaq ataatsimoortumik siulersuineq atorneqarsinnaavoq utoqqaat isumagineqarnerannut innarluutillilu isumagineqarnerannut, tassani angerlarsimaf-fimmi ikiorteqartitsineq pingaarnersuiffigineqarsin-naalluni atuisut ataasiakkaat pisariaqartitsinerat aallaavigalugu. Maanna suliassat Namminersorerullutik

Kommunalbestyrelsen skal forinden valget afklare, hvorvidt der skal oprettes fælles brugerbestyrelser for ens eller forskellige typer af institutioner eller for de enkelte institutioner. Brugerbestyrelserne skal oprettes for alle kontraktområder, som f.eks. pasningsområdet, skoleområdet, ældreområdet, handicapområdet, døgninstitutioner, PPR, sundhedsplejen, boligområdet og det tekniske område.

Der kan f.eks. ske en opdeling på alder, så alle institutioner, som beskæftiger sig med børn og unge, samarbejder med den samme brugerbestyrelse. Dette kunne være for pasningsområdet, skoler, sundhedsplejen og PPR.

I modsætning til f.eks. de nuværende skolebestyrelser er det vigtigt, at der bliver udlagt reel brugerindflydelse på bevillinger og indsats, så det bliver interessant for borgeren at indgå i bestyrelsesarbejdet.

Strukturudvalget anbefaler, at kommunerne arbejder mod etablering af fælles ledelse på tværs af institutionerne, f.eks. for en skole og en daginstitution, hvor fordelingen vil være, at støttetimer og PPR timer vil kunne anvendes mere målrettet og tværgående.

Tilsvarende fælles ledelse vil også kunne etableres for ældreområdet og handicapområdet, hvor prioritering af hjemmehjælp og støttetimer vil kunne foretages med udgangspunkt i den enkelte brugers behov. Med den nuværende opgavefordeling mellem hjemmestyret og kommunerne er det sjældent de mest effektive løsninger for borgeren og samfundet, der vælges.

Oqartussat kommunillu akornanni agguataarneqarneranni innuttaasumut inuiaqatigiinnullu aaqqiissutissat sunniuteqarluarnerpaat qinerneqartarnerat qaqutigoorpoq.

Kapitali 4 Sumiiffinni kiffartuussiviit aamma IT

Sumiiffinni kiffartuussiviit

Pingaaruteqarpoq kommunit allilerneqarnerisigut innuttaasut ataasiakkaat aqqissuusseqqinnerup sior-natigornit pisortat ingerlatsiviinut ungasinnerulersutut misiginnginnissaat. Inoqarfinni tamani kiffartuussivin-
nik pilersitsisoqassaaq, taamaalillutik innuttaasut pisortat kiffartuussiviinut tamanut attaveqarsinnaaler-
niassammata saaffiginnittarfik ataasiusoq atorlugu.

Kiffartuussiviit innuttaasut saaffiginninnerisigut sul-
iassaalersunik aallartitsisassapput naammassinnillut-
luunniit, ingerlatitseqqiffissanut allanut innersuussi-
naratik. Innuttaasut saaffiginninneri makkununga
tunngasuusinnaapput: Akileraarutunik nalunaarutig-
ninneq, meeqqap paaqqinnittarfimmiinnissaanik qin-
nuteqarneq, inunnik nalunaarsuisarfimmi allassimasut
allannguutissaat, atualersussap allatsikkiartornera,
soraarnerussutisiaqarnermut tunngatillugu allannguutit
qinnuteqaatilluunniit, ikiorsiissutunik assigiinngitsunik
qinnuteqarneq, nioqqutissanik bilitsinillu inniminni-
eq, aningaaserivitsigut aqqitassat il. il.

Ullumikkut aqqissuusinnerup immikkoortunik inger-
latsiveerapassuallip sanngiissutigaa inoqarfinni min-
nerusuni ingerlatsiviit generalistitik ingerlatsisoqarta-
riaqartarnerat, imaappoq inunnik suliasamik aalajang-
ersimasumik immikkut ilinniagaqarsimanngitsunik,
pisortalli ingerlatsinerat pillugu tamatigoortumik ilisi-
masalinnik. Sanngiissut tamanna nukittoqutinngortin-
neqarsinnaavoq kommunini allisitani sumiiffinni kif-
fartuussivitalinni, taakkunani suliasat generalistitit
naammassineqarsinnaasunngorlugit aqqissuunneqas-
sammata. Taamaalilluni inoqarfinni minnerusuni
maanna sulisooreersut amerlanersaat atorfissaqartinne-
qartorujussuussapput, taakkuli suliasamikkut kom-
munit nutaat illoqarfiinit allaffeqarfiusunit pitsaaner-
sumik tapersersorneqarnissaminnut periarfissaqalis-
sapput.

Suliasatigut generalistiusut ilinniartinneqassapput
aalajangiisinaanissaminnut, apeqqutini amerlaner-
paani innuttaasunik siunnersuisinnaanissaminnut, qin-
nuteqaatinik immersuisunik ikiuisinaanissaminnut

Kapitel 4 Lokale servicecentre og IT-sektoren

Lokale servicecentre

Med etablering af større kommunale enhe-
der er det vigtigt, at den enkelte borger ikke
føler, at der er blevet længere afstand til det
offentlige end før strukturændringen. I alle
bosteder skal der etableres lokale service-
centre, som gør det muligt for borgeren at
komme i kontakt med hele det offentlige
serviceapparat gennem een enkelt indgang.

Servicecentrene skal være rustede til at
igangsætte eller løse de fleste opgaver for-
bundet med borgerhenvendelser uden blot
at henvise til andre instanser. Borger-
henvendelser kan typisk dreje sig om skat-
teindberetninger, ansøgning om børnepas-
ning, folkeregisterændringer, skoleind-
skrivning, ansøgning om byggetilladelser,
ændringer eller ansøgninger i.f.m. pen-
sionsforhold, ansøgning om forskellige
typer af overførselsindkomster, bestilling af
varer og billetter, bankforretninger m.v.

Svagheden i den nuværende struktur med
mange små enheder er, at de mindre steder
er nødt til at blive drevet af generalister,
d.v.s. personale, der ikke nødvendigvis har
en faglig specialuddannelse, men som har
en bred viden om den offentlige sektor.
Denne svaghed bliver en styrke i en struk-
tur med større kommunale enheder og loka-
le servicecentre, da opgaver bliver tilrette-
lagt, så de kan løses af generalister. Der vil
således i de mindre bosteder blive stort
behov for de fleste af de nuværende ansat-
te, som til gengæld får mulighed for en
bedre faglig støtte fra de nye kommuners
administrationsbyer.

De faglige generalister skal uddannes, så de
kan træffe afgørelser, rådgive borgerne i de
fleste faglige spørgsmål, videresende hen-
vendelser til de rette instanser, hjælpe med

taamalu innuttaasut pisortat ingerlatsiviini sukkasuumik naammaginartumillu sullinneqarnissaannut peqataanermikkut. Soorlu isumaginninnermi sulisut sumiifinni kiffartuussivinni suleqataassapput, kisiannili kommunip suliassa qarfimmuut tamatumunnga akisusaatitaanut ulluinnarni attaveqassallutik.

Kommunit allaffeqarfiini sumiifinnilu kiffartuussivinni suliassanik ilinniartitsinissaq pikkorissaaqqinnissarlu sammivileruminarnerulissaaq, tassa generalistit suliassanillu immikkut ilisimasallit suliassaasa agguataarnerat ullumikkornit erseqqarinnerulissamat.

IT

Inoqarfiit imminnut ungasikkaluartut kommunini nutaani innuttaasunik sullissinermik pitsanngorsaaneq allaffissornermilu eqaallisaaneq IT atorlugu pisinnaassaaq. Taamaalluni IT kommunit nutaassat allaffissornikkut innuttaasunillu sullissinikkut qanoq ittumik ingerlanneqarnissaannut aalajangiisooqataassaaq. Taamaattumik kommunini nutaassani IT-mik inerisaaneq ukununnga ikorfartuisuusariaqarpoq:

- Innuttaasut sumiluunniit najugaqaraluarpata ajunngitsumik kiffartuunneqarnissaannut.
- Kommunini sumiifinnilu ataasiakkaani aqqissuussinerit naammassisaqarluarfiusarnissaannut.
- Suliassatigut sunniivigeqatigiilluarfiusunik avatangii seqarnissamat, pikkorissiarforfiusumik suliullu sivilisunerusumik atasinnaasaqqullugit.
- Oqartussaasut sorliit pineqaraluarpataluunniit aammalu innuttaasut sumiluunniit najugaqaraluarpata assigiimmik pineqarnissamat.
- Innuttaasut inatsisitigut isumannaatsuunissaannut.

Aammattaq IT-ip pisortat ingerlatsiviini aqqissuussineq nutaaq nammagassat suliassallu allannguuteqarfigisaat, kommunit angisuunngorlugit kattussorneqarfigisaat suliassallu aalajangersimasut pillugit kommunit akunnerminni suleqatigiiffigisaat ikorfartorsinnaasariaqarjaa.

Pisortat allaffissornikkut ingerlatsiviini qarasaasiatigut aqqissuussinerit piffissap ingerlanerani ineriartortinneqarsimapput siunertanut immikkut ittunut. Aqqissuussinerit ilarpassuisa ineriartortinneqarneranni aqqissuussinernut allanut ilanngussinnaanissaat

at udfylde ansøgningskemaer og i det hele taget medvirke til at sikre, at borgeren får en hurtig og tilfredsstillende betjening af det offentlige system. Personalet inden for f.eks. socialområdet vil også være tilknyttet det lokale servicecenter, men refererer i det daglige til kommunens faglige ansvarlige for området.

Uddannelsesmæssigt bliver det nemmere at målrette oplæring og efteruddannelse til de roller, som skal varetages i kommunernes administrationer og servicecentre, da opgavefordelingen mellem generalister og fagspecialister bliver klarere i forhold til den nuværende struktur.

IT

Trods de store afstande bostederne imellem vil det i de nye kommuner være muligt at forbedre servicen til borgerne og smidiggøre administrationen ved udnyttelse af IT-løsninger. IT er dermed en afgørende faktor for niveauet i de nye kommuners administration og borgerbetjening. Udviklingen af IT-løsninger i de nye kommuner skal derfor understøtte:

- God service til borgerne uanset bosted.
- Effektive kommunale og lokale løsninger.
- Et godt fagligt miljø med styrket kompetenceudvikling og længere fastholdelse af medarbejderne.
- Ensartet behandling uanset myndighed og borgernes bosted.
- Retssikkerheden for borgerne.

IT skal også kunne understøtte en ny offentlig struktur, der indebærer en ændret byrde- og opgavefordeling, sammenlægning af kommuner i større enheder samt tværkommunalt samarbejde om løsning af bestemte opgaver.

En række administrative offentlige systemer er gennem tiden blevet udviklet til spe-

eqqarsaatigineqarsimanngilaq. Taamaattumik assersu-
utissarpaaloqarpoq pisortat ingerlataanni assigiinngit-
suni sulisut paasissutissanik taakkuusunik assigiinngit-
sunut atugassanik allattuisarnerat. Marloraammik
allaffissornerup tamatuma kingunerisaanik qarasaasia-
tigut aaqquissuussinerit ineriartortinneqarnerannut aser-
fallatsaalineqarnerannullu isumalluutit annertuallaat
atorneqaannaratik aammattaq innuttaasunik kiffartu-
ussineq pisariaqanngikkaluamik ajornerulertarpoq,
kinguarsarneqarluni paasiuminaallisarneqarlunilu.

Aaqquissuussaaneq allanngortinneqangaatsiassappat
IT-systemit ilarpassui inuiaqatigiinni aaqquissuussiner-
mut nutaamut naleqqussarneqartariaqassapput, taman-
alu periarfissaalluassaaq systemit assigiissarnissaan-
nut ataqatigiissinnissaannullu. Siunissaq ungasinneru-
soq eqqarsaatigalugu ataatsimoortumik aallaaveqaler-
nissaq pisariaqarpoq paasissutissanik paarlaateqatigiit-
tarneq periarfissarissaarneruleqqullugu siunissamilu
systemit ineriartorteqqinneqarnissaat taakkuninngalu
atuisunik tapersersuinissaq ajornannginnerulerlunilu
akikinnerulersinnaaqullugu.

Aaqquissuussaaneq Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu
makku anguniarneqassasut:

- Pisortat ingerlatsiviini tamani qarasaasiatigut
systemit ataatsimoortumik aallaaveqalernissaat.
- Pisortat ingerlatsiviini IT-mik suliniutaasartussat
qarasaasiat pissusiisa tungaasigut sinaakkutissaritit-
taasutigullu assigiissarneqarnissaat.
- Pisortat ingerlatsiviini tamani allaffissornikkut
ataqatigiissumik systemeqalernissaq.
- Programminik assigiissaarinnissaq.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aaqquissu-
tissanik suliaqarneq piaarnerpaamik aallartinneqas-
saaq, taamaalilluni systeminik pisortat ingerlatsiviini
systeminut allanut attaveqarsinnaanngitsunik ineriartortit-
sisoqannginninngissamat.

Aaqquissuussaaneq Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat siunissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu makku
anguniarneqassasut:

- Kommunini økonomisystemip maanna atuuttup
allamik taarserneqarnissaa.
- Sukkasuumik attaveqaatit elektroniskiusut atoru-
minarsarneqarnissaat.

cielle formål i de offentlige organisationer. For mange af disse systemer gælder det desværre, at der ikke er tænkt integration med andre systemer. Der er derfor adskillige eksempler på, at medarbejdere i forskellige offentlige funktioner manuelt indtaster identiske oplysninger til forskelligt brug. Denne dobbeltadministration medfører, at der ikke alene bruges alt for mange ressourcer til udvikling og vedligeholdelse af systemerne, men at betjeningen af borgerne også forringes, forsinkes og kompliceres unødigt.

En større strukturomlægning vil kræve, at mange IT-systemer skal tilpasses den nye samfundsstruktur, hvilket giver en enestående mulighed for at få standardiseret og sammenkoblet systemerne. På sigt skal der sættes på en fælles platform, hvilket vil forbedre mulighederne for dataudveksling og gøre det nemmere og billigere at supportere og videreudvikle systemerne i fremtiden.

Strukturudvalget anbefaler, at der på langt sigt arbejdes mod:

- En fælles platform for alle offentlige systemer.
- Fælles standarder og rammer for kommende offentlige IT projekter.
- Et sammenhængende administrativt system for hele den offentlige sektor.
- Fælles standarder for programmer.

De langsigtede løsninger skal igangsættes snarest, så der ikke udvikles flere systemer, som ikke er i stand til at kommunikere med de øvrige offentlige systemer.

Strukturudvalget anbefaler, at der på kort sigt arbejdes mod:

- Udskiftning af det nuværende kommunale økonomisystem.
- Øget tilgængelighed af hurtige elektroniske kommunikationsnet.
- Implementering af administrative produkter, som automatiserer beregning og tildeling af offentlige ydelser uden for-

- Pisortatigut ikiorsiissutit qinnutigiteqqaanngik-kaluarlugit tunniunneqartalernissaanni systemimik nammineerluni naatsorsuisartumik ineriartortitsinissaq.
- Innuttaasunut nittartagaqarfiliornissaq systemit maanna atuuttut aallaavigalugit innuttaasut paasisutissanik aallertarnissaannut pisortallu suliaasataasigut imminnut sullinnissaannut periarfissaris-saarneruleersitsisussaq.

Kommunini økonomisystemip maanna atuuttup allamik taarserneqarnissaa

Kommunini aningaasaqarnermut systemi atuuttoq pisoqalisimavoq 2009-milu aaqquissuusaanermi allanguutit atuutilernissaat anigorsinnaanaviarnagu. Taamaattumik suliaasat suilliit ilagisariaqarpaat kommunini økonomisystemimik nutaamik atuilernissaq, taannalu tunngaveqassaaq systemimik assigiissakkamik ineriartorteqqinneqarsinnaanngorlugu aammalu innuttaasunik qarasaasiatigut sullissinissamut allaffisornerullu automatisererneqarnissaanut, tassa isumamineertunngortinnissaanut, naleqqussaannissamut pia-reersakkamik.

Sukkasuumik attaveqaatit elektroniskiusut atoruminarsarneqarnissaat

Qarasaasiatigut attaveqarluarnikkut Kalaallit Nunaanni ineriartorneq annerulersinneqarsinnaavoq, tassa tamanna nunami ingerlatsinermut ataqatigiinnerulersitsinnaammatt aammalu inoqarfinni minnerusuni allaat ineriartornissamut qulakkeerinneqataasinnaalluni. Taamatuttaaq pisortat sullissinerannut attaveqarneq ajornannginnerulerlunilu akikinnerulissaaq Kalaallit Nunaannilu suliffeqarfiit nunani tamani suleqatigiinnermut niuernernullu peqataanerat siuarsarneqassaaq.

Kalaallit Nunaanni innuttaasut tamarmik nalunaarasu-artaateqarnikkut akisunngitsumik sullinneqarnissaat qulakkeertariaqarpoq. Aalajangersimasumik sammivilimmik namminersortunngorsaanikkut qulakkeerneqarsinnaavoq pitsaanerpaamik akikinnerpaamillu sullissiumasut tamatuminnga suliaasinneqarnissaat.

Nalunaarasuartaateqarnikkut attaveqatigiinnerup toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit akit-suusersugaanera minnerpaaffissaaniitittariaqarpoq attaveqatigiinneq ineriartornissamut ajoqutaasumik killilersorumanagu.

udgående ansøgninger.

- En borgerportal, der med udgangspunkt i de nuværende systemer skal give borgerne bedre muligheder for at hente informationer og at betjene sig selv i den offentlige sektor.

Udskiftning af det nuværende kommunale økonomisystem

Det nuværende kommunale økonomisystem er forældet og kan ikke overleve strukturændringernes ikrafttræden i 2009. Der skal derfor som noget af det første indføres et nyt kommunalt økonomisystem byggende på et udvalgt standardsystem, som er forberedt til videreudvikling og tilpasning til elektronisk borgerbetjening og kontorautomatisering.

Øget tilgængelighed af hurtige elektroniske kommunikationsnet

Effektiv elektronisk kommunikation kan skabe større vækst i Grønland, fordi det kan sikre større sammenhæng i landet, og fordi det kan være med til at sikre udviklingen selv i de mindre bosteder. Derudover vil det blive lettere og billigere at få adgang til offentlige tjenester og fremme grønlandske virksomheders deltagelse i internationalt samarbejde og handel.

Det skal sikres, at alle i Grønland kan få adgang til grundlæggende teletjenester til en rimelig pris. Gennem målrettet liberalisering kan man sikre, at den, der kan gøre det bedst og billigst får opgaven.

Direkte og indirekte afgifter på telekommunikation skal holdes på det lavest mulige niveau for ikke at begrænse kommunikationen i landet til skade for væksten.

Kontorautomatisering

En mængde administrative opgaver vil kunne løses hurtigere, billigere og med en mindre fejlmargen, når processerne i højere grad bliver automatiseret. Automatisering skal ske ved udvikling af sagsbehandlings-

Allaffissornerup automatisererneqarnissaa

Allaffissornerup suliasat ilarpassui sukkanerusumik, akikinnerusumik kukkuniisannerusumillu naammassineqarsinnaassagaluarput suliasat annerusumik automatisererneqartuuppata. Taamatut uumarisaaneq pissaq sullissinermi atortut kommunit økonomisystemeriligassaannut ilaajumaartussat ineriartortinnerisigut. Paasissutissat pisortat ingerlatsiviini allani allanut tunngatillugit pineqarsinnaareersut pissarsiarineqarsinnaasariaqarput.

Aaqqissuussinerup tamatuma assessorluni suliasat sapinngisamik ikilisarniassavai. Suliasaqarfiit malit-tarisassatigut aalajangersaaffigineqareersimasut, soorlu utoqqalinersiat ineqarnermullu tapiissutit, eqqarsaatigalugit Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat aningaasat tunniunneqartussat automatis-kimik naatsorsorneqartassasut amerlasuullu ataatsik-kut tunniunneqartassallutik, innuttaasut qinnuteqaq-qaartariaarullugit.

Allaffissornermi automatiseriineq tamanna aamma pissaq atortorisaaarutit makkuusinnaasut atortuuler-sinneqarnerannut atatillugu:

Elektroniskimik naatsorsuutinik allattuisar-neq, bilagilerineq akiligassanillu akiliorar-neq.

Pisiortorfiit akiligassiissutitik tamaasa pisortat qitiusu-mik allaffiannut toqqaannartumik nassiuttassavaat, pappialaannaagaangatalu tassani scannerneqartassap-put. Taava inunnut ingerlatsivinnulluunniit inniminnii-simasunut qarasaasiakkut nassiunneqassapput kontu-lersuinermit akisussaasumit kontonormulerneqassal-lutik. Tamatuma kingorna akiligassat automatiskimik akilerneqassapput naatsorsuutinullu allanneqassallu-tik.

Sulianik allagaatinillu elektroniskimik pas-sussineq (ESDH).

Suliasat allakkallu takkussortut tamaasa pisortat qiti-usumik allaffianni scannerneqartassapput, tamatumalu kingorna sullississisunut akisussaasunut qarasaasiak-kut nassiunneqartassallutik. Innuttaasunut nittartaga-qarfiup atorneqarneruleriartornera ilutigalugu suliasat qinnuteqaatillu formularit qarasaasiakkoortut atorlugit ingerlanneqaleriartuinnassapput.

moduler, som er integrerede i det kommen-de kommunale økonomisystem. Det skal være muligt at trække på oplysninger, som i anden forbindelse allerede er at finde i andre offentlige systemer.

Systemet skal sikre så få manuelle sags-gange som muligt. For regelbundne områ-der som eksempelvis alderspension og boligsikring er det Strukturudvalgets anbe-faling, at ydelserne bliver automatisk beregnet og udbetalt i større kørsler, uden at borgeren behøver at ansøge.

Automatisering skal desuden ske i forhold til implementering af standardprodukter, hvor der som eksempel kan nævnes følgen-de:

Elektronisk bogføring, bilagshånd-tering og betaling af regninger

Samtlige regninger tilsendes direkte fra leverandørerne til et centralt offentligt kon-tor, hvor de indscannes, såfremt de kun fin-des på papir. Herefter bliver de elektronisk sendt til de rekvirerende personer eller for-valtninger, hvor den konteringsansvarlige påfører kontonummer. Regningerne vil her-efter automatisk blive betalt og bogført.

Elektronisk sags- og dokument-håndtering (ESDH)

Samtlige indkomne sager og breve indscan-nes på et centralt offentligt kontor, hvoref-ter de elektronisk sendes til de ansvarlige sagsbehandlere. Efterhånden som brugen af borgerportalen bliver øget, vil indkomne sager og ansøgninger i højere grad overgå til elektroniske formularer.

Fælles indkøbsportal

Tilbud hjemtages centralt fra et indkøbs-kontor, hvorefter varer og priser opdateres på portalen. Decentralt sker bestillinger direkte via nettet, uden at den ansvarlige skal bruge tid på at hjemtage tilbud og sørge for forsendelse.

Nittartagaqarfik pisiortortarfiusoq.

Allaffimmit pisiortortarfiusumit neqeroortitsisoqartassaaq taavalu nioqqutissat akillu nittartagaqarfimmi allatorneqartassallutik. Sumiiffinniit toqqaannartumik internetikkut inniminniisoqartassaaq, akisussaasullu neqeroortitsinermut nassiussuisitsinermullu piffissaa-jassanngillat.

Aaqqissuussinernut nutaanut tamakkununnga pisariit-sumik iluatsilluartumillu ikaarsaariartoqarsinnaaqqul-lugu pisariaqarpoq tamakkuninnga suliaqartussanik ilinniartitsinissaq.

Allaffissornermi automatiseeriinissamut aaqqissuussi-nissat taaneqartut tamarmik kommunini nutaassani inoqarfiit imminnut ungasissorujussuunissaat eqqar-saatigalugu piukkunnaateqarluarput. Suliassat pappia-ranngorlugit sumiiffimmi ataasiinnarmi tiguneqaree-raangata tamatuma kingorna paasissutissanik paarlaas-seqatigiittarnerit qarasaasiatigut pisassapput. Nukiit piffissarlu sumiiffinni ataasiakkaani soorlu naatsorsu-utinut allatuinermut, inniminniinernut, nassiussuiner-mut journaliseeriinermullu atorneqartut tamatuma kingorna suliassanut toqqaannartumik innuttaasunut attuumassuteqartunut atorneqarsinnaanerulissapput.

Pisortatigoortumik paasissutissat amerlanerit assigiia-artumik suliarineqartalerpata siunissami aalajangiini-artarnerit paasissutissatigut tunngavissarissaarneru-lersinnaapput.

Innuttaasunut nittartagaqarfik - internetik-kut immiinnut kiffartuunneq

Innuttaasut qitiutinnerullugit ingerlatsinissamik pisor-tallu ingerlatsiviinut isertarfiup ataasiinnanngornissaa-nik anguniakkat piviusunngortinneqassappata suliassatigut aaqqissuussinerit assigiinngitsut paasissutissanik paarlaateqatigiissinnaasariaqarput, taavalu paasis-sutissat sumiiffimmi kiffartuussivimmi imaluunniit innuttaasunut nittartagaqarfimmi atorneqarsinnaasari-aqarlutik. Kiffartuussivinni suleqataasut suliassat amerlanersaat sumiiffimminni naammassisinnaasaria-qarpaat. Kiisalu innuttaasut - angerlarsimaffimminni qarasaasiatik imaluunniit kommunini kiffartuussiviu-lersussani qarasaasiat inissinneqarsimasut atorlugit - immiinnut sullissinnaasariaqarput soorlu makkunati-gut:

For at sikre en enkel og succesfuld overgang til de nye systemer, er det vigtigt, at der afsættes de nødvendige ressourcer til at uddanne det personale, som skal betjene systemerne.

Fælles for de nævnte typer af kontorauto-matiseringsprodukter er, at de er velegnede til at håndtere den store afstand, der bliver mellem de enkelte bosteder i de nye kom-muner. Papir modtages kun et sted, hvorefter den efterfølgende udveksling af data sker elektronisk. Ressourcer, som lokalt bruges til f.eks. bogføring, bestilling, for-sendelse og journalisering, kan efterfølgen-de kanaliseres over til direkte borgerrelate-rede opgaver.

Med en større mængde offentlige data, som håndteres ensartet, vil det på sigt være muligt at understøtte beslutningsprocesser-ne med et bedre datagrundlag.

Borgerportal - selvbetjening over internettet

Borgeren i centrum og visionen om kun én dør til hele den offentlige administration vil indebære, at en lang række fagsystemer skal kunne udveksle data, som efterfølgen-de kan håndteres i et servicecenter eller en borgerportal. Medarbejderne på servicecen-trene skal kunne løse de fleste opgaver på stedet. Desuden skal det være muligt for den enkelte borger - enten fra egen PC eller fra en PC opstillet i et af de kommende kommunale servicecentre - at foretage en række selvbetjeningsopgaver, som f.eks. kunne være:

- få overblik over rettigheder og pligter, offentlige tilbud og aktuelle aktiviteter
- bestille materialer og abonnere på nyheder og informationer
- ordne alt med skat
- meddele ændringer til folkeregisteret
- gennemføre en byggesag fra start til slut
- aflevere forbrugsdata - og kunne se og

- Pisinnaatitaaffiit, pisussaaffiit, pisortat neqeroorutaat ullunilu kingullerni pisussat pillugit paasisa-qarnissamut
- atortussanik inniminniinissamut kiisalu nutaarsi-assat paasisutissallu pisartagarilernissaannut
- akileraarutinut tunngatillugu aaqqitassanut tam-anut
- inunnik nalunaarsuisarfimmut allannguutunik nalunaaruteqarnermut
- illuliornermi pappialarsornerup aallaqqaataaniit naggataanut ingerlanneqarneranut
- atuinermik paasisutissat tunniunnerinut - takoq-qissinnaallugit sanilliussinnaallugillu
- pisortanut akiligassat sulluunniit akilernerinut
- inummut namminermt tunngasunik paasisutis-sarsiornermut
- pisortani sulianik namminermt tunngasunik malinnaanermut
- meeqerivimmuat atuarfimmullu ulluinnarni at-taveqarnermut
- politikikkut oqallinnerit malinnaaffiginerinut peqataaffiginerinullu
- pisortani sulisut attuumassuteqartut ajornanngin-nerusumik attaveqarfiginissaannut.

Taamatut aaqqiinerit siunertarissavaat pisortaqarfinnut attaveqarnerup innuttaasunut ajornannginnerulernis-saa. Aamma arlalippassuartigut tamanna sulianut suk-katsisaataallunilu pissutsit ataatsimut isigalugit akikil-lisaataasinnaavoq.

Siunissami ungasinnerusumi taamatut innuttaasunut nittartagaqarfeqarnek ineriartortinneqassaaq, system-inillu piginnittut piurmaffigineqassapput innuttaasut ataasiakkaat pillugit paasisutissat formati aalajanger-simasoq atorlugu tunniussinnaassagaat, taamaalilluni innuttaasunut nittartagaqarfik tamakkiisumik nutarter-simajuarniassammat innuttaasut ataasiakkaat pillugit paasisutissatigut pisariaqartutigut tamatigut.

Systemit ilaanni suliap ataatsip ingerlanerani utimut paasisutissat tiguneqarsinnaasariaqarput, soorlu akile-raarutissat sinnerisa akilerneqarnerannut innaallagissa-mullu akiliutissat akilerneqarnerannut tunngasut. Taamaattumik utimut paasisutissat suliassanut aalaj-angersimasunut systeminut nassiunneqartassapput for-mati systeminik piginnittut piurmasaat atorlugu.

sammenligne dem

- betale alle regninger til det offentlige
- få adgang til personlige data
- følge egne igangværende sager i sys-temet
- kommunikere med egne børns børne-have og skole i det daglige
- følge og deltage i politiske debatter
- få let adgang til personlig kontakt med relevante personer i det offentlige.

Formålet med denne type løsninger er at gøre det lettere for den enkelte borger at kommunikere med det offentlige. Det kan også på en lang række områder medvirke til en hurtigere indsats og en samlet set lavere udgift, end ydelsen tidligere har kostet at løse.

På længere sigt vil borgerportalløsningen blive udbygget, og systemejerne vil blive afkrævet at kunne levere oplysninger om den enkelte borger i et bestemt dataformat, så borgerportalen kan blive fuldt opdateret med samtlige nødvendige oplysninger om den enkelte borger.

En del systemer skal i en sagsgang kunne modtage returoplysninger som f.eks. indbe-taling af restskat og betaling af elregningen. Der vil derfor blive sendt returoplysninger til fagsystemerne i det format, som system-ejerne kræver. Selve håndteringen af data i fagsystemerne vil på kort sigt blive vareta-get af systemejerne. På længere sigt vil udviklingen af ét fælles sammenhængende offentligt system være den bedste løsning.

Medarbejderne på de lokale servicecentre skal ved borgerhenvendelser kunne ændre direkte i de offentlige systemer, hvis dette ikke medfører risiko for fejllindberetninger. Alternativt vil servicecentret kunne hjælpe borgeren med at foretage en elektronisk henvendelse til den rette instans. Til selv-hjulpne borgere skal der være mulighed for at foretage indberetninger, henvendelser og ansøgninger direkte fra egen PC er eller fra

Suliassanut aalajangersimasunut systemini paasissutisat suliarineqarnerat siunissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu systeminik piginnittunit isumagineqassaaq.

Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu pisortani systemimik ataqatigiissumik tamanut atuuttumik ataasimik ineriartortitsinissaq pitsaanerpaassaaq.

Kiffartuussivinni sulisut innuttaasunit saaffigineqarnerminni pisortat systemiini toqqaannartumik allangortitsinnaasariaqarput, tamanna kukkusumik nalunaaruteqarnermik kinguneqassanngippat. Periarfissaq alla tassaavoq innuttaasup qarasaasiakkut pisortaarfimmut eqqortumut saaffiginninniarnerani kiffartuussiviup ikiunnissaa. Innuttaasunut nammineerniartunut periarfissaqassaaq qarasaasiaq nammineq pigisaq atorlugu imaluunniit kiffartuussivimmi qarasaasiaq innuttaasunut atugassiaq atorlugu nalunaaruteqarnissamut, saaffiginninnissamut qinnuteqarnissamullu. Taamatut aaqqiissutisat ilaat qarasaasiakkut atsiorsinnaanissamik, digital signatur-imik, pisariaqartitsissapput.

Suliassanut aalajangersimasunut systemit uku innuttaasunut nittartagaqarfeqalernissami kiffartuussiveqalernissamilu tunngaviusussatut eqqarsaatigineqarput:

Ineqarnermik ingerlatsineq

Ineqarnermut akiliut akilersimanngisaq atuarneqarsinnaasariaqarpoq, inissarsiorluni qinnuteqartoqarsinnaassalluni utaqqisullu allattorsimaffianni qanoq inisimaneq takuneqarsinnaassalluni.

Nukissiuuteqarneq imermillu pilersuineq

Kiffartuussivimmiit atuneq nalunaarutigineqarsinnaassaaq akiligassarilikkallu qanoq atsiginerat paasineqarsinnaassalluni.

Ilinniagaqarnersiuteqarneq

Ilinniagaqarnersiutinik qinnuteqarneq imaluunniit ilinniagaqarnermi taarsigassarsinissamik qinnuteqarneq qinnutigineqarsinnaassapput taarsigassallu sinneri atuarneqarsinnaassallutik.

Kommunit allaffissornikkut ingerlatsinerat

Pisortanit ikiorsiissutit, nunaminertamik atugassinneqarnissaq, sananissamut akuerineqarnissaq il. il. qinnutigineqarsinnaassapput. Kommunimut akiitsut

en selvbetjenings-PC opstillet i de lokale servicecentre. En del af de beskrevne løsninger kræver afklaring om digital signatur.

Følgende fagsystemer er som udgangspunkt indtænkt i borgerportal- og servicecentersystemet:

Boligadministrationssystemer

Det skal være muligt at aflæse skyldig betaling for bolig, ansøge om bolig og aflæse status på venteliste.

Administrationssystem for energi- og vandforsyning

Det skal være muligt fra servicecenteret at indberette forbrug og aflæse skyldig beløb.

Uddannelsesstøttesystem

Det skal være muligt at ansøge om uddannelsesstøtte eller -lån og aflæse status på gæld.

Kommunernes administrative systemer

Det skal være muligt at ansøge om offentlige ydelser, arealtildeling, byggetilladelse m.v. Status på gæld til kommunen skal kunne aflæses.

Folkeregistersystemet

Det skal være muligt at indberette adresseændringer m.v.

Skatte- og restancesystemet

Det skal være muligt at foretage forskudsregistrering, indberette skatteoplysninger og aflæse restancer.

Jagtbevissystemet

Det skal være muligt at ansøge om jagtbevis, indberette jagtresultater og aflæse restancer på lovpligtige gruppeforsikringer.

Transportselskaber

Det skal være muligt at bestille og købe varer og billetter.

sumut killinnerat atuarneqarsinnaasariaqarpoq.

Inunnik nalunaarsuisarfik

Adressit allannguutaat il. il. nalunaarutigineqarsinnaassapput.

Akilerartarneq akiligassanillu kinguaattoorutit

Akileraarutissamik siumoortumik nalunaarutit, akilerartarnermut tunngatillugu paasissutissanik tunniussineq akiligassanillu kinguaattoorutitik atuaaneq tassani pisinnaasariaqarput.

Piniarsinnaanermut allagartaqarneq

Piniarsinnaanermut allagartartaarniarneq, piniarnermi pisanik nalunaaruteqarneq sillimmasiinernullu inatsisitigut pisussaaffigineqartunut akiligassanik kinguaattoorutitik atuaaneq tassani pisinnaasariaqarput.

Assartuisitsisarfiit

Nioqutissanik bilitsinillu inniminniisoqarsinnaallunilu pisisoqarsinnaasariaqarpoq.

Aningaaseriveqarneq

Sumiiffimmi aningaaseriviit sullissisoqanngippata aningaaseriveqarnikkut isumagisassat nalinginnaallu innartut kiffartuussivimmit ingerlanneqarsinnaasariaqarput. Tele Greenlandip Pilersuisullu kiffartuussinisaannik isumaqatigiissutit maanna atuuttut atorunnaarsinneqarsinnaapput, tamatumalu kingorna aningaasaliissutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut ilanngunneqarsinnaassapput.

Nalunaarasuartaaserisoqarneq allakkeriveqarnerlu

Nalunaarasuartaatit atornerisa qanoq atsiginerat atuarneqarsinnaasariaqarpoq.

Bibliotekeqarneq.

Atuakkanik inniminniisoqarsinnaasariaqarpoq atoreersimasallu pillugit paasissutissat atuarneqarsinnaasariaqarlutik.

Innuttaasunut nittartagaqarfinnik ingerlalluartunik Danmarkimi nunanilu allani assersuutissaqarpoq. Innuttaasunut nittartagaqarfimmik uumarinartumik akunnaatsuliamillu pilersitsinermi nittartagaqarfiup pioreersup tunngaviusutigut aaqquissuusaaneranut

Banksystemer

Såfremt der ikke er bankbetjening på stedet, skal det være muligt at foretage helt almindelige bankforretninger fra servicecenteret. De nuværende serviceaftaler med Tele Greenland og Pilersuisoq kan opsiges, og bevillingerne kan herefter indgå i bloktilskuddet til kommunerne.

Tele- og postsystemer

Det skal være muligt at aflæse forbrug af telekommunikation.

Biblioteker

Det skal være muligt at bestille bøger og aflæse status på tidligere lån af bøger.

Der er flere eksempler på velfungerende borgerportaler i Danmark og andre lande. Muligheden for hurtig og rationel løsning på en borgerportal vil være at købe rettigheder til at benytte grundstrukturen i en eksisterende portal og videreudvikle den, så den fungerer sammen med de offentlige systemer i Grønland.

En vigtig forudsætning for borgerportalens succes er, at samtlige offentlige forvaltninger er parate til at indgå i én samlet portalløsning.

Andre problemstillinger, som skal løses, inden en borgerportal kan sættes i drift, er indførelse af elektronisk signatur, hvilket er nødvendigt for at lovliggøre, at borgeren kan indsende ansøgninger eller foretage ændringer i de offentlige systemer.

Det er i sammenhæng med de ovenfor nævnte forslag vigtigt at registerloven ændres.

pisinnaatitaaffinnik pisisoqarsinnaavoq, taannalu ineriartorteqqinneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni pisortatigut systeminut naleqqussarlugu.

Innuttaasunut nittartagaqarfik iluatsissappat pisariaqarluinnassaaq pisortat ingerlatsiviisa tamarmik ataatsimoortumik nittartagaqarfeqarnermi peqataanissamut piareersimanissaat.

Innuttaasunut nittartagaqarfik atortuulersinneqartinnaagu qulakkeerneqartariaqarpoq qarasaasiatigut atsior-sinnaanissaaq, tamanna pisariaqarmat innuttaasut qarasaasiatigut pisortaqarfinnut qinnuteqarsinnaanerat paasissutissanillu allangortitsisinnaanerat inatsisitigut akuerisaassappat.

Siunnersuummut qulaani taaneqartumut atatillugu pingaaruteqassaaq nalunaarsuisarneq pillugu inatsisit allangortinneqarnissaat.

Kapitali 5 Sulisoqarneq

Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnissaq pisortat ingerlatsiviini suliassarpasuit ingerlanneqarnerinut nutaanik pitsaanerusunillu tunngavissiissaaq. Pisortat ingerlatsivii allannortittariaqarput innuttaasunut qanittumik, pitsaasumik, uumarisumik kiisalu inatsisigit isumannaatsumik naligiissumillu ingerlatsinissamik siunissami piumasaajumaartussat naammassineqassappata. Pisortat ingerlatsiveqarnerat pisariitsuusaaq suliassanillu ingerlatitseqqittarfiit ikinnerusariaqarlutik.

Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinneq innuttaasunut iluaqutaaginnarani aammattaaq pisortani sulisut nutaanik pissanganartunik unamminartunillu suliffeqalernissaannut tunngaviissiissaaq.

Suliffiit amerlanerpaartaat taakkuujuaannassapput akissusaaffik oqartussaasunut allanut nuunneqaraluartoq. Iluarsaaqqinnerli allannortiteriffiungaatsiassaaq Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu sulisorpassuarnut attuisumik. Pisariaqarluinnassaaq siulersortaaq sulisullu suleqatigiilluarlutik allannortiterinissaat siunertamut naleqquttumik. Suleqataasut akuutinneqassapput allannortiterinerup ataatsimut isigalugu sumiiffinnilu ingerlanneqarnerani.

Isumalioqatigiissitat aaqqiissutissatut inassutigisaat ataatsimut isigissagaanni kinguneqassapput kommuninilu suliffiit amerlanerulerannik Namminersornerullutillu Oqartussani ikinnerulerannik. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat maanna kommuniusuni Namminersornerullutillu Oqartussat immikkoortortaqarfiini aaqqissuusaanerup allannortinneqarneranit kalluarneqartussani sulisut tamarmik suliffissaqarnissaannik neriorsorneqassasut. Kisiannili nunap ilaani sumi sulinissamik neriorsuisoqarsinnaassanngilaq tamanna kommunalbestyrelsiulersussat aalajangigassarimmassuk.

Sulisoqarneq pillugu inatsiseqarneq

Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinneq inatsisiliornikkut naammassineqartussaavoq. Inatsisiliornermilu aammattaaq sulisoqarneq pillugu inatsiseqarnermi sinaakkutissat, sulisunik nuutsitsinerit toqqiissisima-

Kapitel 5 Personale

Strukturreformen skaber nye og bedre rammer for de mange vigtige opgaver, der løses i den offentlige sektor. Den offentlige sektor skal ændres, så den lever op til fremtidens udfordringer med hensyn til nærhed til borgerne, kvalitet og effektivitet samt retssikkerhed og lighed for loven. Den offentlige sektor skal være enkel og med færre niveauer.

Strukturreformen vil ikke kun være en fordel for den enkelte borger, men samtidig et godt grundlag for nye spændende og udfordrende arbejdspladser for medarbejderne i den offentlige sektor.

Langt de fleste konkrete arbejdspladser vil fortsat bestå uændret, selv om ansvaret lægges hos en anden myndighed. Strukturreformen vil dog betyde væsentlige omstillinger og berøre mange medarbejdere i hjemmestyret og kommunerne. Strukturreformen forudsætter, at ledere og medarbejdere i tæt samarbejde får gennemført omstillingen på en hensigtsmæssig måde. Medarbejderne skal inddrages i processen såvel på det mere overordnede plan som på det lokale niveau.

Anbefalingerne vil overordnet set medføre flere arbejdspladser i kommunerne og færre i hjemmestyret. Strukturudvalget anbefaler, at der udstedes en jobgaranti til samtlige medarbejdere i de nuværende kommuner og i de afdelinger af hjemmestyret, der berøres af strukturændringen. Der vil dog ikke kunne udstedes nogen garantier om bestemte geografiske placeringer af arbejdspladserne, da dette bliver afgjort af de kommende kommunalbestyrelser.

Personalejuridiske forhold

Strukturreformen gennemføres ved lovgivning. Lovgivningen skal endvidere fastlæg-

nartumik nalornisooqqananngitsumillu pinissaannik qulakkeerisussat, aalajangersarneqassapput. Taamaatumik inatsisiliorneq naammassereerpat aatsaat pisor-tani suliffeqartunut atugassarititat aalajangersarneqarumaarput. Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnissap atuutilernissaa sioqqulluarlugu sulisut ataasiakkaat siunissami qanoq inissisimanissaasa nalunarunnaarnissaat pingaaruteqarluinnarpoq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat sulisut suliassatik nooqatigisassagaat, aammalu atorfeqartitat ataasiakkaat suliassaqarfiinik annertunerulersitsineq ilinniaqqinnissamik neqerooruteqarnermik malitseqartinneqartassasoq. Pingaarnertut tunnga-vissaq tassaassaaq oqartussaasut nuuffiusut pisinnaati-taaffinnik pisussaaffinnillu tigusinerup nalaani sulisu-nut pineqartunut atuuttunut ilannguttassasut.

Taamatut pisussaaffeqarnerup kingunerisaanik atorfi-nitsitaanermi atugassarititaasut oqartussaasut atorfe-qarfigisimasat sulisullu akornanni isumaqatigiissutaa-simasat nuussinerup kingorna atuutsinneqaannartas-sapput. Atorfeqarsimanerup sivissusua sulisup oqar-tussaasuni atorfeqarfigisimasamini angusimasaa nang-inneqaannartassaaq.

Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnermut atatillugu sulisut ilaasa sumiiffimmut allamut nuunneqarnissaat pisariaqassaaq.

ge de personalejuridiske rammer, der skal sikre tryghed og klarhed om personaleflytninger. Vilkårene for de offentligt ansatte vil derfor først blive endeligt fastlagt, når lovgivningen er gennemført. Det er afgørende, at der skabes klarhed over den enkelte medarbejders fremtidige placering i god tid, inden strukturreformen træder i kraft.

Strukturudvalget anbefaler, at de ansatte som udgangspunkt flytter med opgaven, og at udvidelse af arbejdsområder for den enkelte ansatte følges op med tilbud om relevant efteruddannelse. Hovedprincippet er, at den modtagende myndighed umiddelbart indtræder i de rettigheder og forpligtelser, der bestod over for medarbejderne på overtagelsestidspunktet.

Forpligtelsen indebærer, at de ansættelsesvilkår, der er aftalt mellem den afgivende myndighed og medarbejderen, fortsætter uændret efter overdragelsen. Den anciennitet, som medarbejderen har optjent hos den afgivende myndighed, videreføres således også.

Som led i strukturreformen vil det for nogle medarbejdere være nødvendigt at ændre arbejdsstedets placering.

Kapitali 6 Akileraartarneq akiliisitsiniartarnerlu

Inatsisartut aalajangiisimapput naatsorsuutiniq akileraarusiisarneq sulisitsisunillu nakkutilliineq kiisalu akissarsialinnik akileraarusiineq suliasallu allat akileraaruteqarnermut tunngasut 1. januaari 2007-imiit Namminersornerullutik Oqartussanit isumagineqalisasut. Ilimanarporlu Inatsisartut aalajangiiumaartut akiliisitsiniartarneq, inkasso, 1. januaari 2008-miit Namminersornerullutik Oqartussanit isumagineqalisasoq.

Akileraartarnerup akiliisitsiniartarnerullu qitiusumit isumagineqalernissaata pitsaaqutigaa taamaaliorneq pisariillisaataassammata, sulisullu immikkut ilinniarsimasut atorluarneqarnerusinnaalissammata. Kiisalu inatsisitigut isumannaannerulernissaq anguneqassaaq innuttaasut suliffeqarfiillu assigiinnerusumik pineqalissammata.

Naatsorsuutiniq akileraarusiisarneq sulisitsisunillu nakkutilliineq

Ingerlatseqatigiiffiit inuussutissarsiortullu akileraaruserneqartarnerannut akisussaaneq qitiusumut katersorneqassaaq. Immikkut ilisimasallit, soorlu akileraarutiniq kukkuneruisiartut, Namminersornerullutik Oqartussani qitiusumik aallaaveqarlutik sulissapput, kommuninilu akileraaruserisunik sulisoqassaaq akileraartarnermi suliasanik nalinginnaanerusunik isumaginnittunik.

Akileraartarnermut tunngasunik suliaqartut kommuniniittussat, qitiusumik oqartussaasunit atorfinitsitaassussat taakkualu ataanniittussat, nikittaallutik sulisarnissaat iluaqutaasinnaalluarpoq, ataavartumik pikkorissartarnissaq qitiusumik ingerlanneqarsinnaaniasammata.

Akissarsialinnik akileraarusiisarneq akileraartarnermilu suliasat allat

Akissarsialiannik akileraarusiisarnermut akileraartarnermilu suliasanut allanut akisussaaneq qitiusumit isumagineqalissaaq. Akileraarusiisarnikkut suliasap annerpaartaa qitiusumit naammasineqartassaaq, innuttaasulli sumiiffinni kiffartuussivinnut toqqaan-

Kapitel 6 Skat og inkasso

Landstinget har vedtaget, at regnskabsligning og arbejdsgiverkontrol samt lønmodtagerligning og øvrige skatteopgaver fra 1. januar 2007 løses af hjemmestyret. Det forventes, at Landstinget vedtager, at inkassoområdet fra 1. januar 2008 varetages af hjemmestyret.

Fordelen ved en centralisering af skatteområdet og inkassoområdet er, at der opnås rationaliseringer og bedre udnyttelse af specialiseret arbejdskraft. Desuden vil man opnå større retssikkerhed på grund af mere ensartet behandling af borgerne og virksomhederne.

Regnskabsligning og arbejdsgiverkontrol

Ansvar for ligningen af selskaber og erhverv centraliseres. Eksperter, som f.eks. skatterevisorerne, arbejder med udgangspunkt i en central placering i hjemmestyret, mens der i kommunerne vil blive tilknyttet et antal skattemedarbejdere, som kan varetage mere rutineprægede opgaver forbundet med området samt dele af det øvrige skatteområde.

Skattemedarbejderne, som bliver tilknyttet de enkelte kommuner, skal være ansat i og referere til den centrale myndighed, og vil med fordel kunne indgå i en turnusordning, så løbende opkvalificering kan foregå centralt.

Lønmodtagerligning og øvrige skatteopgaver

Ansvar for lønmodtagerligning og øvrige skatteopgaver centraliseres. Størstedelen af ligningsopgaven løses centralt, men den enkelte borger skal kunne henvende sig direkte til det lokale servicecenter med indberetninger, ændringer eller for generelle oplysninger.

nartumik saaffiginnissinnaasariaqarput akileraartarnerminnut tunngasunik nalunaaruteqariartorlutik aamma lu allannguutit paasissutissanilluunniit allanik ilisimatitsissuteqariartorlutik.

Innuttaasup nammineq qarasaasiani imaluunniit qarasaasiaq kiffartuussivimmi inissinneqarsimasooq atorlugu akileraaruseriffimmut nalunaaruteqarlunilu saaffiginnissinnaasariaqarpoq. Qitiusumit isumaginniffimmik pilersitsisoqassaaq innuttaasut saaffiginnissutaat emailikkut pilertortumik eqqortumillu akineqarsinnaasarniassammata.

Kiffartuussivinni suleqataasut, kommuninit atorfinitsitaallutillu akissarsiaqartitaasussat, suliasat akileraaruteqarnermut tunngasut pineqartillugit qitiusumit oqartussaasunut atassapput taakkunanga ilitersuunneqarsinnaatitaassallutik. Taamaallutik kommune sulisullu erseqqinnerusunik najoqqutassaqaassapput.

Akiliisitsiniartarnek

Akiliisitsiniartarnermut tunngatillugu suliasat qitiusumut katersorneqarnerisigut innuttaasut suliffeqarfiillu pisortanut akiitsuunik akiliisitsiniartarnek naammasisaqarnarnerungaalersinneqassaaq, tassa ataasiakkaat pisortanut akiitsui tamaasa nalunaarsorneqartalissammata.

Kiffartuussivinni sulisut kommuninit atorfinitsitaasapput, kisianni akileraartarnermut tunngasunisulli qitiusumit oqartussaasunit ilitersuunneqarsinnaatitaassallutik.

Kiffartuussiviit karseqassapput innuttaasut pisortanut akiligassaminnik akiliartorfigisinnaasaannik, aamma lu qanoq akiliioraanissamik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaasariaqarpoq oqartussaasut allat akulerunnagit.

Akileraartarnermi aqqissuussineq nutaaq

Aaqqiissutissap qulaani taaneqartup imarisaasa ilangaatsiaat siunissami qanittumi pilersinneqarsinnaapput akileraartarnikkut aqqissuussineq ullumikkut atuutoq aallaavigalugu. Siunissamili ungasinnerusumi aqqiissutissaq tassaasariaqarpoq innuttaasut pisortat ingerlatsiviinut ataasiinnarmik isertarfeqalernissaat IT-systemi ataatsimoortoq aqqutigalugu.

Det skal være muligt fra borgerens egen PC eller fra en PC opstillet på servicecentrene at foretage elektroniske indberetninger og henvendelser til skattevæsenet. En central enhed etableres til hurtigt og korrekt at besvare borgerhenvendelser ved brug af mail.

Servicemedarbejdere i de enkelte servicecentre, som er ansat i og aflønnes af kommunerne, skal i skattefaglige sammenhænge referere til og være under instruktionsbeføjelse af den centrale myndighed. Dermed bliver der klarere retningslinjer for kommunen og den enkelte medarbejder.

Inkasso

Samlingen af inkassoopgaverne i en central enhed vil medføre en høj effektivitet i inddrivelsen af borgernes og virksomhedernes gæld til det offentlige, da der vil ske en samlet registrering af den enkeltes samlede gæld til det offentlige.

Medarbejderne i servicecentre vil være ansat af kommunen, men vil i lighed med skatteområdet arbejde under instruktionsbeføjelse fra den centrale myndighed.

De lokale servicecentre vil have en kassefunktion, så den enkelte borger kan betale direkte til det offentlige, og betalingsaftaler skal også kunne oprettes uden inddragelse af andre instanser.

Det nye skattesystem

En stor del af indholdet i den ovennævnte løsning kan på kort sigt etableres med udgangspunkt i det nuværende skattesystem. Men på sigt er løsningen, at den enkelte borger generelt kun får én indgang til det offentlige gennem et integreret IT-system.

En stor del af de opgaver, som de nuværende kommuner varetager på skatte- og inkassoområdet, er rutineopgaver. Sådanne opgaver skal løses lokalt, uden at der skal

Ullumikkut kommunit akileraartarnermi akiliisitsiniartarnermilu suliassaasa ilarpassui nalinginnaasumik suliassaapput. Suliassat taamaattut sumiiffinni naammassisassaapput pisortani oqartussaasut allat paasissutissanik ingerlatsinermi akulerutsinngikkaluarlugit. Paasissutissat ataatsimoortumik nalunaarsorneqalerne-risigut pisariitsumik nammineerluni iliuuseqarto-qarsinnaangussaaq. Taamatuttaaq suliat ingerlaneri kiffartuussivinni sulisunut paasiuminarnelussapput innuttaasunut saaffiginnittunut iluaqutaasumik.

Paasiuminarsaanermi siunertaasoq tassaavoq allaffis-sornermi aningaasartuutikillisaanissaq, tamatumalu peqatigisaanik akileraarutitigut isertitat eqqortumik naatsorsorneqartarnissaat inatsisitigullu isumannaatsu-unissaq, taamaalillutik innuttaasut sumiluunniit naju-gaqaraluarunik assigijartumik pineqarniassammata.

Akissarsiallit nammineerluni nalunaarsuiffissanik immersuisarnerat maanna atuuttoq piaarnerpaamik atorunnaarsinneqassaaq qarasaasiatigullu nammineer-luni nalunaarsuiffissat piareersariikkat atorneqalerlu-tik. Tamatuma malitsigisaanik suliffeqarfiit qarasaasi-akkut immersugassanik atuilissapput paasissutissanik akileraartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasu-nik pisortanut nalunaaruteqassagaangamik.

involveres flere offentlige instanser i trans-
porten af data. Med en samlet registrering
af oplysninger vil der blive etableret simple
selvbetjeningsløsninger. Tilsvarende bliver
arbejdsgangene for servicemedarbejderne i
yderste led mere gennemskuelige til gavn
for den borger, der henvender sig.

Målet med forenklingen er at nedbringe
omkostningerne til administration og samti-
dig sikre et korrekt skatteprovenu og hånd-
hæve retssikkerheden, således at samtlige
borgere behandles ens uanset bopæl.

For lønmodtagere skal man snarest muligt
afskaffe de nuværende selvangivelser og
overgå til fortrykte elektroniske selvangi-
velser. Efterfølgende skal virksomhederne
benytte sig af elektroniske blanketter, når
de indberetter oplysninger om skat og
inkasso til det offentlige.

Kapitali 7 Ilaqutariinnik isumaginninneq

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat pingaartu-utippaat ilaqutariinnik isumaginninnermut akisussaa-nerup ataatsimuulersinneqarnissaa. Suliassa qarfinnut tamatumunnga inatsiseqarnek paasiuminaatsuvoq tamatumalu kingunerisaanik innuttaasut assigiinngit-sumik sullinneqartarlutik, innuttaasullu pisinnaatitaaf-fimminnik ilisimasaqarpiartanngillat. Suliassa qarfiup tamarmi kommuninut nuunneqarneratigut suliassatigut sunniivigeqatigiilluarfiusunik avatangiiseqarnissaq periarfissarissaarnerulissaaq, taamalu sullissineq ilit-sersuinerlu pikkoriffiqineqarnerulissalluni. Inoqarfinni innuttaasut tamarmik kiffartuunneqarnek pisinnaati-taaffigisartik pisinnaalissavaat sumiiffinni kiffartuussi-viit aqutigalugit.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat pisortatigut ikiorsiissutit nalinginnaasut automa-tiskimik tunniunneqartalissasut qinnutigineqaqqaann-gikkaluarlutik.

Ilimagineqarpoq suliassa qarfiup tamarmi kommuninut tunniunneqarneratigut allaffissorneq millissasq suli-assa qarfillu paasiuminarnerulissalluni.

Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik suliassa qarfinnut arlal-innut Namminersorerullutik Oqartussat kommunillu aningaasalersueqatigiiffigisaannut akisussaavoq. Innarluutilinnik isumaginninneq suliassa qarfiillu allat ataasiakkaat Namminersorerullutik Oqartussat 100%-imik akilersorpaat. Suliassa qarfinni tamani kommunit sullissinnermut tunngatillugu suliassarpaal-ussuarnik isumaginnittuupput.

Meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit nunamut tamarmut atuut-tut

Meeqqanik inuusuttunillu ulloq unnuarlu paaqqinnit-tarfiit nunamut tamarmut atuuttut aqqaniliupput Nuummi, Sisimiuni, Qaqortumi, Ilulissani, Uummannami Ammassalimmilu inissisimallutik. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit meeqqanut inuusuttu-nullu isumaginninnikkut artorsartunut katillugit 182-inut 0-imiit 19-inik ukiulinnut inissaqarput, taakku-nunnga ilaallutik meeqqat inuusuttullu naleqqussarni-

Kapitel 7 Familieområdet

Strukturudvalget finder det væsentligt at få samlet ansvaret for Familieområdet et sted. Lovgivningen på området er kompliceret og medfører ulig sagsbehandling af borgeren, som ofte mangler viden om sine rettigheder. Med overdragelse af hele sagsområdet til kommunerne, vil der kunne etableres større faglige miljøer, hvilket vil medføre en professionalisering af sagsbehandlingen og vejledningen. Borgerne vil i alle bostederne få mulighed for at modtage den service, de er berettiget til, via det lokale servicecenter.

Strukturudvalget anbefaler, at alle offentlige ydelser, som bevilges på baggrund af objektive kriterier, fremover bliver udbetalt automatisk uden forudgående ansøgning.

Det forventes, at overdragelse af hele området til kommunerne vil medføre mindre administration og større gennemskuelighed.

Familiedirektoratet har ansvaret for en lang række områder, hvor finansieringen er opdelt mellem hjemmestyret og kommunerne. På handicapområdet og enkelte andre områder finansierer hjemmestyret udgifterne 100%. For alle områder gælder, at kommunerne varetager en lang række opgaver forbundet med sagsbehandlingen.

Landsdækkende døgninstitutioner for børn- og unge

Der findes 11 landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge, fordelt på byerne Nuuk, Sisimiut, Qaqortoq, Ilulissat, Uummannaq og Ammassalik. Døgninstitutionerne har tilsammen 182 pladser til socialt belastede børn og unge i alderen 0 - 19 år, herunder børn og unge med tilpasningsvanskeligheder, sent udviklede, socialt hårdt belastede, stærkt udad-reagerende,

arnerminni ajornartorsiorut, ineriartornerminni kingu-arsimasut, isumaginninnikkut artorsartorujussuit, peq-qarniitsumik qisuariartartut, sumiginnakkat atorner-lunneqarsimasullu.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit arfiniliinnaat meeqqat angerlarsimaffiisut qangatut ingerlapput, allalli immikkut piukkunnarsaraluttuinnarsimapput meeqqat inuusuttullu ajornartorsiutaat assigiinngitsut pillugit pitsaanerpaamik neqeroorutissaqarumallutik. Paaqqinnittarfiit ilaat pingasut ilaqutariinnik katsorsaaner-mut immikkoortotaqarfeqarput ataaserlu innarluutil-innut immikkoortotaqarfeqarluni. Marluk meeqqanik katsorsaavittut atorput, Nuummiittorlu Aja inuusuttu-nik psykiatri tunngavigalugu isumaginniffittut atorpoq sisamanik immikkoortotaqarfeqarluni immikkut inis-sisimasunik.

Uummannamiittoq Meeqqat Angerlarsimaffiat børne-hjemiuvoq qimussernermut immikkoortortalik, Sisi-miunilu Qasapermiuni piniarneq aalisarnerlu perorsaa-nermi sakkutut atorneqarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut aningaasaliissutit tamarmik 114 mio. kr.-iupput, taakkunannga 108 mio. kr. kommuninit akilersorneqarlutik 50 procentii døgni-mut akiliutitigut 50 procentiilu ataatsimoortumik tapi-issutitigut. Tamatuma saniatigut Namminersorne-rullutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinnittarfeqar-nermut immikkoortotaqarfimmi akissarsiat il. il. aam-malu innarluutillit inissinneqarnissaannut 6 mio. kr. akilertarpaat.

Maanna akisussaaffiup agguarneqarsimanerani inissi-iniartarnernut akiliisarnernullu allaffissortoqarpallaar-tarpoq, tamannalu iluarsineqarsinnaavoq paaqqinnit-tarfiit kommuninut tunniunneqarnerisigut.

PPR-ip, annertusisamik immikkut ilinniartitsinerup, pinaveersaartitsinerup peqqissaanerullu kommuninut nutaassanut tunniunneqarnerisigut sumiiffinni sulias-satigut sunniivigeqatigiilluarfiusunik avatangiiseqar-neq ineriartornartoq ataatsimullu isiginnilluni ingerlat-siviusoq pilersinneqarsinnaassaaq nunap immikkoor-tuini ilisimasaqarfitsigut. Tamanna kommunini inger-latsiviit suliasatigut nukittuallaatigissavaat, tassa ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni immikkut ilisimasat kommunit sullissineranni atorneqarsinnaanerulissam-

omsorgssvigtede og misbrugte børn og unge.

Kun 6 af døgninstitutionerne fungerer som traditionelle børnehjem, mens de øvrige løbende er blevet mere og mere specialise-rede i bestræbelserne på at give det bedste tilbud til de forskellige problemstillinger, som børnene og de unge har. Tre af døgnin-stitutionerne har afdelinger for familiebe-handling, mens en har en handicapafdeling. To fungerer som behandlingsbørnehjem, og Aja i Nuuk er et ungdomspsykiatrisk børne-hjem med 4 specialiserede satellitter.

Meeqqat Angerlarsimaffiat i Uummannaq er et børnehjem med en hundeslædeafde-ling, mens Qasapermiut i Sisimiut har fangst og fiskeri som det bærende pædago-giske redskab.

Den samlede bevilling til døgninstitutioner-ne er på 114 mio. kr., hvoraf 108 mio. kr. finansieres af kommunerne med 50% i takstbetaling pr. døgn og 50% over bloktil-skuddet. Hertil kommer, at hjemmestyret betaler lønninger mv. i døgninstitutionsaf-delingen og 6 mio. kr. for pladser til handi-cappede.

Der er meget unødvendig administration forbundet med visitationen og betalingerne i den nuværende opdeling af ansvaret, hvil-ket kan undgås med overdragelse af institu-tionerne til kommunerne.

Med overdragelse af ansvaret for PPR, vidt-gående specialundervisning, forebyggelse og sundhedsplejen til de nye kommuner, vil der lokalt kunne etableres helhedsorientere-de faglige miljøer i regionale kompetence-centre. Fagligt vil dette medføre en styr-kelse af de kommunale forvaltninger, da ekspertisen fra døgninstitutioner i højere grad vil kunne benyttes i den kommunale sagsbehandling, når alle de involverede fagpersoner er underlagt den samme myn-dighed.

mata suliassanik ilisimasallit akuutinneqartut tarmik oqartussaasut taakkuusut ataanni inissisimassamata.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaaq suliassaqarfik tamanna kommuninut nutaassanut tunniunneqassasoq.

Innarluutilinnik isumaginninneq Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu

Innarluutilinnik isumaginninnermi pineqarpoq inuit annertuumik innarluuteqartut ikiorneqarnerat atortusatigut, nalunaaqquttap-akunnerinik tapersorsorneqarfiusunik tunineqarnikkut, oqilisaavigineqarnikkut, inissianik innarluutilinnut naleqqussaanikkut, najugaqatigiiffinnik pilersitsinikkut, najukkanik illersukkanik pilersitsinikkut aamma Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni najugaqartitaanikkut.

Suliassaqarfimmut tamatumunnga aningaasaliissutit tamarmik 189 mio. kr.-iupput, taakkunanga 97 mio. kr. innarluutillit 118-it Danmarkimi isumagineqarnerannut aningaasartuutitut matussutigineqarlutik. 10,9 mio. kr. tikeraarluni angalanernut 0,4 mio. kr.-illu atorussanut atorneqarput. Kalaallit Nunaanni innarluutillit 825-t nalunaarsugaapput, 32 mio. kr.-illu atorneqarsimapput allaffissornerup misiligutaasumik kommuninut nuunneqarneranut, 44 mio. kr.-illu kommunit sinnerrini aningaasartuutitut matussutigineqarput. Najukkanut biiliunneqartarnernullu tapiissutit 16 mio. kr.-iupput.

Ilaqutariinnermut Pisortaqarfiup allaffissornikkut ingerlatsinera nunap immikkoortuini allaffinniit ingerlanneqarsimavoq, paasinarsiartuinnarsimavorli aaqqissuussineq tamanna atasinnaanngitsoq. Allaffinni piukkunnartunik sulisussarsinissaq siornatigornit ajornarnerulersimaqaaq, taamaalillunilu Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik allangortiterisimavoq allaffissorneq Nuummumut eqiterullugu.

Suliassaqarfiup kommuninut nutaassanut nuunneqarneratigut ataatsimoortumik ingerlatsinerup aningaasatigut sulisoqarnikkullu iluanaarutissartai arlalitsigut anguneqarsinnaapput. Kommunini suliassaqarfik tamanna suliassatigut misilittagaqarfigineqareerpoq, nukilli kommunineersut kommuninut nutaassanut eqite-

Strukturudvalget anbefaler, at området overdrages til de nye kommuner.

Handicapforsorg i Grønland og Danmark

Handicapforsorgen omhandler hjælp til personer med vidtgående handicap, hvor hjælpeforanstaltningerne kan være hjælpemidler, støttetimer, aflastning, indretning af handicapegnede boliger, etablering af bokollektiver, beskyttede boenheder og døgninstitutionsoophold i Grønland og Danmark.

Den samlede bevilling for området er på 189 mio. kr. hvoraf 97 mio. kr. dækker udgifter til forsorg i Danmark for 118 handicappede. 10,9 mio. kr. bruges til besøgsrejser og 0,4 mio. kr. til hjælpemidler. I Grønland er der registreret 825 handicappede, og 32 mio. kr. er blevet brugt til en forsøgsvis udlægning af administrationen til kommunerne, mens 44 mio. kr. dækker udgifterne for de resterende kommuner. Tilskud til boenheder og kørselsordninger er på 16 mio. kr.

Familiedirektoratets administration er sket fra decentrale regionale kontorer, hvilket har vist sig at være en ordening, som er blevet mere og mere uholdbar. Det er blevet meget sværere end tidligere at få ansat kvalificeret personale på kontorerne, så Familiedirektoratet har gennemført en omlægning, så administrationen samles i Nuuk.

Med overdragelse af området til de nye kommuner vil der kunne opnås en række økonomiske og faglige samdriftsfordele. Kommunerne besidder allerede et fagligt miljø på området, men med en centralisering af de kommunale kræfter i de nye kommuner, tilført bevillingerne fra Familiedirektoratet, vil der kunne etableres stærke faglige miljøer. Dette vil yderligere medføre, at den nuværende dobbelte administration bliver fjernet.

runneqarnerisigut Ilaqutariinnermullu Pisortaqarfiup aningaasaliissutigisartagaasa tigu neqarnerisigut suliasatigut sunniiveqatigiillualernissaq nakussassaataasoq anguneqarsinnaassaaq. Tamannattaq kinguneqassaaq maanna marloriaammik allaffissornerup atorunnaarneranik.

Siammarsaaneq ingerlanneqassaaq tapiissuteqartarnermut erseqqilluinnartunik malittarisassiornermik ilalerlugu, tassami arlariinnik aalajangiisartoqarneratigut isumannaallisaaneq atorunnaartussaammat. Taamaallilluni innuttaasut inatsiseqarnikkut isumannaatsuunis-saat nukittorsarneqassaaq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu innarluutilin-nik isumaginninnermut akisussaaneq tamakkiisumik kommuninut nutaassanut tunniunneqassasoq.

Innarluutilinnik paaqqinnittarfiit nunamut tamarmut atuuttut

Kalaallit Nunaanni innarluutilinnik paaqqinnittarfiit nunamut tamarmut atuuttut arfiniliupput sisamanik immikkoortortaqtut innarluutilinnut 0-miit 62-inut ukiulinnut katillugit 109-nut inissallit. Paaqqinnittarfiit immikkut ukkataqarlutik ingerlanneqarput, inissaqar-titsinerallu kommuniulersussat agguataarneqarneran-nut nutaamut matussutissiisinaanaviangilaq. Paaqqinnittarfiit ingerlanneqarnerannut aningaasaliis-sutit katillugit 80 mio. kr.-iupput.

Suliffeqarfiit maannakkutut immikkut ukkataqarlutik ingerlanneqarnerat attatiinnarneqassaaq. Taamaattu-mik aaqqissuussinermi nutaami Kalaallit Nunaanni tamarmi pisariaqartitsineq naapertorlugu immikkut ittunik inissaqartitsinissaq qulakkeerneqartariaqarpoq.

Kommunimi paaqqinnittarfeqarpat affaannarmik ator-neqartumik, kommunilu nammineq immikkut ukkata-qarfimmut inissitassaqarani, takorlooruminaassaaq kommunip aningaasatigut annaasaqaatigisaminik ingerlatseqqiinnarusunnissaa. Kommuninut atuisunut akiliutigigitat qaffaannarneqarpata tamanna akerleriis-sutinngorsinnaavoq sumiiffimmi iluarsiuminaatsoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliasaqarfik kommuninut nutaassanut tunniun-neqassasoq, innarluutilinnilli paaqqinnittarfiit kommu-

En decentralisering skal ske i sammenhæng med formulering af meget klare regler for tildeling af støtte, da sikkerhedsnettet med to instanser bliver nedlagt. Dermed sikres, at borgerens retsikkerhed bliver styrket.

Strukturudvalgt anbefaler, at det fulde ansvar for handicapforsorgen i Grønland og Danmark overdrages til de nye kommuner.

Landsdækkende handicapinsti-tutioner

I Grønland er der 6 landsdækkende handi-capinstitutioner og 4 handicapsatellitter med tilsammen 109 pladser for handicappede i alderen 0 - 62 år. Institutionerne er meget specialiserede, og dækningsgraden vil på ingen måde hænge sammen med de nye geografiske inddelinger af kommuner-ne. Den samlede bevilling til drift af insti-tutionerne er på 80 mio. kr.

Den nuværende specialisering på institutio-nerne skal bibeholdes. Det skal derfor sik-res i en ny struktur, at der udbydes de nød-vendige specialiserede pladser til hele Grønland.

Hvis en kommune står med en halvfyldt institution og måske ikke selv har klienter i den specialiserede kategori, vil det være svært at forestille sig kommunens motiva-tion for med økonomisk tab at fortsætte med driften. Hvis taksten blot forhøjes i forhold til de kommuner, som bruger insti-tutionen, vil der kunne opstå konflikter, som bliver svære at løse på lokalt plan.

Strukturudvalget anbefaler, at området overdrages til de nye kommuner, men at handicapinstitutionerne drives af et fælles-kommunalt driftsselskab.

Børnetilskud, underholdsbidrag og adoption

Bevillingen til børnetilskud er på 44 mio. kr. og bevillingen til underholdsbidrag og adoption er på 10,6 mio. kr. Ordningerne

nit ataatsimoorlutik ingerlatseqatigiiffianit ingerlanneqassasut.

Meeqqanut tapiissutit, meeqqanut akilersuutit meeravissiarthaarnerlu

Meeqqanut tapiissutinut aningaasaliissutit 44 mio. kr.-iupput aammalu meeqqanut akilersuutinut meeravissiarthaarnernullu aningaasaliissutit 10,6 mio. kr.-iullutik. Aaqqissuussinerit Namminersornerullutik Oqartussanit tamakkiisumik aningaasalersugaapput, kommuninulli nutaanut nuunneqassallutik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaaq meeqqanut tapiissutit automatiskimik akuersissutigineqartassasut tunniunneqartassasullu. Paasissutisat pisariaqartut tamarmik pisortani pigineqareerput, qarasaasiatigullu aaqqissuussinerit nutaaliaasut atorluarnerisigut piffissaq aningaasallu sumiiffimmi sullissinermut sipaarneqarsinnaassapput. Taamaalluni aamma innuttaasut inatsisitigut isumannaatsuunissaat nukittorsarneqarsinnaavoq.

Meeqqanut akilersuutit aammalu meeravissiarthaarnermut tunngatilugu tapiissutit sulii sullissisunin piareersarneqaaqartari-aqartuassapput.

Erninermi ullormusiat, utoqqalinermi pensionisiat, siusinaartumik pensionisiat ineqarnermullu tapiissutit

Suliassaqrarfiit ilaat kommuninut ingerlanneqarput kisiannili Namminersornerullutik Oqartussanit kommuninillu procentit assigiinngitsut atorlugit akilersorneqarlutik. Suliassaqrarfiit tabelimi matuma ataaniittumi allattorneqarput.

Suliassaqrarfik	Aningaasaliissutit 2005	Aningaasalersuisut kommune/Namm. Oqartussat
Erninermi ullormusiat	17 mio. kr.	10/90
Utoqqalinermi pensionisiat	230 mio. kr.	10/90
Siusinaartumik pensionisiat	185 mio. kr.	50/50 aaqqissuuss. pisoq 10/90
Ineqarnermut tapiissutit	70 mio. kr.	40/60

finansieres 100% af hjemmestyret, men skal overgå til de nye kommuner.

Strukturudvalget anbefaler, at der arbejdes på automatisk tilkendelse og udbetaling af børnetilskud. Alle nødvendige oplysninger findes i de offentlige systemer, og ved udnyttelse af moderne IT-løsninger, vil der kunne spares både tid og penge på den lokale sagsbehandling. Borgerens retsikkerhed vil desuden blive styrket.

Underholdsbidrag og tilskud i forbindelse med adoption vil fortsat kræve en forudgående sagsbehandling.

Barselsdagpenge, alderspension, førtidspension og boligsikring

En lang række områder administreres af kommunerne, men finansieres med forskellige procentsatser af hjemmestyret og kommunerne. Områderne er listet op i tabellen herunder.

Område	Bevilling 2005	Finansiering kommune/Hj.st.
Barselsdagpenge	17 mio. kr.	10/90
Alderspension	230 mio. kr.	10/90
Førtidspension	185 mio. kr.	50/50 og gl. ordning 10/90
Boligsikring	70 mio. kr.	40/60

• Barselsdagpenge er finansieret med 10% af udgiften til kommunerne og 90% til hjemmestyret. Dette er en lovbunden udgift uden skøn, som skal overgå til de nye kommuner.

• Alderspension er finansieret med 10% af udgiften til kommunerne og 90% til hjemmestyret. Dette er en lovbunden udgift uden skøn, som skal overgå til de nye kommuner.

- Erninermi ullormusiat kommuninit 10 procentimik Namminersornerullutillu Oqartussanit 90 procentimik aningaasalersugaapput. Aningaasartuutit inatsisitigut aalajangersagaapput nalilersueqqaarnani tunniutassat, taakkulu kommuninut nutaanut nuunneqassapput.

- Utoqqalinermi pensionisiat kommuninit 10 procentimik Namminersornerullutillu Oqartussanit 90 procentimik aningaasalersugaapput. Aningaasartuutit inatsisitigut aalajangersagaapput nalilersueqqaarnani tunniutassat, taakkulu kommuninut nutaanut nuunneqassapput.

- Siusinaartumik pensionisiat kommuninit 50 procentimik Namminersornerullutillu Oqartussanit 50 procentimik aningaasalersugaapput. Siusinaartumik pensionisiant 1. januaari 2002 sioqqullugu akuersissutigineqartunut aningaasartuutit kommuninit 10 procentimik Namminersornerullutillu Oqartussanit 90 procentimik isumagineqassapput. Suliassaarfik kommuninut nuunneqassaaq.

- Ineqarnermut tapiissutit kommuninit 40 procentimik Namminersornerullutillu Oqartussanit 60 procentimik aningaasalersugaapput. Aningaasartuutit inatsisitigut aalajangersagaapput nalilersueqqaarnani tunniutassat, taakkulu kommuninut nutaanut nuunneqassapput.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat erninermi ullormusianik, utoqqalinermi pensionis-ianik ineqarnermullu tapiissutinik akuersissutiginnin-nerup tunniussinerullu automatiskimik pisalernissaat sullissutigineqassasoq. Paasissutissat pisariaqartut tamarmik pisortani pigineqareerput, qarasaasiatigullu aaqqissuussinerit nutaaliaasut atorluarnerisigut piffis-saq aningaasallu sumiiffimmi sullissinermut sipaarne-qarsinnaassapput.

Politikerit sullissisullu pikkorissartarnissaat ilinniaqqittarnissaallu

5 mio. kr.-it immikkoortinneqarsimapput politikereit sullissisullu inatsisinik nutaanik ilinniartinneqartarnis-saannut, isumaginninnermi siunnersuinerimik, ilaquta-riinnik katsorsaanerimik meeqqanillu atornerlugaasi-masunik katsorsaanerimik pikkorissaanissamut kiisalu ilaqtariit inuussutissarsiuugalugu meeqqanik paarsi-

- Førtidspension er finansieret med 50% af udgiften til kommunerne og 50% til hjemmestyret. Udgifter til førtidspen-sion tildelt før 1. januar 2002 afholdes med 10% af kommunerne og 90% af hjemmestyret. Området skal overgå til kommunerne.

- Boligsikring er finansieret med 40% af udgiften til kommunerne og 60% til hjemmestyret. Dette er en lovbunden udgift uden skøn, som skal overgå til de nye kommuner.

Strukturudvalget anbefaler, at der arbejdes mod automatisk tilkendelse og udbetaling af barseldagpenge, alderspension og bolig-sikring. Alle nødvendige oplysninger findes i de offentlige systemer, og ved udnyttelse af moderne IT-løsninger vil der kunne spa-res både tid og penge på den lokale sagsbe-handling.

Kurser og efteruddannelse for politikere og sagsbehandlere

Bevillingen på 5 mio. kr. er afsat til under-visning af politikere og sagsbehandlere i ny lovgivning, opkvalificering i socialrådgiv-ning, familiebehandling, behandling af mis-brugte børn og unge samt opkvalificering af professionelle plejefamilier og sagsbehand-lere.

Med etablering af de nye kommuner vil det faglige miljø blive styrket i en grad, så de ovennævnte opgaver kan varetages af kom-munerne. Kommunerne kan indgå aftaler med andre udbydere om at afholde kurser inden for specifikke lovområder.

Krisehjælp, beredskab og fore-byggende virksomhed

Der er afsat en bevilling på 0,5 mio. kr. til krisehjælp og beredskab, hvor indsatsen sker ved akut behov, og 5 mio. kr. til pro-jektstøtte inden for det sociale område, styr-kelse af frivilligt arbejde, oplysningsvirk-somhed om sociale vanskeligheder hos

sartut pikkorissarneqarnissaannut.

Kommunit nutaat pilersinneqarnerisigut suliassatigut sunniivigeqatigiilluarfiuseunik avatangiiseqarneq ima nukittorsarneqartigissaaq suliassat qulaani taaneqartut kommuninit isumagineqarsinnaalissallutik. Kommunit pikkorissaasartunik allanik isumaqatigiissuteqarsinnaapput inatsiseqarnermi suliassa qarfiit aalajangersimasut pillugit pikkorissaanissanik.

Ikiuigasuarneq, ikiuigasuarnissamut upalungaarsimaneq pinaveersaartitsinerlu

0,5 mio. kr. ikiuigasuarnermut upalungaarsimanermullu immikkoortinneqarsimapput pisariaqaleriataarfiatigut atugassanngorlugit, aammalu 5 mio. kr. isumaginninnermi immikkut suliniutinut tapiissutissatut immikkoortinneqarsimallutik, tassa nammineq piumassuseq tunngavigalugu suliniarnerup nukittorsarnissaanut, innuttaasut ilaasa innuttaaqatigiinni ajornartorsioqqajaasut atugarisaat pillugit qaammarsaanermut, kiisalu institutioninut isumaginninnermi suliniuteqarnissamik siunertaqartunut, soorlu ornittakkanut familiecenterinullu, tapiissutissat.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaa akisussaaffik kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq, taakku sulisoqarnikkut sakkussaqaalissamata pinaveersaartitsinermik suliaqarnissamut pingaarnersuuinissamullu.

Danmarkimi oqaloqatiginnittartoqarneq

Aningaasaliissutit 0,5 mio. kr.-iusut oqaloqatiginnittartut kalaallisut oqaasillit akissarsiaannut, angalanerinut, pikkorissarnerinut ataatsimiinnerinullu kiisalu eqqartuunneqarsimasut, sianissutsimikkut misissukkat pinnigitsaalillugillu napparsimmavimmut unitsitat Danmarkimiittut isumagineqarnerinut atugassaapput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaa suliassaq tamanna kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfik

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaa ingerlatsinermi suliassat amerlanerpaat kommuninut nutaanut nuunneqarpata Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfiup suliai pisortaqarfimmiut nakkuttilliisuusumut nuunneqassasut.

udsatte grupper samt tilskud til selvejende institutioner med sociale formål, herunder væresteder og familiecentre.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret overdrages til de nye kommuner, som fagligt bliver rustet til at håndtere og prioritere den forebyggende indsats.

Bistandsværger i Danmark

Bevillingen på 0,5 mio. kr. dækker honorarer, transport, efteruddannelse og mødevirksomhed for grønlandsksprogede værger samt omsorgsudgifter vedrørende domfældte, mentalobservander og tvangsindlagte patienter i Danmark.

Strukturudvalget anbefaler, at opgaven overdrages til de nye kommuner.

Det Sociale Ankenævn

Når de fleste driftsopgaver overdrages til de nye kommuner, er det Strukturudvalgets anbefaling, at Det Sociale Ankenævns funktioner overdrages til det tilsynsførende direktorat.

Strukturudvalget anbefaler, at der indføres et rekursystem, så kommunerne selv i første omgang genvurderer sagen på et højere niveau end ved første afgørelse. Dette vil medvirke til en udrensning i antallet af sager, som under den nuværende ordning returneres til kommunerne på grund af banale sagsbehandlingsfejl.

Rekursystemet suppleres med det tilsynsførende direktorat som overordnet klageinstans.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat sulianik uteqqiisinaanermik aaqqissuussisoqas-
sasooq, taamaalillutik kommunit suliamik namminneer-
lutik nalileeqqittartunngorlugit aalajangiinermi siul-
lermit qaffasinnerusumik. Tamanna sulianut ullumik-
kut aaqqissuussinermi sullissinermi kukkuluttuutit pis-
sutigalugit kommuninut utertinneqartunut ikilisaataas-
saaq.

Uteqqiisinaanermik aaqqissuussineq tamanna taper-
taqartinneqassaaq pisortaqarfimmi nakkutilliisuusumi
maalaaruteqartarfimmik qutsinnerusumik.

Kapitali 8 Peqqinnissaq

Peqqinnissaqarfiup qiterisaa tassaavoq napparsimma-
viit Danmarkimilu suleqatigisanik annerusunik isuma-
qatigiissutit ingerlanneqarnerat. Danmarkimi sullissi-
susanut aningaasartuuteqartariaqartarneq pissuteqar-
poq nunatsinni innuttaasut amerlasoorsuunnginneran-
nik taamalu peqqinnissap tungaatigut ingerlatsinerup
tunngavigisaata killeqarneratigut suliassat immikkut
ittut tamaasa isumagineqarsinnaannginnerannik.
Taamaattumik Peqqinnissamut pisortaqarfiup suliassa-
qarfiata kommuninut sisamanut siammartinneqarnis-
saa naleqquttuunavianngilaq inuiaqatigiit aningaasa-
qarnerat eqqarsaatigalugu.

Kigutigissaaneq Peqqinnissamut pisortaqarfiup inger-
lataasa pingaannerit ilagaattaaq, ullumikkut iluserisa-
mini tamatigorluinnangajak pisortanit isumagineqar-
toq. Kigutigissaaneq Namminersornerullutik
Oqartussanit akisussaaffigineqartuartaqarpoq tama-
tuma immikkut ittunik suliassaqarfiungaatsiarnera
eqqarsaatigalugu.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat suliassaqarfiit ataasiakkaat kommunit ingerlata-
qarfiinut toqqaannartumik attuumassuteqartut kom-
muninut tunniunneqassasut.

Qaqiffik Nuummi Ilulissanilu

Peqqinnissamut pisortaqarfiup imerajuttunik katsor-
saavik Qaqiffik Nuummi Ilulissanilu ingerlataara
Frederiksberg Centeret suleqatigalugu. Namminersor-
nerullutik Oqartussat tunngaviusumik tapiissuteqarput
4,3 mio. kr.-inik, ingerlatsinerumullu aningaasartuutit
sinneri akiliutitigut matussuserneqartarput.

Kommunit arlalinnit kissaatiginartinneqarpoq kat-
sorsaanerup najukkamut qanittumi pinissaa, tassa kat-
sorsartittut ilarpassui katsorsartinnermik kingornatigut
nangittarmata. Kommunit ataasiakkaat alkologinik
atorfinitsitsisimapput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat suliassaqarfimmu akisussaaneq aningaasaliissu-
tillu kommuninut nutaanut tunniunneqassasut.

Kapitel 8 Sundhed

Sundhedsområdets kerneområde er syge-
husdrift og administration af aftaler med
større samarbejdsparter i Danmark.
Behovet for at købe sig til ydelser i
Danmark skyldes, at befolkningsgrundla-
get, og dermed størrelsen af den samlede
sundhedsorganisation, ikke er stort nok til
at varetage samtlige specialer. En decentra-
lisering af Sundhedsdirektoratets ressort-
område til 4 kommuner vil derfor ikke være
hensigtsmæssigt set i et samfundsøkon-
omisk perspektiv.

Tandplejen er et andet af Sundhedsdirek-
toratets kerneområder, som i sin nuværende
form stort set alene varetages af det offent-
lige. Tandplejen skal forblive i hjemmesty-
ret af hensyn til specialiseringsgraden
indenfor fagområdet.

Strukturudvalget anbefaler overdragelse af
enkelte områder, som har direkte relation til
de kommunale driftsområder.

Qaqiffik i Nuuk og Ilulissat

Alkoholbehandlingscentrene Qaqiffik i
Nuuk og i Ilulissat drives af
Sundhedsdirektoratet i samarbejde med
Frederiksberg Centeret. Hjemmestyret yder
et grundtilskud på 4,3 mio. kr., mens resten
af driften finansieres gennem takstbetaling-
er.

Flere kommuner har udtrykt ønske om, at
behandlingen skal ske i nærmiljøet, da kli-
enterne i mange tilfælde får tilbagefald, når
de vender tilbage fra behandlingen. Enkelte
kommuner har valgt at ansætte lokale alko-
loger.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret og
bevillingerne for området overdrages til de
nye kommuner.

Peqqissaaneq

Peqqinnissaqarfimmi suliassanut pingaarnernut ilagitinneqarpoq peqqissaaneq. Suliassaqarfimmut 7,5 mio. kr. aningaasaliissutaapput, tamatumaa naligalugit sundhedsplejersketut atorfiit 20-t peqqinnissaqarfimmi distriktinut 15-inut agguakkat. Ilanngunneqassappullu ingerlatsinerimi aningaasartuutit allaffissornermut, angallassinermut ineqarnermullu il. il. tunngassuteqartut.

Akissarsianut aningaasartuutit naatsorsuutigisamit ikinnerusimapput, tassa sumiiffiit ilaanni atorfiit inuttaleruminaatsinneqarsimammata.

Suliassaqarfiup kommuninut nuunneqarneratigut kommunit pinaveersaartitsinerimi meeqqallu pillugit suliniutaat nukittorsarneqassapput. Sundhedsplejersket siulliullutik erninerup kingorna ilaqutariinnik ilisarisimanilerajupput. Kommunillu pinaveersaartitsinerimi meeqqanillu isumaginninnermi sulisuisa suleqatigineqarnerunerisigut ilaqutariit sanngiinnersut siusinnerusukkut iliuuseqarfigneqartalersinnaapput.

Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat inassuti-ga at suliassaqarfimmut akisussaaneq aningaasaliissutillu kommuninut nutaanut tunniunneqassasut.

Angerlarsimaffimmi napparsimasunik isumaginnineq

Angerlarsimaffimmi napparsimasunik isumaginnineq peqqissaanertulli peqqinnissaqarfiup kiffartuussineranut pingaarnermut ilaavoq. Suliassaqarfimmut 8,0 mio. kr. aningaasaliissutaapput, taakkua naligalugit hjemmesygeplejersketut atorfiit 22-t, taakkununga ilaallutik hjemmesygeplejersket psykiatri-mik suliaqartut, sinerissami napparsimmavinnut agguataarneqartut. Aamma ilanngunneqassapput allaffissornermut, angallassinermut, ineqarnermut, atortoqarnermut il. il. aningaasaliissutit.

Atorfiit inuttaleruminaatsinneqarsimapput, taamaattumillu akissarsianut aningaasaliissutit tamakkernagit atorneqarsimapput. Kommunit ulloq unnuarlu isumaginninnikkut angerlarsimaffinnilu isumaginninnikkut suliniutaat suliassaqarfimmik tunniussinnikkut nukittorsarneqassapput.

Aaqqissuussaananermut Isumalioqatigiissitat inassuti-

Sundhedsplejen

Sundhedsplejen er en integreret del af den primære sundhedstjeneste. Der er afsat 7,5 mio. kr. til området, svarende til en normering på 20 sundhedsplejersker fordelt på 15 sundhedsdistrikter. Hertil kommer de relaterede driftsudgifter til administration, transport og bolig mv.

I realiteten er der brugt en hel del mindre til lønninger, da stillingerne flere steder har været svære at få besat.

Med overdragelse af området til kommunerne, vil der ske en styrkelse af kommunernes faglige indsats på forebyggelses- og børneområdet. Sundhedsplejerskerne er ofte de første, som stifter bekendtskab med familien efter fødslen. En tættere koordinering med kommunernes faglige medarbejdere på forebyggelses- og børneområdet vil medføre tidligere indsats i forhold til svage familier.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret og bevillingerne for området overdrages til de nye kommuner.

Hjemmesygeplejen

Hjemmesygeplejen er som sundhedsplejen en integreret del af den primære sundhedstjeneste. Der er afsat 8,0 mio. kr. til området svarende til en normering på 22 hjemmesygeplejersker, heraf 6 psykiatriske hjemmesygeplejersker, fordelt på landets sygehuse. Hertil kommer bevillinger til administration, transport, bolig, hjælpemidler mv.

Det har været svært at få besat stillingerne, så i realiteten er der brugt færre midler til lønninger, end der er afsat. Kommunernes indsats i døgn- og hjemmeplejen vil blive styrket ved overdragelsen.

Strukturudvalget anbefaler, at området overdrages til de nye kommuner.

gaat suliassaqqarfik kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Paarisa

Paarisap pinaveersaartitsinikkut peqqinnissamillu siuarsaanikkut suliuniutit isumagisarai qaammarsaanikkut siunnersuinikkullu kiisalu qitiusumik pisortaqarfiillu akornanni peqqinnissamik siuarsaanermi suliuniutit ataqatigiissaarinikkut. Aningaasaliissutit tamarmik 9,1 mio. kr.-iupput, taakkunannga 2,2 mio. kr.-it siunnersortit tikeraarnerinut pikkorissaanernullu kiisalu aningaasarsianut aningaasartuutit affaat sumiifinni pinaveersaartitsinermut siunnersortinut immikkoortinneqarsimallutik.

Peqqinnissaqqarfiup kommunillu suleqatigiinnerat

Sungiusarneqqarnermut tunngasut misissorluagassaapput, tassami tamatumunnga akisussaaffiup sumi inissisimanera ullumikkut erseqqinngimmat.

Illoqarfinni paaqqinnittarfilinnik napparsimmavilinni naleqquttuussaaq kommunit peqqinnissaqqarfillu isumaqatigiissuteqqarpata utoqqaat illuata paaqqinnittarfiullu ataatsimoortillugit ingerlanneqarnissaannik.

Kommunit ataasiakkaat namminneq piumassutsiminik peqqinnissaqqarfimmik isumaqatigiissuteqqarsimapput errorsisarfeqqarneq igaffeqarnerlu suleqatigiissutigiumallugit, taamaaliornikkut annertunerusumik ingerlatsinerup iluanaarutissartai tamarmik iluaqutigisinnaaniassagamikkut.

Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat inassutigaa kommunit peqqinnissaqqarfillu pisussaaffiusumik suleqatigiilissasut, suliassalli namminersortunut tunniunneqarsinnaanerat isumaliutinut ilaassasoq.

Paarisa

Paarisa varetager den forebyggende og sundhedsfremmende indsats gennem oplysning og rådgivning samt koordinering af centrale og tværsektorelle sundhedsfremmende aktiviteter. Den samlede bevilling er på 9,1 mio. kr., hvoraf 2,2 mio. kr. er afsat til konsulentbesøg og kurser samt halvdelen af lønudgiften til de lokale forebyggelseskonsulenter.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for den forebyggende indsats bliver en integreret del af den primære sundhedssektor. Bevillingen til lokale forebyggelseskonsulenter skal overføres til kommunerne over bloktilskuddet, da ansvaret for den lokale forebyggelse ansvarsmæssigt alene hviler på den enkelte kommune.

Samarbejdsrelationer mellem sundhedsvæsenet og kommunerne

Genoptræning skal underlægges en grundigere analyse, fordi ansvarsplaceringen i dag er uklar.

I byer, som har plejeafdeling på sygehuset, vil det være oplagt, at kommunerne og sundhedsvæsenet indgår aftaler om samdrift mellem alderdomshjem og plejehjem.

Enkelte kommuner har frivilligt indgået samarbejdsaftaler med sundhedsvæsenet for vaskeri- og køkkenfunktionerne med stordriftsfordele for begge parter til følge.

Strukturudvalget anbefaler, at kommunerne og sundhedsvæsenet indgår forpligtende samarbejder, men at muligheden for privatisering af opgaverne inddrages i overvejelserne.

Kapitali 9 Kulturi, Ilinniartitaaneq, Ilisimatusarneq Ilageeqarnerlu

Inuiaqatigiinni inuussutissarsiornikkut ataasiinnaavallaartunik periarfissaqarfiusuni pingaaruteqarpoq inuussutissarsiornikkut ingerlatat tamatigoornerulersinniarneqarnissaat, taamaalillutik periarfissat nikerarnerisa ajortumik sunniuttarneri anigoruminarnerulerniassammata. Tamatumani ilinniartitaanerup qaffasarnissaa iliuutsinut ilaassaaq suliffiit piumasaqaleraluttuinnarnerat naammassiniarumallugu. Avataanit tikisitanik sulisoqarnissamik pisariaqartitsineq tamatumapeqatigisaanik minnerulersinneqarsinnaavoq.

Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu ukiunut katillugit 1,2 mia. kr.-it suliassaqaarfimmut tamatumunnga atortarpaat. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu aningaasat tamakkua atornerqarnerat pitsaanerpaamik ataqatigiissinniarneqarsinnaavoq akisussaaffiup erseqqissumik agguataarneqarneratigut.

Kiisalu Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu ilinniartarneri pilersinniartari-aqarpoq ilinniagassatigut sunniivigeqatigiilluarfiusunik avatangiiseqarneq suliassanut pikkorissaataasoq, kiisalu ataatsimoortumik kiffartuussiveqarnikkut annertunerusumik angusaqalersitsisoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat ilinniartitaaneq suliassaqaarfittut Namminersornerullutik Oqartussaniinnassasoq, tassa ilinniartarneri nunamut tamarmut atortuummata suliassatigullu inuiaqatigiit immikkoortuinut aalajangersimasuinnarnut tunngassuteqaratik.

Kisianni Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat kollegianik ingerlatsineq sanaartornerlu, meeqqat atuarfiinik sanaartorneq, siunnersuisarfik PPR, Najukkani Ilinniartarneri kiisalu efterskolemiinnermut tapiissuteqartarneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasut.

Inassuteqaatit isummanik ukuninnga aallaaveqarput:

Kommunit ukkatassaraat ilinniartarneri tunngaviusoq,

Kapitel 9 Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

I et samfund med en meget ensidig erhvervsstruktur er det vigtigt at satse på en større spredning af de erhvervmæssige aktiviteter, således at sårbarheden overfor negative konjunkturudsving gøres mindre. Et af elementerne i en sådan satsning er højnelse af uddannelsesniveaue, således at arbejdsmarkedets stigende krav kan efterkommes. Behovet for tilkaldelse af arbejdskraft udefra kan samtidig gøres mindre.

Hjemmestyret og kommunerne anvender sammenlagt 1,2 mia. kr. pr. år til området. Strukturudvalget vurderer, at disse ressourcers anvendelse koordineres bedst muligt ved at sikre entydige ansvarsfordelinger.

Endvidere er det Strukturudvalgets vurdering, at der i uddannelsesinstitutionerne skal skabes miljøer, som højner fagligheden og samtidig muliggør synergieffekter ved brug af fælles servicefunktioner.

Strukturudvalget anbefaler, at uddannelsesområdet forbliver i hjemmestyret, da uddannelsesinstitutionerne er landsdækkende og ikke fagligt forankret i lokalsamfundet.

Strukturudvalget anbefaler dog, at drift og anlæg af kollegier, anlæg af folkeskoler, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, De lokale Erhvervsskoler og tilskud til efterskoleophold overdrages til de nye kommuner.

Anbefalingerne har udgangspunkt i følgende betragtninger:

Kommunerne skal koncentrere sig om folkeskolen som basisuddannelse. Bevillinger forbundet med folkeskolen skal overføres, således at de nye kommuner får det fulde

tassa meeqqat atuarfiat. Aningaasaliissutit meeqqat atuarfiannut tunngassuteqartut kommuninut nuunneqassapput, taamaalillutik kommunit nutaat ingerlatsinermut sanaartornermullu tamakkiisumik akisussaalerniassammata.

Meeqqat atuarfianneereernerup kingorna ilinniartitaanerit ullumikkornit immikkut ukkataqarnerusunngorlugit inerisarneqassapput, tamanna ilinniartorpassuit allamut nuullutik ilinniartariaqarnerannik kinguneqasagalarpalluunniit. Avatangiisit ilinniagassatigut sunniivigeqatigiilluarfiusut periarfissarissaarnerulersissapput ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnerit naammassisarnissaannut.

Kollegiat - ingerlatsineq sanaartornerlu

Nummi kollegiat ilinniartullu ineqarfiisa allat ingerlanneqarnerat KAF-imit, tassa ilinniartut ineqarfiisa allaffeqarfiannit, isumagineqarpoq, illoqarfinnili ilinniarfeqarfiusuni allani ilinniarsiit tamatuminnnga isumaginnittuullutik.

Suliassat ineqarnermut tunngatillugu suliat allat amerlasuutigut assigiinnarpaat, taamaattumillu annertunerusumik ingerlatsinerup iluanaarutissartai pineqarsinnaassagalarput kollegianik ingerlatsineq kommunit ineqarnermut ingerlatsiviinut nuunneqartuugalarpat.

Kollegianut tunngatillugu sanaartugassat iluaqutaasumik kommuninut nutaanut nuunneqarsinnaapput sanaartugassatut allatulli, tamannalu kommunini naleqqunnerusumik pilersaarusiorsinnaalernissamik kinguneqassaaq.

Nummi ilinniartut ineqarfiinut aningaasartuutit ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit ukiumut 10,2 mio. kr.-iupput, illoqarfinni ilinniarfeqarfiusuni allani tamakununnga aningaasartuutit ilinniarsiit ingerlanneqarneranni aningaasartuutinut tamarmiusunut ilanngunneqartarput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutiigaat suliassaqarfik kommuninut nutaanut nuunneqasasooq, taamaassappallu ilinniarsiit ilaasa kollegianik ingerlatsinermik isumaginnittuunerat pillugu nassuiaateqartoqartariaqassaaq.

Meeqqat atuarfiini sanaartugassat

ansvar for både drift og anlæg.

Uddannelser efter folkeskolen skal gøres endnu mere specialiserede end idag, selv om det vil medføre, at mange studerende må rejse til en anden lokalitet for at få en bestemt uddannelse. Gode faglige miljøer skal højne muligheden for at fuldføre de videregående uddannelser.

Kollegier - drift og anlæg

Administrationen af kollegier og øvrige boliger til studerende varetages i Nuuk af Kollegieadministrationens Fælleskontor (KAF), mens det i de øvrige uddannelsesbyer varetages af de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Opgaverne er i stort omfang identiske med de opgaver, som udføres indenfor boligadministration i øvrigt, hvorfor der kan opnås stordriftsfordele ved en overførsel af kollegieadministrationen til kommunernes boligadministrationer.

Anlægsopgaverne for så vidt angår kollegier kan med fordel overføres til de nye kommuner på linie med andre anlægsopgaver, hvilket vil medføre en mere hensigtsmæssig planlægning i de enkelte kommuner.

Nettoudgiften for elevindkvartering i Nuuk er på 10,2 mio. kr. årligt, mens udgifterne i de øvrige uddannelsesbyer indgår i den samlede drift for uddannelsesinstitutionerne.

Strukturudvalget anbefaler, at området flyttes til de nye kommuner, hvilket vil medføre et udredningsarbejde vedrørende kollegieadministrationen på de uddannelsesinstitutioner, som varetager denne i dag.

Anlægsopgaver i folkeskolerne

En sektorplan for anlægsbevillinger til folkeskoler er godkendt i Landstinget, således at de nye kommuner allerede har det som planlægningsværktøj som udgangspunkt.

Meeqqat atuarfiinut tunngatillugu sanaartugassanut aningaasaliissutissanut pilersaarussiaq Inatsisartuni akuerineqareerpoq, taamaalillutik kommunit nutaat pilersaarusionermit aallaavissaqariissallutik. Suliassa-qarfimmik tamatuminnga kommuninut nuussinissaq taamaalilluni tunngavissarissaarpoq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliassa-qarfik kommuninut nutaanut tunniunne-qassasoq.

Annertusisamik immikkut atuartitsineq, tamatumunnga ilaalluni siunnersuisarfik PPR

Kommunit meeqqat atuarfiannut immikkullu atuartitsinermut nalinginnaasumut akisussaapput. Anner-tusisamik immikkut atuartitsineq Namminersor-nerullutik Oqartussat suli suliassa-qarfigaat.

Kommunit nutaat angisuut atuutilerisigut tulluarta-ussaaq aningaasaliissutit oqartussaassuserlu taakku-nunnga inissinneqarpata. Annertusisamik immikkut atuartitsinermut aningaasaliissutit katillugit 51 mio. kr.-iupput, siunnersuisarfimmut PPR-imut (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) 6,2 mio. kr.-it immikkoortinneqarsimallutik.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliassa-qarfik tamarmi kommuninut nutaanut tun-niunneqassasoq.

Ilageeqarnek - ingerlatsineq sanaartugas-sallu

Biskoppi biskoppeqarfimmi ilagiinni sulisunik provsti-nik, palasinik ajoqinillu nakkutilliisuvoq.

Suliassa-qarfimmi aningaasartuutit tamarmik 35 mio. kr.-iupput provsteqarfiit allaffiinut pingasunut provste-qarfinnilu ataatsimiititalianut nunap immikkoortuini ilagiit ingerlanneqarnerinut akisussaasuusunut agguar-neqarsimasut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat inunngortunik toqusunillu nalunaarsuineq kom-muninut nuunneqassasoq, suliassa-qarfiulli sinnera Namminersorerullutik Oqartussaniiginnassasoq.

Najukkani ilinniarfiit

Der er således gode forudsætninger for at flytte opgaven til kommunerne.

Strukturudvalget anbefaler, at området overdrages til de nye kommuner.

Vidtgående specialundervisning, herunder Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Kommunerne er ansvarlige for folkeskolen og den almindelige specialundervisning. Vidtgående specialundervisning er fortsat en hjemmestyreopgave.

Med nye og større kommuner vil det være logisk at placere såvel bevillinger som beslutningskompetencen i de nye kommu-ner. Den samlede bevilling til den vidtgæen-de specialundervisning udgør 51 mio. kr., mens der til Pædagogisk Psykologisk Rådgivning er afsat 6,2 mio. kr.

Strukturudvalget anbefaler, at hele området overdrages til de nye kommuner.

Folkekirken - drift og anlæg

Biskoppen har det gejstlige tilsyn med stif-tets provster, præster og kateketer.

De samlede udgifter på området udgør 35 mio. kr. opdelt på 3 provstikontorer og provstiudvalg, som er ansvarlige for de regionale kirkeadministrationer.

Strukturudvalget anbefaler, at registrering af fødsler og dødsfald overføres til kommu-nerne, og at resten af området bibeholdes i hjemmestyret.

Lokale Erhvervsskoler

De lokale erhvervsskoler er ejet af kommu-nerne, mens driften betales af hjemmesty-ret.

Med erhvervsuddannelsesreformen, som trådte i kraft år 2004, blev de lokale erhvervsskoler omdannet til kommunale vejlednings- og introduktionscentre. KIIP

Najukkani ilinniarfiit kommuninit pigineqarput, ingerlanneqarneralli Namminersornerullutik Oqartus-sanit akilerneqartarpoq.

Inuussutissarsiutinik ilinniartitaanermik iluarsaaqqinnerup 2004-mi atuutilersup kingunerisaanik najukkani ilinniarfiit allangortinneqarput kommunini Piareersarfinnik taagorneqalerlutik. KIIP-ip kommuninit akilertarpai ilinniarfiit pisortaqarfillu sinnerlugit suliasanik isumaginninnissaannut. Akilerneqartartut tassaapput inuussutissarsiutinik tunngaviummik ilinniartussatut tiguneqarsimasut sapaatip-akunnerini 2-4-ni piareersartinneqartarnerat, ilinniartussanik lærlinginngortussanillu tigusineq, praktikkerfissat akuerineqartarnerat, praktikkerfinnik isumaqatigiissuteqartitsisarneq, praktikkerfinni ilinniarnermik nakkutilliineq, nalunaarsuineq, ilinniartunik ilitersuineq il. il.

Najukkani ilinniarfeqarnermi siunertaavoq sulisinnasut ilaasa ullumikkut ilinniagaqanngitsut isumaginnissaat. Suliniutit tamakku suliffissaqartitsinermi suliniutaareersunut ataqatigiissinnissaat iluaqutaasinnaavoq. Kommunit taamaalillutik piginnaasatigut ineriartortitsineq sulisinnasunillu ilinniartitseqqinneq ataqatigiissinnasavaat.

Aningaasaliissutaasut 12 mio. kr.-iusut ilinniartitsinermi ilitersuinermilu inuussutissarsiutinik ilinniartitsinermi pisortat ilinniartitsisullu aningaasarsiaannut suliasanullu tamatumunnga tunngasunut atorneqassapput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaa akisussaaffik tamarmi piaarnerpaamik kommuninut nuunneqassasoq.

Inerisaavik/Pilersuiffik

Aningaasaliissutit 36,9 mio. kr.-iusut atorneqassapput ilinniartitsisut pisortallu pikkorissarnerinut, seminarerqarnerinut ilinniaqqittarnerinullu kiisalu misilitsinnernik, periaatsinik, naliliisarnernik atuartitsinermilu qarasaasiat atorneqarnerinik ineriartortitsinermut aammalu perorsaanerup tungaatigut ineriartortitsinermut.

Atuakkanik ilinniartitsinermilu atortussanik allanik naqiterisitsisarfeqarneq pisortanut suliaritissallugu tuluanngimmat Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaaat tamatumunnga aningaasaliissutaasut

yder betalinger til kommunerne for at varetage en række opgaver for brancheskolerne og direktoratet. Betalingerne dækker gennemførelse af 2-4 ugers uddannelsesintroduktion for optagne elever og lærlinge på erhvervmæssige grunduddannelser, optagelse af elever og lærlinge, godkendelse af praktikpladser, formidling af praktikaftaler, tilsyn med uddannelse på praktikstederne, registrering, studievejledning m.m.

Hensigten med de lokale erhvervsskoler er at tage vare på den del af arbejdsstyrken, som i dag ikke har en uddannelse. Disse tiltag kan med fordel koordineres med de allerede eksisterende tiltag på arbejdsmarkedsområdet. Kommunerne kan derved koordinere kompetenceudvikling samt videreuddannelse af arbejdsstyrken.

Den afsatte bevilling på 12 mio. kr. vedrører aflønning af erhvervsuddannelsesledere og faglærerkrafter til undervisning og vejledning samt tilhørende opgaver.

Strukturudvalget anbefaler, at hele ansvaret snarest muligt overføres til kommunerne.

Inerisaavik/Pilersuiffik

Bevillingen på 36,9 mio. kr. dækker udgifter til kurser, seminarer, efter- og videreuddannelse for lærere og ledere samt udvikling af prøver, metoder, evaluering, EDB i undervisningen og pædagogisk udviklingsarbejde.

Da det ikke er en naturlig offentlig opgave at drive forlagsvirksomhed, anbefaler Strukturudvalget, at bevillingen på 9,8 mio. kr. udskilles, hvorefter opgaven sendes i udbud. Ansvaret for udviklingen af undervisningsmaterialer skal dog fortsat forblive en hjemmestyreopgave.

Strukturudvalget anbefaler, at de resterende opgaver forbundet med den pædagogiske udvikling forbliver en hjemmestyreopgave.

9,8 mio. kr.-it immikkoortinneqassasut, taavalu suliasaq suliariumannittussarsiuunneqassasoq. Kisianni ilinniutinik ineriartortitsineq Namminersornerullutik Oqartussat isumagisassaannut ilaajuartariaqarpoq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat suliasat allattaq perorsaanerup tungaatigut ineriartortitsinermut tunngasut Namminersornerullutik Oqartussat suliasariuassagaat.

Ilinniartitsinermi qarasaasiaqarneq

Aningaasaliissutit 4,3 mio. kr.-iusut tassaapput ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit meeqqat atuarfiata ilinniarfiillu IT atorlugu attaveqaataannut ATTAT-mut tunngatillugu allaffissornermut, aallakaatitsinermut, attaviliinermut atuisutullu akiliutinut aningaasaliissutit. Suliamut tamatumunnga isumaginnittuovoq Inerisaavik/Pilersuiffik.

ATTAT pilersinneqarsimavoq Kalaallit Nunaanni ilinniarfinni tamani attaveqaqatigiiffittut. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat suliasaq Namminersornerullutik Oqartussat isumagiuassagaat.

Pilersuiffiup naqitigassaleriffia naqiterivialu
Aningaasaliissutit 1,9 mio. kr.-iusut ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit aningaasaliissutaapput naqitigassarpaalussuarnut, soorlu Namminersornerullutik Oqartussat naqitigassaataannut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat naqitigassaleriffiup suliai ingerlatsisussarsiuunneqassasut, taamaassappallu aningaasaliissutit oqartussaasunut naqitigassanik suliasisunut utertinneqassapput.

CopyDan-imik isumaqatigiissut

Aningaasaliissutit 0,7 mio. kr.-iusut atugassaapput meeqqat atuarfiini atortussanik kopeerisarnermut atavillugu piginnittussaataasunut akiliutissanut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat aningaasaliissutit akisussaanerlu kommuninut nutaanut tunniunneqassasut.

Ado Lyngep atuarfiata ingerlanneqarnera
KIIP-ip Ado Lyngep Atuarfia nuna tamakkerlugu meeqqanut inuusuttunullu eqqarsartaatsimikkut innar-

EDB i uddannelsessystemet

Bevillingen på 4,3 mio. kr. er en nettobevilling, som dækker over administration, trafik, opkobling og brugerafgifter i forbindelse med et fælles IT-net ATTAT for folkeskolerne og uddannelsesinstitutionerne. Opgaven varetages af Inerisaavik/Pilersuiffik.

ATTAT er etableret som et fælles uddannelsesnet for hele uddannelsessystemet i Grønland. Strukturudvalget anbefaler, at opgaven fortsat varetages af hjemmestyret.

Pilersuiffik's grafiske afdeling og trykkeri
Bevillingen på 1,9 mio. kr. er en nettobevilling til trykning af en lang række publikationer, blandt andet for hjemmestyret.

Strukturudvalget anbefaler, at den grafiske afdeling sendes i udbud, hvilket betyder, at denne bevilling skal tilbageføres til de myndigheder, som bestiller opgaverne.

CopyDan aftalen

Bevillingen på 0,7 mio. kr. vedrører fællesudgifter til CopyDan for ophavsrettigheder i forbindelse med kopitagning i folkeskolerne.

Strukturudvalget anbefaler, at bevillingen og ansvaret overdrages til de nye kommuner.

Driften af Ado Lyngep Atuarfia

KIIP driver Ado Lyngep Atuarfia som er en landsdækkende skole for psykisk udviklingshæmmede elever. Der er lovhjælp til at overdrage skolen til kommunerne, men da antallet af elever er få, og behovet for at have det nødvendige faglige personale er stort, har der hidtil ikke eksisteret en kommunal konstruktion, som har gjort det muligt at overdrage driften.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for skolen overdrages til de nye kommuner.

Iuutilinnut atuarfiuvoq. Atuarfiup kommuninut tunni-unneqarnissaa inatsisitigut tunngavissaqareerpoq, atuartukimmalli aammalu pisariaqartunik sulisussaale-qimmat maannamut kommuninut tunngatillugu aaq-qissuussisoqarsimangilaq atuarfiup ingerlanneqarne-rata tunniunneqarnissaanut periarfissaqalersitsisumik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat atuarfimmu akisussaaneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaattaq kommunit ataatsimoortumik innarluutilinnik paaqqinnittarfinnik ingerlatsivigiligassaata siunnersu-utigineqartup ingerlatsineq isumagissagaa.

Atuarfitsialaap ineriartortinneqarnera

Aningaasaliissutit 6,3 mio. kr.-iusut atugassaapput Atuarfitsialak pillugu inatsisip atortuulersinneqarner-anut atatillugu ilisimatusarnermut, naliliinernut pikko-rissarnernullu.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat ineriartortitsineq Namminersornerullutik Oqar-tussaniiginnassasoq.

Meeqqat atuarfianni naggataarutaasumik misilitsinnerit

Aningaasaliissutit 1,3 mio. kr.-iusut atuarfimmi nagga-taarutaasumik misilitsinnernut atatillugu piareersaatin-ut misilitsinnerillu ingerlanneqarnerinut atugassaap-put, tamatumani censorit angalaneri ilaallutik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliasaq tamanna Namminersornerullutik Oqar-tussaniiginnassasoq.

Efterskolemiinneq

KIIP atuartut Danmarkimi efterskolemiinnissamut akueritissimasut siumut utimullu angalanerinut tapiis-suteqartarpoq.

Aningaasaliissutit 5,3 mio. kr.-iupput. Tapiiffigine-garnissamut tunngavissat suunerinik erseqqinnerusu-nik malittarisassiortoqartariaqarpoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliasaqarfik kommuninut nutaanut tunniunne-qassasoq.

Strukturudvalget anbefaler endvidere, at driften varetages af den fælleskommunale driftsenhed, som er foreslået i forbindelse med driften af handicapinstitutionerne.

Udvikling af Atuarfitsialak

Bevillingen på 6,3 mio. kr. vedrører udgif-ter til forskning, evaluering og kurser i for-bindelse med implementering af lovgiv-ningen vedrørende Atuarfitsialak.

Strukturudvalget anbefaler, at udvik-lingsopgaven forbliver i hjemmestyret.

Folkeskolens afsluttende prøver

Bevillingen på 1,3 mio. kr. vedrører udgif-ter forbundet med forberedelse og afhol-delse af folkeskolens afsluttende prøver, herunder rejser i forbindelse med censorak-tivitet.

Strukturudvalget anbefaler, at opgaven for-bliver i hjemmestyret.

Efterskoleophold

KIIP yder tilskud til hen- og hjemrejse og ophold for elever fra Grønland, der er opta-get på efterskoler i Danmark.

Bevillingen er på 5,3 mio. kr. Der skal udar-bejdes klarere regler for hvilke kriterier, der skal være gældende for at modtage tilskud.

Strukturudvalget anbefaler, at området overdrages til de nye kommuner.

Tilskud til højskoler

Der ydes et årligt tilskud på 10,9 mio. kr. til landets to højskoler, Knud Rasmussenip Højskolia i Sisimiut og Sulisartut Højskolia i Qaqortoq.

Strukturudvalget anbefaler, at højskoleom-rådet forbliver i hjemmestyret.

Højskolinut tapiissutit

Nunatsinni højskolit marluusut, Sisimiuni Knud Rasmussenip Højskolia Qaqortumilu Sulisartut Højskolia, ukiumut 10,9 mio. kr.-inik tapiiffigineqartarput.

Aaqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat højskoleqarneq suliassaqarfittut Namminersornullutik Oqartussaniiginnassasoq.

Kapitali 10 Inuussutissarsiorneq, Nunalerineq Suliffeqarnerlu

Inuussutissarsiorneq ullumikkut aaqqissuussaannermini tunngaveqarpoq inuussutissarsiorneq suliniutinik pisortanit tapiiffigineqarnissamut periarfissaqartunik. Tapiissutit tunniunneqartarput tapiissuteqartarnermi aaqqissuussinertigut assigiinngitsutigut aamma inuussutissarsiuutinik aallartisaaniartut suliffeqarfiillu namminersortut immikkut ilisimasalinnit siunnersorneqarnerisigut. Suliassat ilarpassui ingerlatseqatigiiffinit Namminersorerullutik Oqartussanik ingerlatsinikkut isumaqatigiissuteqartunit isumagineqartarput.

Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat isumaqarput suliffeqarfiit toqqaannartumik tapiiffigineqartarnerisigut inuussutissarsiuutinik ineriartortitsiniarneq kommunit pisortatigoortumik ingerlanneqarnerannut atatinneqarsinnaanngitsoq. Kommunilli suliassaraat inuussutissarsiornerup ineriartortinneqarnissaanut periarfissiuussinissaq, piukkunnartunik sulisusaqartitsinikkut, nunap atortulersorneqarneratigut inuussutissarsiuutinillu ingerlatsisut sanaartorfissaannik pia-reersaanikkut.

Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat inassutigaa inuussutissarsiuutinik ineriartortitsiniarnermi aaqqissuussinerit nutaat Namminersorerullutik Oqartussanit aningaasalersorneqaannassasut. Kiisalu Isumalioqatigiissitat inassutigaa tapiissuteqartarnermik aaqqissuussinerit inuussutissarsiornermut tunngassuteqartut allat aammattaaq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut nuunneqassasut, taamaalilluni inuussutissarsiuutinik ineriartortitsinerimut tunngatillugu immikkut ilisimasaalersut tamarmik ataatsimut eqiterneqarnerusinnaaniassammata.

Suliffeqarneq tunngaviusutigut kommunit susassaqafigaat sulisut piginnaasaannik ineriartortitsinerimut tunngatillugu iliuitsinut atasoq. Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat inassutigaa suliffissaqartitsinerup ingerlanneqarnera tamarmi kommuninut nutaanut nuunneqassasoq. Taamaalilluni suliniutit assigiinngitsut tullerriaarneqarnerat sumiiffimmi sulisinnaasut qanoq issusiat suliffeqarnermilu piumarisat aallaavigalugit pisinnaaniassammata.

Kapitel 10 Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked

Erhvervsområdet er med den nuværende opbygning baseret på erhvervsinitiativer med mulighed for tilskud fra det offentlige. Tilskud ydes i form af forskellige subsidieringsordninger og i form af ekspertbistand til private iværksættere og virksomheder. En stor del af opgaverne løses af selskaber, som har driftsaftaler med hjemmestyret.

Strukturudvalget mener, at erhvervsudvikling i form af direkte støtte til virksomheder ikke er foreneligt med kommunal forvaltning. Derimod er det en kommunal opgave at skabe rammerne for erhvervsudvikling i form af tilvejebringelse af kvalificeret arbejdskraft, infrastruktur og byggemodnede arealer til erhvervsformål.

Strukturudvalget anbefaler, at de nyetablerede ordninger på erhvervsudviklingsområdet bibeholdes som en ordning finansieret af hjemmestyret. Strukturudvalget anbefaler desuden, at de øvrige erhvervsrelaterede støtteordninger også overgår til servicekontrakter, så hele ekspertisen i forhold til erhvervsudviklingen kan samles et eller få steder.

Arbejdsmarkedsområdet er som udgangspunkt et kommunalt anliggende, som hænger sammen med indsatsmuligheder inden for kompetenceudvikling af arbejdsstyrken. Strukturudvalget anbefaler, at hele driften af arbejdsmarkedsområdet overgår til de nye kommuner. Derved kan prioriteringer mellem forskellige indsatser ske med udgangspunkt i den lokale arbejdsstyrkes sammensætning og arbejdsmarkedets krav.

Strukturudvalget vurderer, at en koordineret og lokal indsats på arbejdsmarkedsområdet kan skabe grundlag for, at en større

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu sumiiffimmi suliffeqarnermi iliutsinik ataqatigiissaarinikkut tunngavissiuisoqassaaq sulisinaasut amerlanerit suliinnarsinnaanissaannut, taamaallilluni isumaginninnermi ikiorsiissutinik ikiuutaannarillu allanik atuineq milliniassammat. Tamatuma peqatigisaanik pisortani oqartussaasut assigiinngitsut karsimik qanoq imaqartigineri isumakuluutigisariaarutissa-vaat, tassa aningaasalersuinikkut aaqqissuussineq ataa-siinnannngortinneqarpat akiligassat tamarmik oqartussaasumit ataatsimit akilerneqartalissammata, tassalu kommunimit.

Inuussutissarsiutinik ineriartortitsiner- mikeqatigiinnerit aammalu assassorluni kusanartulianik il. il. ineriartortitsineq

Namminersornerullutik Oqartussat 2,2 mio. kr.-inik tapiissuteqarput ineriartortitsiner-
mikeqatigiinnerit aammalu assassorluni kusanartulianik il. il. ineriartortitsineq
Namminersornerullutik Oqartussat 2,2 mio. kr.-inik tapiissuteqarput ineriartortitsiner-
mikeqatigiinnerit aammalu assassorluni kusanartulianik il. il. ineriartortitsineq
milmilu suliniutinut aalajangersimasunut kommunini Kangaatsiami, Qaanaami Ittoqqortoormi-
nulu, kiisalu 2,0 mio. kr.-it amminik nioqutissiat ineriartortinne-
qarnerannut tapiissutissatut aningaasaliissutaapput.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat aningaasaliissutit taakku inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut ingerlatseqatigiiffiit kiffartuus-
sinissamik isumaqatigiissutaannut nuunneqassasut, tassa inuussutissarsiutinik siuarsaaneq ataqatigiissu-
mik maanna aaqqissuussiffiqineqarmat siunertat taak-
kuusut ilanngullugit.

Ingerlatsinissamik isumaqatigiissutit, tuni- sasiortit

Namminersornerullutik Oqartussat 55,7 mio. kr.-inik tapiissuteqarput nunaqarfinni tunisasiortit inger-
latsiner-
mut sanaartukkanillu aningaasalersuiner-
mut. Tapiissutit ullumikkut tunniunneqartarput ingerlatseqatigiiffimmut Arctic Greenfood A/S-imut, siornatigut Nuka A/S-i-
usumut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat siunertamut aningaasaliissuteqartar-
neq Namminersornerullutik Oqartussaniinnassasoq.

Inuussutissarsiutinik siuarsaanissamut aaq- qissuussinerit

Namminersornerullutik Oqartussat ukiumut katillugit

del af arbejdsstyrken fastholdes på arbejds-
markedet, så brugen af sociale eller andre
passive ydelser mindskes. Samtidig kan
den udbredte kassetækning mellem for-
skellige offentlige myndigheder afskaffes,
idet der vil blive skabt en enstregen finan-
sierungsstruktur, hvor alle ydelser betales af
den samme myndighed, nemlig kommunen.

Erhvervsudviklingssamarbejder og udvikling af kunsthåndværk m.v.

Hjemmestyret yder tilskud på 2,2 mio. kr.
til finansiering af konkrete udviklingspro-
jekter og erhvervstiltag i kommunerne
Kangaatsiaq, Qaanaaq og Ittoqqortoormiit
og tilskud på 2 mio. kr. til initiativer til
udvikling af arbejdet med skindprodukter.

Strukturudvalget anbefaler, at disse bevil-
linger overgår til servicekontrakter med
erhvervsudviklingsselskaber, idet der nu er
skabt grundlag for en sammenhængende
erhvervsfremmestruktur, som omfatter de
samme formål.

Driftsaftaler, produktionsanlæg

Hjemmestyret yder tilskud på 55,7 mio. kr.
til dækning af udgifter ved driften af bygde-
produktionsanlæg og anlægsinvesteringer.
Tilskuddet ydes i dag til selskabet Arctic
Greenfood A/S, tidligere Nuka A/S.

Strukturudvalget anbefaler, at bevillingerne
til formålet bibeholdes i hjemmestyret.

Erhvervsfremmeordninger

Hjemmestyret anvender i alt 38,9 mio. kr.
årligt til fragtstøtte, produktudvikling,
udvikling af landbaserede erhverv, turisme
samt iværksætterordning.

Som følge af den nye erhvervsfremme-
struktur er størstedelen af administrationen
af støtteordningerne overført til Grønlands
Turist- og Erhvervsråd samt Greenland
Venture på baggrund af servicekontrakter.

Strukturudvalget finder, at ekspertisen, net-

38,9 mio. kr.-it atortarpaat assartuinnermut tapiissutinut, nioqutissianik ineriartortitsinnermut, inuussutissarsiu-
tinik nunami ingerlatanik ineriartortitsinnermut, takor-
nariartitsinnermut kiisalu aallartisaanerut.

Inuussutissarsiu-
tinik siuarsaaner-
mi aaqqissuussinerup
kingunerisaanik tapiissuteqartar-
nermik aaqqissuussi-
nerit allaffissornikkut ingerlanneqarnerata annersaa
Kalaallit Nunaanni Takornariartitsinnermut Inuussutis-
sarsiornermullu Siunnersuisoqatigiinnut kiisalu
Greenland Venture-mut nuunneqarpoq sullissinissamik
isumaqatigiissuteqarnerit tunngavialugit.

Aaqqissuussa-
aner-
mut Isumalioqatigiissitat isumaqar-
put inuussutissarsiu-
tinik siuarsaaner-
mut aaqqissuussi-
nermi tassani immikkut ilisimasallit, attaveqarfinnik
ineriartortitsineq siunnersuinnermilu piginnaasat sumi-
iffinni inuussutissarsiu-
titigut suliniutit imminnut attas-
sinnaasut pilersinni-
arneranni nukittoqutaalerumaartut.

Aaqqissuussa-
aner-
mut Isumalioqatigiissitat isumaqar-
puttaaq kommunit inuussutissarsiu-
tinik ineriartortitsi-
nermik ingerlatseqatigiiffimmik suleqatiginninnermik-
kut nutarterinissamut inuussutissarsiu-
tinillu ineriartor-
titsinissamut tunngavissiu-
isinnnaasut. Taamattaq kom-
munit tunngavissiu-
isinnnaapput suliffeqarfiit pioreer-
sut, suliffeqarnermi akuusut kiisalu aallartinissaasartut
suleqatigiinnissaannut. Suliassanik taamatut agguataa-
rinerup nakooqutigisaa tassaavoq attuumassuteqartut
akuusut tamarmik erseqqissunik suliassaqartitaanis-
saat.

Aaqqissuussa-
aner-
mut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat inuussutissarsiu-
tinik siuarsaaner-
mi aaqqissuussi-
nerit Namminersornerullutik Oqartussanit isumagine-
qartuassasut sullissinissamik isumaqatigiissuteqartar-
nerit atorlugit.

Nukissiorfiit

Nukissiorfiit illoqarfinni nunaqarfinnilu tamangajanni
innaallagissiornermik, imermik pilersuinnermik kias-
saanermillu isumaginnittuupput. Innaallagiaq, imeqar-
neq kiassarnerlu inoqarfiit atortulersugaaneranni ping-
aaruteqarluinnartunut ilaapput, tamanilu soqutineqar-
luinnarpoq naammattumik sapinngisamillu akikinner-
paamik pilersorneqarnissaq.

Aaqqissuussa-
aner-
mut Isumalioqatigiissitat naliliinerat

værksudviklingen og kompetencen i råd-
givningen i denne erhvervsfremmestruktur
styrker mulighederne for, at bæredygtige
lokale erhvervsinitiativer kan gennemføres.

Strukturudvalget mener samtidig, at kom-
munerne gennem et aktivt samarbejde med
erhvervsudviklings-selskabet kan skabe
rammerne for innovation og erhvervsudvik-
ling. Kommunerne kan ligeledes skabe
rammerne for samarbejder mellem eksiste-
rende virksomheder, arbejdsmarkedets par-
ter samt iværksættere. Styrken ved denne
fordeling af opgaverne er, at alle involvere-
de parter vil have en klart defineret opgave.

Strukturudvalget anbefaler, at erhvervs-
fremmeordningerne fortsat varetages af
hjemmestyret ved anvendelse af service-
kontrakter.

Nukissiorfiit - Grønlands Energiforsyning

Nukissiorfiit varetager el-, vand- og varme-
forsyning samt gadebelysning i byer og
næsten alle bygder. El, vand og varmforsy-
ning er en afgørende del af bostedernes
infrastruktur, og der er store lokale interes-
ser i at sikre en hensigtsmæssig forsyning
og et så lavt omkostningsniveau som
muligt.

Strukturudvalget vurderer, at en større grad
af lokalt ansvar for forsyningsområdet ska-
ber mulighed for bedre løsninger, blandt
andet ved udviklingen af udnyttelsen af
alternative energiformer. Herudover vil det
være i kommunernes interesse at holde
anlægsudgifterne i forbindelse med forsy-
ningsanlæg nede på et så lavt niveau som
muligt. Dermed holdes også de fremtidige
priser for leverancer af energi nede.
Kommunerne forventes endvidere at være
bedre end hjemmestyret til at prioritere
investeringer i forsyningsanlæg, idet kom-
munerne vil kunne tilpasse investeringerne
til den lokale planlægning af byggemod-
ning, erhvervsudvikling og boligbyggeri.

naapertorlugu pilersuineq sumiiffinni annerusumik akisussaaffigineqarpat pitsaanerusumik aaqqiissuteqartarnissaq periarfissineqassaaq, soorlu nukissiornermi periarfissat allat iluaqutiginiarneqarnerata ineriartortinneqarneratigut. Kiisalu kommunit soqutigisarisussaavaat nukissiuuteqarnikkut pilersuiffinnik sanaartornermi aningaasartuutit sapinngisamik ikinnerpaaffissaanniitinneqarnissaat. Taamaallunimi siunissami nukissiorneq aamma akikinnerpaatinniarneqarsinnaavoq. Aammattaaq ilimagisariaqarpoq pilersuiffinnut aningaasalersuinermi kommunit Namminersorerullutik Oqartussanit pitsaanerusumik tulleriiarisinnaassat, tassa kommunit aningaasaliissutit naleqqusarsinnaassammattigit sumiiffinni sanaartorfiuminarsaanernik, inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermik illulioriternermillu pilersaarusionermut.

Nukissiuuteqarnikkut pilersuiffiit ingerlanneqarnerat kommunit ingerlatsinermi suliaasaannut nalinginnaasunut ilaatinneqassapput. Ingerlatsineq, aserfallatsaliuineq akiligassersuinerillu kommunimi immikkoortotap ingerlatsiviusup ataatsip iluani isumagineqarsinnaapput, ingerlatsivik taannarpiaq aamma pisortat inisistaataannik, ikualaavinnik suliffeqarfinnillu suliaqartuussalluni. Inoqarfinni ataasiakkaani tulluarnerusumik ingerlatsisoqarsinnaalissaaq iluarsaassisoqarsinnaalissallunilu, tassa suliaasat ilarpassui oqartussaasunit taakkuusunit isumagineqartussaassammata. Taamaallunni kommunit suliaasanik ingerlatsiviini amerlasuunik ataatsikkut ingerlatsinerup iluanaarutissartai anguneqarsinnaassapput.

Namminersorerullutik Oqartussat maanna Nukissiorfiit ingerlanneqarnerannut 102,8 mio. kr.-inik tapiissuteqarput innaallagissap, erngup kiassarnerullu akii qafatsaaliorniartugit assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna. Tapiissutit ukiut ingerlaneranni ikiliartortussaapput. Kiisalu Namminersorerullutik Oqartussat aqquserngit qaammaqquteqarnerannut 5,4 mio. kr.-inik tapiissuteqarput.

Aaqqusuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutiigaat innaallagissiornermut, imeqarnermut kiassarnermullu kiisalu aqquserngit qaammaqquteqarnerannut akisussaaneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq, taamalu aamma ingerlatsinermut tapiissuteqartarneq tunniunneqassasoq. Taamatut aalajangertoqarpat akit inatsisitigoortumik aquanneqartariaqassapput iluar-

Driften af forsyningsanlæggene vil indgå i kommunernes almindelige driftopgaver. Drift, vedligehold samt regningsudskrivninger kan udføres inden for samme operative enhed i kommunerne, som også beskæftiger sig med den offentlige boligmasse, forbrændingsanlæg og institutioner. På de enkelte bosteder vil der kunne blive en mere hensigtsmæssig drift og reparationsindsats, da mange opgaver kan varetages af den samme myndighed. Derved kan der inden for de kommunale driftområder opnås stordriftfordele.

Hjemmestyret giver nu tilskud til driften af Nukissiorfiit på 102,8 mio. kr. for at holde priserne på el, vand og varme nede efter ensprisreformen. Tilskuddet vil være faldende over årene. Desuden giver hjemmestyret tilskud til gadebelysning på 5,4 mio. kr.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for el-, vand- og varmforsyning samt gadebelysning overdrages til de nye kommuner, og dermed skal tilskud til driften også overdrages. En sådan beslutning kræver en lovgivningsmæssig styring af prisniveauet, indtil reformen er helt gennemført. Landstinget har fastlagt principper for prisudviklingen for de næste 5 år.

Vareforsyning

Hjemmestyret yder tilskud på 54,6 mio. kr. til dækning af udgifter for opretholdelse af vareforsyning af bygder og yderdistrikter. Hjemmestyret har indgået en servicekontrakt med KNI A/S om omfanget og karakteren af serviceydelserne herunder betalingen for opretholdelse af et fastlagt basissortiment, et fælles prisniveau, en engrosforpligtelse, en rapporteringsforpligtelse og forholdet til andre aktører på forsyningsområdet.

Strukturudvalget finder, at der kan opnås stordriftsfordele ved at koordinere varefor-

saaqqinnerup naammassinissaata tungaanut. Ukiuni tulliuuttuni tallimani akit qanoq pinissaannut tunngavis-sanik Inatsisartut aalajangersaasimapput.

Nioqqutissanik pilersuineq

Namminersornerullutik Oqartussat nunaqarfinni isorli-unerusunilu nioqqutissanik pilersuinermit 54,6 mio. kr.-inik tapiissuteqarput. Namminersornerullutik Oqartussat KNI A/S sullissinissaanik isumaqatigiissuteqarfigisimavaat sullissinerup qanoq annertutigini-saa qanorlu ittuunissaa pillugit, tamatumunnga ilaallu-ni nioqqutissanik assigiinngitsunik aalajangersimasu-nik pilersuinissamat akilerneqarneq, akit tamanut assi-giaarnissaat, nioqqutissat amerlasuukkutaarlugit pigi-sarnissaannut pisussaaffeqarneq, nalunaaruteqartus-saatitaaneq kiisalu pilersuinermit ingerlatseqataasunut allanut qanoq pissuseqarnissaq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat isumaqar-put ataatsikkut annertuumik ingerlatsinerup iluanaaru-tissartai anguneqarsinnaasut inoqarfinni ataasiakkaani kommunit suliaasaasa allat nioqqutissanik pilersorne-qarnerannut ataqatigiissitsineqarpat, aammalu kiffartu-ussinerup qanoq atsiginissaa pillugu sumiiffinni poli-tikkikkut tulleriarinissamat periarfissaqassasoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat nioqqutissanik pilersuineq pillugu sullissinissa-mik isumaqatigiissutinut akisussaaneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Suliffissaqartitsinikkut suliniutit

Namminersornerullutik Oqartussat ullumikkut tapiis-suteqartarput ukiup ilaani suliffissaarusimasunik pik-korissartitsinernut, piginnaasanik ineriartortitsineq siu-nerタルugu kommunini Piarersarfinnut kiisalu pigin-naanngorsaaqqiinermit. Aaqqissuussaanermut Isuma-lioqatigiissitat isumaqarput suliaasanik taamaattunik naammassinninnissamat akisussaaffik ataatsimut equ-terneqassasoq, tassa kommuninut, taamaalilluni suli-sussaqaarnissaq sulisussallu piginnaasamikkut ineri-ar-tortinneqarnissaannut sumiiffinni pisariaqartitsineq ataqatigiissumik aalajangersimasumillu sammivilim-mik sulissutigineqarsinnaaniassat.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliffissaqaarnikkut suliniutit ingerlanneqarnerat kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

syningen med andre kommunale opgaver på de enkelte bosteder, ligesom der bliver mulighed for lokale politiske prioriteringer af serviceniveauet. Endvidere vil der blive mulighed for privatisering af delopgaver og dermed større fleksibilitet i opgaveløsning-en.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for servicekontrakter om vareforsyning overdrages til de nye kommuner.

Arbejdsmarkedstiltag

Hjemmestyret yder i dag tilskud til kurser i forbindelse med sæsonledighed, til vejlednings- og introduktionscentre i kommunerne med henblik på kompetenceudvikling samt til revalidering. Strukturudvalget finder, at ansvaret for løsning af sådanne opgaver skal samles et sted, nemlig i kommunerne, for at sikre en koordineret og målrettet indsats i forhold til de lokale behov for tilvejebringelse og kompetenceudvikling af arbejdskraften.

Strukturudvalget anbefaler, at driften af arbejdsmarkedstiltag overdrages til de nye kommuner.

Støtte til landbrug

Hjemmestyret yder indhandlingstilskud, udviklingsstøtte og etableringstilskud til landbrugserhvervet. Strukturudvalget finder, at tilskudsgivning til erhvervsvirksomheder ikke skal være en kommunal opgave. Dog ydes der over landbrugsstøtten også tilskud til anlæg og vedligehold af veje i fåreholderdiskrikterne med 500.000 kr. årligt. Veje er generelt en kommunal opgave, og det skal veje i fåreholderdistrikterne også være i den nye struktur.

Strukturudvalget anbefaler, at anlæg og vedligehold af veje i fåreholderdistrikterne overføres til de nye kommuner, og at ansvaret på landbrugsområdet i øvrigt bibeholdes i hjemmestyret.

Nunalerinermut tapiissutit

Namminersornerullutik Oqartussat nunalerinikkut inuussutissarsiornermi tunisinermut tapiissuteqartarput. ineriartortitsinermut tapiissuteqartarlutik pilersitsinermullu tapiissuteqartarlutik. Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat isumaqarput inuussutissarsiornikkut suliffinnut tapiissuteqartarneq kommunit suliassarissanngikkaat. Taamaattorli nunalerinermut tapiissutitut ilaapputtaaq savaateqarfinni aqqusinniornernut aqquserngillu aserfallatsaaliornernit tapiissutit ukiut 500.000 kr.-iusut. Aqquserngit kommunit isumagisassarigajuppaat, aammalu aaqqissuussaannermit nutaassami savaateqarfinni aqquserngit kommunit isumagisassarissavaat.

Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitat inassutigaaat savaateqarfinni aqqusinniorneq aqquserngillu aserfallatsaaliorneqarnerat kommuninut nutaanut nuunneqassasoq, nunalerinermullu akisussaaneq Namminersornerullutik Oqartussaniiginnassasoq.

Kapitali 11 Avatangiisit

Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik ullumikkut aqqissuussinermi oqartussaasutut nakkutilliisutullu suliassarpaalussuaqarpoq Kalaallit Nunaanni avatangiisinik pinngortitamillu illersuinermit ilangaaquutaasunik. Oqartussaasutut suliassat arlallit inatsisit naleqqussarneqarneratigut kommunit ingerlatsiviinut nuunneqarsinnaassapput. Suliassaqarfik taanna suliassaqarfittut allatulli misissorluartariaqarpoq. Aqqissuussaanermullu Isumalioqatigiissitat inassutigaaat suliassaqarfiit uku kommuninut nutaanut tunniunneqassasut:

- Aalisakkat perlukuinik immallu naqqanit qaqitanik eqqaanissamut akuersissutinik tunniussisarneq.
- Imikup kuuffiinik minnerusunik saliinissamik pisariaqartitsinermik nakkutilliinissamillu aalajangersaaneq.
- Uuliakoortoqarnissaanut sillimaneq - ullumikkut kommunini sillimaniarnermut ilagitillugu naammassineqartarpoq, kisianni Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfimmit aningaasalersugaallunilu aqqissuunneqartarluni.
- Suliffeqarfiit mingutsitsisartut minnerit nakkutigineqarnerat.
- Nunaminertat mingutsinneqarsimasut iluamik passunneqarnerannik, qanoq eqqarneqarnerat atugaanerallu eqqarsaatigalugu, nakkutilliineq.
- Nunaannarmi qamutunik motorilinnik atuinissamut immikkut akuersissuteqartarneq.
- Nunap ilaasa illersugaasut, soorlu Ramsar-imi isumaqatigiissummut tunngasut, timmiaqarfiit, nunap ilai eqqissisimatitat nationalparkillu, ingerlanneqarnerat nakkutigineqarnerallu.
- Innuttaasunut paasissutissiisarnermi suliassat ilaat kommuninit nutaanit isumagineqarsinnaapput akisussaaneq Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfimmiitinnarlugu.

Nunap qanoq sumullu atorneqarnissaanik pilersaarusiorneq ullumikkut kommunalbestyrelsit isumagisarpaat kommuneplanitigut, kommuneplaninut tapiliussatigut kiisalu illoqarfinnut nunaqarfinnullu lokalplanitigut. Kommuneplanit taakkunungalu tapiliussat Naalakkersuisunit akuerineqassapput, kommunalbestyrelsili tusarniareernikkut lokalplaninik aalajangersaasinnaatitaavoq.

Kapitel 11 Miljøområdet

Direktoratet for Miljø og Natur varetager med den nuværende opbygning en lang række myndigheds- og tilsynsopgaver, som medvirker til at beskytte naturen og miljøet i Grønland. Der er en række myndighedsopgaver, som med den nødvendige tilpasning af lovgivningen, vil kunne udlægges til kommunal forvaltning. Området skal i lighed med andre områder underlægges en nærmere analyse. Strukturudvalget anbefaler dog, at følgende områder overdrages til de nye kommuner:

- Tildeling af dumpningstilladelser af fiskeaffald og optaget havbundsmateriale.
- Fastsættelse af behov for rensning og tilsyn med mindre spildevandsledninger.
- Olieberedskab - gennemføres i dag af kommunalt beredskab, men finansieres og organiseres af Direktoratet for Miljø og Natur.
- Tilsyn med mindre forurenende virksomheder.
- Tilsyn i forhold til forsvarlig håndtering af forurenede jord, herunder bortskaffelse og anvendelse.
- Dispensationer i forhold til motoriseret kørsel i det åbne land.
- Forvaltning og tilsyn med beskyttede områder eksempelvis ramsarområder, fuglelokaliteter, fredede områder og nationalparker.
- Dele af den generelle naturformidling/information til borgerne kan udføres af de nye kommuner med bibeholdelse af ansvaret i Direktoratet for Miljø og Natur.

Kommunalbestyrelsen udarbejder i dag kommuneplaner, kommuneplantillæg og lokalplaner for by- og bygdezone. Kommuneplan og -tillæg skal godkendes af landsstyret, mens kommunalbestyrelsen har

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat kommuneplaninut tapiliussat lokalplanillu pilersaarusiortarnermi ataatsimoortinneqalissasut, tamatumalu peqatigisaanik pilersaarussianik tamakkuninnga aalajangiisinaatitaaneq Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut nuunneqassasoq.

Kommunalbestyrelsi ullumikkut illoqarfinni nunarfinnilu nunaminertanut oqartussaavoq, Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik nunaannarmi nunaminertanut oqartussaalluni.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat nunaannarmi nunaminertanut oqartussaaneq piaarnerpaamik Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut tunniunneqassasoq.

kompetencen til at vedtage lokalplaner efter forudgående høring. I praksis udarbejder kommunen som regel både kommuneplantillæg og lokalplan for hvert planlægningsmæssigt tiltag.

Strukturudvalget anbefaler, at kommuneplantillæg og lokalplan sammenlægges til ét planniveau samtidig med, at kompetencen til at godkende disse planer overdrages fra hjemmestyret til kommunerne.

Kommunalbestyrelsen er i dag arealmyndighed i byerne og bygderne, mens Direktoratet for Miljø og Natur er arealmyndighed i det åbne land.

Strukturudvalget anbefaler, at arealmyndigheden for det åbne land snarest overdrages fra hjemmestyret til kommunerne.

Kapitali 12 Ilaasunik usinillu angallassineq assartuinerlu

Ilaasunik usinillu angallassineq assartuinerlu umiarsu-
artigut timmisartutigullu ingerlanneqarpoq.

Sullissinerup qanoq annertutiginissaa erseqqissaru-
mallugu nunallu ilaani angallattukinnerusuni atuisut
akiliutaat ikilisikkumallugit pisortat sullissisussanik
isumaqatigiissuteqartarput sullissinerup annertussusia-
ta, atuisut akiliutaasa pisortallu akiliutaasa erseqqissar-
neqarfigisaannik.

Ilaasunik usinillu angallassinermut assartuinerullu
tunngatillugu Namminersornerullutik Oqartussat 1.
januaari 2006-imiit atuutilersussanik ukiunut tallima-
nut sullissinissamik isumaqatigiissuteqaqqippu Air
Greenland A/S-imik Pilersuisoq A/S-imillu. Nunatta
karsiata ingerlatseqatigiiffinnut taakkununga akiliuti-
gisartagai ukiumut 170 mio. kr.-iupput.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassuti-
gaat umiarsuartigut timmisartutigullu angallanneq pil-
lugu siunissami isumaqatigiissutaasarumaartussat pil-
lugit isumaqatigiinniartarnissanut akisussaaneq kom-
muninut nutaanut nuunneqassasoq.

Angallassisartunik assartuisartunillu isumaqatiginnin-
niaqqinnissat kommunit piareersassavaat, taamaalillu-
ni sullissinerup qanoq annertutiginissaanik atuisullu
qanoq akiliteqartiginissaannik kommunit namminneq
kissaatigisaat tunngavigalugit isumaqatigiissuteqarto-
qarniassamat 1. januaari 2011-miit atuutilersussanik.
Kommunit nutaat siunissami periarfissaqalissapput
angallassinikkut assartuinikkullu atortorisanik nunap
sumiiffigisap qanoq ittuuneranut, innuttaasut qanoq
agguataarsimanerannut silallu pissusianut naleqqus-
saanissaminnut.

Umiarsuartigut timmisartutigullu angallassinerep
assartuinerullu ataqatigiissaarluagaanissaa eqqarsaati-
galugu Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat
inassutigaat umiarsualivinnik timmisartullu mittarfii-
nik ingerlatsineq aserfallatsaaliuinerlu aamma kom-
muninut nutaanut nuunneqassasut.

Kapitel 12 Passager- og godstransport

Passager- og godstransport udføres med
skibe og fly.

For at sikre et defineret serviceniveau og
nedbringe brugerbetalingerne i mindre tra-
fikerede områder har det offentlige indgået
servicekontrakter, hvor serviceniveau, bru-
gerbetaling og offentlige betalinger er defi-
neret.

På passager- og godstransporten har hjem-
mestyret indgået nye 5-årige servicekon-
trakter fra og med 1. januar 2006 med Air
Greenland A/S og Pilersuisoq A/S.
Landskassens betalinger til disse selskaber
udgør 170 mio. kr. årligt.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for
forhandling af de fremtidige kontrakter til
skibstrafik og lufttrafik overdrages til de
nye kommuner.

Kommunerne forbereder de kommende for-
handlinger med transportselskaber, således
at der kan indgås nye kontrakter på bag-
grund af kommunernes egne ønsker til ser-
viceniveau og brugerbetalingsniveau fra og
med 1. januar 2011. De nye kommuner får
i fremtiden mulighed for at tilpasse infra-
strukturen til de specifikke geografiske,
demografiske og klimatiske forhold.

For at sikre den bedst mulige koordinering
af skibs- og lufttrafikken anbefaler
Strukturudvalget, at driften og vedligehol-
delsen af havne og lufthavne også overgår
til de nye kommuner.

Havne

I dag har hjemmestyret ansvaret for udø-
velse af den overordnede havnemyndighed.
Den lokale drift og den funktionelle havne-
myndighed varetages i dag af enten KNI

Umiarsualiviit

Ullumikkut Namminersornerullutik Oqartussat umiarsualivinni oqartussaasutut qullerpaatut akisussaasuupput. Sumiiffinni ingerlatsineq umiarsualivinnilu ulluinnarni oqartussaaneq KNI Pilersuisoq A/S-imit imalunniit Royal Arctic Line A/S-imit isumagineqarput. Namminersornerullutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffinnut taakkununga ukiumut 4,3 mio. kr.-it akiliutigisarpaat ingerlatsinerat pillugu.

Tamatuma saniatigit ukiumut 14,8 mio. kr.-it aningaasaliissutaapput umiarsualiviit aserfallatsaaliorneqarnerannut, puttasulianut, manngertorninaveersaernerumut, pituttarfiit misissornerinut taarsorsornerinullu, angallatit kivisimasut kivilersullu puttallartinnerinut, nuunnerinut isumannaallisarnerinullu kiisalu naara-laartitsiviit angallatillu nalunaaqutsorsornerinut.

Aaqqissuussaannerumut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat umiarsualiviit nutarterninerinut, aserfallatsaaliorne-rinut ingerlanneqarnerinullu akisussaaneq kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq.

Mittarfiit

2005-imi 17,5 mio. kr.-it atornerqarput Namminersornerullutik Oqartussat mittarfiutaasa, heliportiu-taasa, helistopiutaasa kiisalu Kangerlussuarmi Narsar-suarmilu hotelit ingerlanneqarnerannut tapiissutitut. Mittarfeqarfiit ingerlatsinermik isumaginnittuupput Namminersornerullutik Oqartussat sinnerlugit, ilimag-ineqarporlu akiliutit amerliumaartut silaannakkut ang-allannerulernerup malitsigisaanik, tamatumalu kingu-nerisaanik ingerlatsinermut tapiissutit ikiliumaarput.

Aaqqissuussaannerumut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat Mittarfeqarfiit ingerlanneqarnerat atortullu aser-fallatsaaliorne-rat kommuninut nutaanut tunniunneqas-sasoq. Umiarsualiviit mittarfiillu ataatsimut ingerlan-neqalernerisigut, aputaajaaneq ikuallattoornissamullu sillimaniarneq eqqarsaatigalugit, iluanaarutissarsiso-qarsinnaassaaq.

Tamatuma kingorna Mittarfeqarfiit susassa-qarfiat tas-saalissaaq mittarfinnik nakkutilliineq, tamatumunnga ilaassalluni Statens Lufthavnsvæsen-imut attaveqar-neq.

Tamaattorli isumannaallisaanerup aaqqissugaanera

Pilersuisoq A/S eller Royal Arctic Line A/S. Hjemmestyret betaler selskaberne 4,3 mio. kr. årligt for varetagelse af funktionerne.

Der er yderligere afsat 14,8 mio. kr. årligt til løbende vedligehold af havneanlæg, pontonanlæg, korrosionsbeskyttelse, efter-syn og udskiftning af fortøjningsarrange-menter, hævning, flytning og sikring af sunkne og synkefærdige fartøjer samt fyr-og bådafmærkninger.

Strukturudvalget anbefaler, at ansvaret for renovering, vedligehold og drift af havne overdrages til de nye kommuner.

Lufthavne

I 2005 anvendes 17,5 mio. kr. som tilskud til drift af hjemmestyrets lufthavne, heli-porte, helistops samt hotellerne i Kangerlussuaq og Narsarsuaq. Mittarfeqarfiit varetager driften på hjem-mestyrets vegne, og det forventes, at takst-niveauet vil stige som følge af øget luftra-fik, og det vil medføre reduktion i tilskud til driften.

Strukturudvalget anbefaler, at driften af Mittarfeqarfiit og den løbende vedligehold af anlæggene overdrages til de nye kommuner. Der vil kunne opnås rationaliseringsge-vinster ved samdrift med havnene, ved sne-rydning og ved brandberedskab.

Mittarfeqarfiit's rolle skal efterfølgende være tilsyn af lufthavne, herunder kontak-ten til Statens Lufthavnsvæsen.

Organisering af sikkerhed og tårnbetjening kan dog forblive i Mittarfeqarfiit for at sikre koordinering af ressourceindsatsen.

mittarfinnilu napasuliani nakkutilliivinni sulineq
Mittarfeqarfiit isumagiuaannarsinnaavaat atortussati-
gut periarfissanik ataqatigiissaarilluarnissaq pillugu.

Kapitali 13 Sanaartorneq

Sanaartornikkut suliasat ukiumut 250 mio. kr.-init amerlanerusunik aningaasartallit kommunit ingerlata- raat, Namminersornerullutik Oqartussat sanaartorner- mut aningaasaliissutaat ukiumut 500-600 mio. kr.-iul- lutik. Namminersornerullutik Oqartussat sanaartorner- mut aningaasaliissutaasa pingajorarterutaat ineqarner- mut tunngasuupput, pingajorarterutaallu allat Nukissi- orfiit sanaartornermut taarsigassarsiaannut tunngasu- ullutik.

Sanaartornermi peqataasut oqaatigisarpaat ullumikkut akisussaaffiup kommuninut Namminersornerullutillu Oqartussanut agguarneqarsimanagera ajornartorsiutinik sanaartornermut akitsorsaaqataasunik pilersitsisartoq:

- Sanaartornerup nattaqqallisaartumik ingerlasar- nera
- Pissutsinik ataatsimut isiginnissinnaannginneq pissutigalugu uneqattaartumik sulisoqartarnera
- Pilersaarusiornissamut nalikilliliinissamullu pif- fissat sivikippallaarnerat
- Suliat inuiaqatigiinni aningaasaqarneq eqqarsaa- tiginagu naammassineqartarnerat
- Atortussatigut sanaartorfissatigullu pilersaar- siornerup naammannnginnera

Periaatsit ullumikkut atorineqartut sukaterneqarneqar- pata uneqattaannginnerusumik ataqatigiinnerusumillu sanaartortoqartalersinnaavoq, Aaqqissuussaanagermullu Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugu siunis- saq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu naammassisa- qarluarnarnerusussaq tassaavoq sanaartornermut oqar- tussaanagerup kommuninut nutaanut tunniunneqarnis- saa.

Aaqqissuussaanagermut Isumalioqatigiissitat inassuti- gaat sanaartornermi suliasaqarfiit uku kommuninut nutaanut tunniunneqassasut. Aningaasaliissutit 2005- imut aningaasanut inatsimmeersuupput 2009-milu allaanerussagunarlutik:

Isumaginninnermi sanaartugassat
20 mio. kr.
Kommunit atuarfeqarneranni sanaartugassat

Kapitel 13 Anlæg

Kommunerne forvalter anlægsopgaver for mere end 250 mio. kr. om året, mens hjem- mestyrets anlægsbevillinger er på 500-600 mio. kr. om året. 1/3 af hjemmestyrets anlægsbevillinger vedrører boligområdet, og 1/3 vedrører anlægsudlån til Nukissiorfiit.

Aktører indenfor bygge- og anlægsbranc- hen har anført, at den nuværende opsplite- ning af ansvaret mellem kommunerne og hjemmestyret har afledt en række proble- stillinger, som bidrager til øgning af anlægsomkostningerne:

- U hensigtsmæssig byggetakt
- Ujævn beskæftigelse som følge af manglende overblik
- For korte planlægnings- og afskriv- ningstider
- Projekter gennemføres uden hensyn- tagen til samfundsøkonomien
- Manglende fysisk planlægning

En opstramning af de nuværende procedu- rer vil kunne medvirke til en mere jævn og sammenhængende byggetakt, men det er Strukturudvalgets vurdering, at en overdra- gelse af området til de nye kommuner på sigt vil være den mest effektive løsning.

Strukturudvalget anbefaler, at følgende anlægsområder overdrages til de nye kom- muner. Bevillingerne er fra FL 2005 og vil sandsynligvis se anderledes ud i 2009:

Anlægsmidler til sociale institutioner
20 mio. kr.
Anlægsmidler til kommunale skoler
66 mio. kr.
Anlægsmidler til kollegiebyggeri
26 mio. kr.
Anlægsmidler til servicehuse i byggerne
0,5 mio. kr.

66 mio. kr.
Kollegianik sanaartugassat
26 mio. kr.
Nunaqarfinni illut sulliviit sanaartugassat
0,5 mio. kr.
Ineqarfiit sanaartugassat
208 mio. kr.
Nukissiorfiit sanaartornermut taarsigassarsiaat
126 mio. kr.

Kommunini ingerlatat amerlinerisigut suliassatigut sunniivigeqatigiillu arnerunissamut tunngavissaqalissaaq, tamannalu sanaartugassatigut ataqatigiissaarillu arnerulernissamik qulakkeerisinnaavoq. Kommunini ingerlatsiviit ilaanneeriarlutik kommunit allat teknikkeqarfiinik suleqateqartariaqartassapput aamma/imaluunniit sanaartugassani annerusuni pisariunerusunilu siunnersortissarsariaqartassapput, soorlu mittarfiliormi, umiarsualiviliormi, erngup nukinganik innaallagissiorfiliormi il. il.

Suliassaqarfinnut taama angitigisunut akisussaaffimik tunniussinerup kingunerisariaqassavaa siunissami oqartussaasutut suliassaqarfiit sumut inissinneqassanerannik misissueqqissaarnissaq, soorlu sakkortuumik innaallagialerinermut maleruagassat maleruarneqarnerannik nakkutilliineq eqqarsaatigalugu.

Anlægsmidler til boliger
208 mio. kr.
Anlægsudlån til Nukissiorfiit
126 mio. kr.

De øgede aktiviteter i kommunerne vil danne grundlag for dannelse af større faglige miljøer, som kan sikre en bedre koordinering af bygge- og anlægsopgaverne. I visse situationer vil de kommunale forvaltninger være nødt til at samarbejde med andre kommuners tekniske forvaltninger og/eller engagere rådgivere ved større og komplicerede bygge- og anlægsopgaver, eksempelvis lufthavne, havne, vandkraftanlæg etc.

Som følge af overdragelser af ansvaret for så store aktivitetsområder skal der foretages en nærmere analyse af, hvor fremtidige myndighedsopgaver skal placeres, herunder tilsyn med overholdelse af stærkstrømsreglementet.

Kapitali 14 Ineqarneq

Namminersornerullutik Oqartussat inissiaatitik namminneq ingerlataraat, kommuninili suliassaqarfik tamanna assigiinngitsunik aaqqissugaavoq. Kommunit sisamanut angisuunut kattussuunneqarpata ingerlatsivinnik suliassatigut isumannaannerusunik pilersitsisoqarsinnaassaaq suliassaqarfik tamarmi katersorneqarpat kommuninut oqartussaaffinngortillugu. Namminersornerullutik Oqartussat inissianik ingerlatsiviati kommuninut nutaanut tunniunneqarsinnaassaaq ataatsimoortumik ingerlatsinerup iluanaarutissartai angujumallugit siunissarlu ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu pilersaarusiortoqartalersinnaaqullugu.

Namminersornerullutik Oqartussat ukiumut 200 mio. kr.-it missaat inissialiortiternermut atortarpaat, kommunilli 100 mio. kr. missaat atortarpaat. Pissutsit ataatsimut isigissagaanni inissianik nutarterineq kinguartoqqasorujussuuvoq.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat suliassaqarfik tamarmi kommuninut nutaanut tunniunneqassasoq. Kommunit taamaalillutik inissianik pisortanit ingerlanneqartunik kommuniniittunik tamani-piginnittuulissapput. Namminersornerullutilli Oqartussat inissiat ilaannik sulisuminnut atortitassaminnik tigungminniinnassapput, tassa inissiat tamakku atorfinitsitsisarnermi suli pingaaruteqaqimmata.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat kommunit neqeroorfigineqassasut INI A/S inissianik ingerlatsivittut atorsinnaagaat. Ingerlatseqatigiiffik taanna nuna tamakkerlugu inissianik ingerlatsinermut aningaasaqarnermullu systemimut aningaasarpassuar-nik aningaasaliisimavoq, systemilu taanna inissiat tamarmik ingerlanneqarneranni ajornartorsiutitaqann-gitsumik atorneqarsinnaassaaq.

Inissianik ingerlatsinermut tunngatillugu allaffissor-neq kommunini kiffartuussiviulersussani iluaqtissarsiffiu-sumik isumagineqarsinnaassaaq.

Namminersornerullutik Oqartussat inissiaataannit aningaasaatigut iluanaarutit ukiumut 80 mio. kr.-iup-put, taakkunanga 10 mio. kr.-it aningaasaleeqqinner-

Kapitel 14 Boliger

Hjemmestyret forvalter sin egen boligmasse, mens den kommunale forvaltning af området er præget af forskellige organisatoriske løsninger. Når kommunerne bliver sammenlagt i 4 store enheder, vil der kunne etableres mere professionelle forvaltningsenheder, hvis hele området samles i kommunalt regi. Hjemmestyrets boligadministration kan med fordel overdrages til de nye kommuner for at opnå samdriftsfordele og en mere fremadrettet planlægning.

Hjemmestyret anvender ca. 200 mio. kr. om året i anlægsinvesteringer på boligområdet, mens kommunerne anvender ca. 100 mio. kr. Samlet er der akkumuleret et meget stort efterslæb på renoveringen af boligmassen.

Strukturudvalget anbefaler, at hele området overdrages til de nye kommuner. Kommunerne bliver dermed ejere af samtlige offentlige boliger, som er beliggende i kommunerne. Hjemmestyret skal dog bibeholde en boligpulje til de ansatte, da boligerne fortsat er et meget vigtigt element i ansættelsesforholdet.

Strukturudvalget anbefaler, at kommunerne får tilbud om at kunne benytte INI A/S som administrations-selskab. Selskabet har foretaget store investeringer i et landsdækkende boligadministrations- og økonomisystem, som uden problemer vil kunne benyttes til administrationen af den samlede boligmasse.

Administrative opgaver forbundet med boligadministration kan med fordel løses i de kommunale servicecentre.

Kapitalafkastet på hjemmestyrets boliger er på 80 mio. kr. årligt, hvoraf 10 mio. kr. benyttes til reinvestering og 70 mio. kr. til større renoveringsarbejder.

nut 70 mio. kr.-illu nutarterinernut annerusunut atornerqarlutik. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat ineqarnermut akiliutit aningaasartuutitut naapertuuttunngorsarneqassasut, tamannalu pisinnaasoq aningaasaatitigut iluanaarutit qaffanneqarnerisigut. Tamanna nutarterinikkut kinguartoorutit naammassineqarsinnaanerannut aqquutissat ilagisinnaavaat, aammalu innuttaasut pissaqarnerusut namminneq inisaminnik pisinnaannut kajumississutaasinnaavoq.

Namminersortunngorsaneq maanna ingerlanneqartoq nangissaq tapiissutaasinnaasunik aaqqissuussinerit atortinnarnerisigut.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat ineqarnermut akiliutit ikiorsiissutitalersorneqarnerat siunissaq ungasinnerusq eqqarsaatigalugu atorrunnaassasoq, taarserneqassasorli ineqarnermut tapiisuteqartarnermik pisortat inissiaataannik attartornermut akiliutit allanngorarnerannut naleqqussakkamik.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat kommunit nutarterinissaminnut taarsigassarsisinaanerat inatsisitigut ammaanneqassasoq, taamaalilluni ullumikkut inissiat nutarterneqarnerat sukkaneruler niassammat. Aningaasaatitigut iluanaarutit taarsigassarsianik akilersuutitut ilimagisanut naleqqussarneqassapput, illua'tungaani attartortitsinikkut isertitat illua'tungaani ingerlatsinerimut aserfallatsaaliuiner mullu aningaasartuutit oqimaaqatigiittualerniassamata.

Strukturudvalget anbefaler, at der arbejdes mod huslejeniveauer, som afspejler de reelle omkostninger, hvilket kan ske ved at hæve kapitalafkastet. Dette vil medvirke til, at efterslæbet på renovering kan indhentes, og det vil motivere de mere velstillede borgere i samfundet til at købe egen bolig.

Den nuværende privatiseringsproces skal fortsætte med opretholdelse af de nuværende støtteordninger.

Strukturudvalget anbefaler, at subsidiering af huslejen ophører på længere sigt og afløses af en boligsikringsydelse, som er tilpasset ændringerne i prisniveauet for leje af offentlige boliger.

Strukturudvalget anbefaler, at der lovgivningsmæssigt åbnes op for, at kommunerne kan optage lån til renoveringen, så renoveringen af den nuværende boligmasse fremskyndes. Kapitalafkastet skal tilpasses de forventede afdrag på lånene, så der efterfølgende vil være en vedvarende balance mellem lejeindtægter og udgifter forbundet med drift og vedligehold af boligmassen.

Kapitali 15 Aningaasaqarneq

Aningaasalersuineq

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigisaasa tamarmiusut kingunerisaannik siunissami kommunit suliaassartusingaatsiassaqaat. Tamatuma peqatigisaannik Namminersorerullutik Oqartussat suliaasaat ikilissapput. Taamaattumik aningaasalersuutit Namminersorerullutik Oqartussanit kommuninut aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnermi nuussisoqartariaqassaaq. Tamanna pisinnaavoq ataatsimoortumik tapiissuteqarnikkut imaluunniit naligiissaaruteqarnikkut. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaqarput ataatsimoortumik tapiissuteqartarneq naligiissaaruteqartarnerlu, aamma kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit, ullumikkut atuuttut aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnermi atorneqarsinnaanaviangitsut.

Isumaliutigineqarsinnaavoq akileraartarnermik aaqqissuussineq tamarmi allangortinneqassasoq nunamut tamarmut akileraarutit qaffallutik kommuninullu akileraarutit tamatuma nalinganik apparlutik. Taamatut aaqqiisoqarneratigut ataatsimoortumik tapiissuteqartarnermik naligiissaaruteqartarnermillu aaqqissuussinerit ullumikkornit aalajangersimanagerumik sammivilerlugit iluarsineqarsinnaalissapput. Akileraartarnermik aaqqissuussinerup nunamut tamarmut akileraaruteqarneruffiusup kommuninullu akileraarutikinneruffiusup kommunit aningaasarsiornikkut pissutsit nikerarneranut malussajavallaarunnaarsissavai.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat siunissami ataatsimoortumik tapiissutit, naligiissaarutit akileraarutissiisarnerillu qanorpiq ilusiligaanissaannik aalajangersimasumik siunnersuuteqanngilaq. Qanorluunniilli ilusiliisoqaraluarpat pingaaruteqarpoq makku eqqummaariffigissallugit:

- Aningaasaqarnermut akisussaaneq oqartussaanerlu ingiaqatigiissapput.
- Kommunit ullumikkut suliaassanik suliaasanillu Namminersorerullutik Oqartussanit nuunneqarumaartussanik aningaasalersuisinnaasariaqarput.
- Kommuninut kajuminnartuussaaq inuussutissarsiorneq annertusassallugu, taamalu akileraarutitigut tunngavissaq annerulersissallugu.

Kapitel 15 Økonomi

Finansiering

De samlede anbefalinger fra Strukturudvalget indebærer, at kommunerne fremover vil få forøget opgavemængden betydeligt. Samtidig vil der ske en reduktion af hjemmestyrets samlede opgaver. Derfor skal der ske en overførsel af finansiering fra hjemmestyret til kommunerne ved en strukturreform. Det kan ske i form af bloktilskud eller udligningsbeløb. Strukturudvalget mener, at bloktilskuds- og udligningssystemet, herunder den fælleskommunale skat, i den nuværende form ikke kan anvendes efter strukturreformen.

Det kan overvejes at ændre det samlede skattesystem, så landsskatten øges, og den kommunale beskatning sænkes tilsvarende. En sådan løsning vil gøre det muligt at indrette bloktilskuds- og udligningsordningerne mere målrettet end i dag. En ændring af skattesystemet med højere landsskat og lavere kommunal skat vil blandt andet bidrage til at mindske kommunernes sårbarhed over for konjunktursvingninger.

Strukturudvalget har ikke lagt sig fast på nogen model for de fremtidige bloktilskud, udligninger og skatteudskrivninger. Uanset hvilken model, der bliver valgt, er det afgørende, at følgende væsentlige hensyn tages i den fremtidige model:

- Økonomisk ansvar og kompetence skal følges ad.
- Kommunerne skal kunne finansiere både de nuværende opgaver og de opgaver, der overføres fra hjemmestyret.
- Kommunerne skal have en tilskyndelse til at øge erhvervsaktiviteten og dermed skattegrundlaget.
- Kommunerne skal fortsat have mulighed for selvstændig skatteudskrivning.
- Der skal ske en udligning mellem vel-

- Kommunit namminneerlutik akileraarutissiinisamut periarfissaqartuartariaqarput.
- Kommunit pissaqarnerusut kommunillu pissakinnerusut akornanni naligiissaaruteqartariaqarpoq.
- Nakerisarsiunngitsumik, ataatsikkoortumik paa-siuminartumillu aningaasalersueriaaseqartoqartariaqarpoq.

Aaqqissuussaannermik iluarsaqqiinnerup aningaasatigut kingunerisassai

Aningaasaqarnerup ingerlanera taamalu pisortat ingerlatsiveqarneranni aaqqissuussineq nunani tamani periarfissat nikerarnerannit niueqatigiinnermilu aaqqissuussinerit allanngorarnerannit sunnersimaneqarnerujartuinnarpoq. Taamaattumik pingaaruteqarpoq pisortat ingerlatsiveqarnerat ima aaqqissuutissallugu, inuiaqatigiinni atugarissaarnissaq pillugu ikiorsiissutit tunngaviusutigut attatiinnarneqarsinnaanngorlugit, tamatumalu peqatigisaanik inuussutissarsiorneq uummaarinnerusumik ineriartorsinnaanngorlugit. Taamaassappat suliassaqaqarfinni arlalinni pisariillisaasoqartariaqarpoq, tamatumani aamma pisortani allaffissorneq eqqarsaatigalugu, atugarissaarnikkut ineriartortitsinissaq inuiaqatigiillu aaqqissugaaneranni pitsanngoriaatissat nukissaqarfineqarniassammata.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat naliliinerat naapertorlugit pisortatigut ingerlatsinerup aaqqissuussaananik iluarsaqqinnikkut suliassaqaqarfippassuarni pisariillisaasoqarsinnaavoq. Kisianni pisariillisaanerup iluanaarutissartai aatsaat iluamik pineqarsinnaalissapput piffissaq ikaarsaariarfiusoq, sulisunik inerisaaviusoq qarasaasiaqarnikkullu aaqqissuussinernik naleqgersuiffiusoq, qaangiuppat.

Killormut saatillugu erseqqissartariaqarpoq aaqqissuussinerit allanngortinneqarnissaannik aalajangerumaa-taarneq pisortat ingerlatsiviini aningaasartuutit amerliartuinnarnerannik nassataqarumaartoq taamalu aningaasaqarnikkut iliuuseqarnissamut periarfissanik killiliiumaartoq.

stillede og mindre velstillede kommuner.

- Der skal være objektive kriterier, samtidighed og gennemskuelighed.

Økonomiske konsekvenser af en strukturreform

Den økonomiske udvikling og dermed den offentlige struktur er i stigende grad påvirket af internationale konjunkturer og strukturelle ændringer i samhandelen. Det er derfor afgørende, at den offentlige sektor indrettes på en sådan måde, at de basale velfærdsydelse kan tilgodeses samtidig med, at der kan skabes en større dynamik i erhvervsudviklingen. Det stiller krav om rationaliseringer på en række områder, herunder offentlig administration, for at frigøre ressourcer til velfærdsudvikling og forbedringer af samfundets strukturer.

Strukturudvalget vurderer, at der gennem en reform af den offentlige struktur kan opnås rationaliseringer på en lang række områder. Men rationaliseringsgevinsterne kan først for alvor opnås efter en overgangsperiode, hvor der investeres i personaleudvikling og fremadrettede IT-løsninger.

Omvendt skal det understreges, at manglende beslutninger om ændringer af strukturerne vil medføre stadigt stigende omkostninger inden for det offentlige og dermed en begrænsning af det samlede økonomiske råderum.

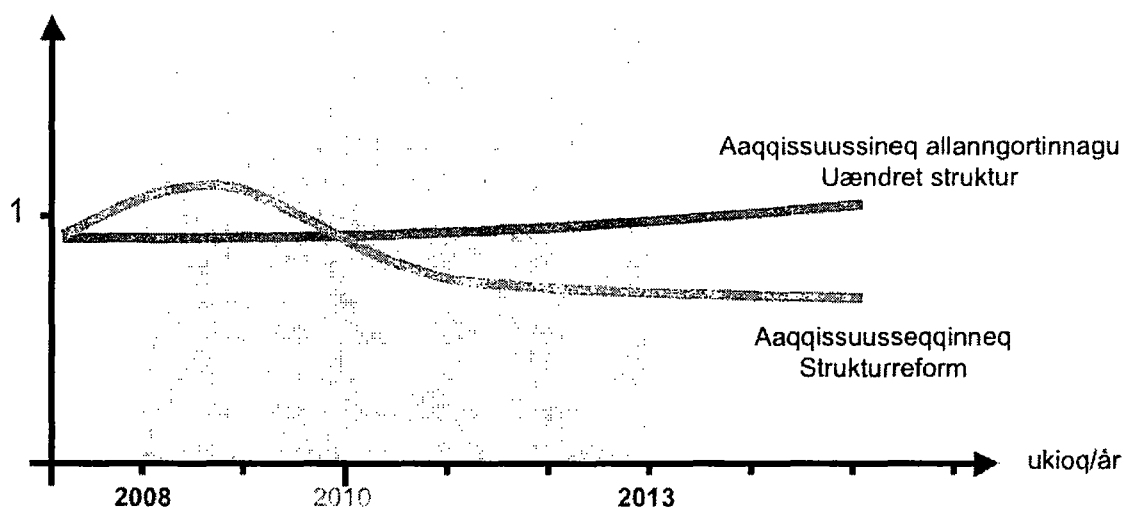
Takussutissaq 1.

Aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnerup aningaasati - gut sunniutissai

Figur 1.

Økonomisk effekt af strukturreform

Allaffissornek / Administration
mia.kr.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat naatsorsuutigaat suliassa qarfippassuarni pisariillisaasoqarsinnaasoq, tamatumuunalu nukissa qarfigineqalissasoq aaqqissuussaannerup naleqqussarnissaa.

Naalackersuinikkut aaqqissuussinerup allanngortinnerarneratigut, tassa kommunini qinikkat maanna 350-init amerlanerusut 70-it inorlugit amerlassuseqalersilugit ikilissinnerisigut, 20 mio. kr.-it akissarsianuinnaq sipaarneqarsinnaapput. Tamatuma peqatigisaanik Inatsisartut naalackersuisullu taakkualu allaffeqarfiisa naleqqussaavigineqarnerisigut 25 mio. kr.-it missaat sipaarneqarsinnaassasorinarput, tassa suliassaasa ilaat kommuninut tunniunneqassammata.

Kommunini qinikkat ikilissinneqarnerisa kingunerisaannik aamma allaffeqarfiit politikinerinut sullissinerinut aningaasartuutit ikilissapput, soorluttaaq suliassanik nammagassanillu erseqqinnerusumik agguataarineq marloriaammik allaffissorunnaarsitsissasoq. Naatsorsuutigineqarpoq suliassa qarfinni pineqartuni pisariillisaanissamut periarfissaqartoq Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu katillugit 50 mio. kr.-inik sipaarfiusinnaasunik.

Strukturudvalget har skønnet, at der kan gennemføres rationaliseringer på mange områder, og at det kan frigøre ressourcer til strukturtilpasningerne.

Ved en ændring af det politiske system, hvor antallet af folkevalgte i kommunerne nedbringes fra over 350 til under 70, vil der kunne frigøres omkring 20 mio. kr. alene i vederlag. Samtidig forventes en tilpasning af Landstinget og landsstyret med tilhørende administrationer ved udflytningen af opgaverne til kommunerne at kunne frigøre omkring 25 mio. kr., idet der sker en reduktion af Landstingets og landsstyrets opgaver.

Reduktionen af antallet af folkevalgte i kommunerne vil også medføre et fald i de omkostninger, der er knyttet til administrationernes betjening af politikere, ligesom den klarere opgave- og byrdefordeling vil afskaffe megen dobbeltadministration. Det skønnes, at de samlede rationaliseringsmu-

Maalaaruteqarsinnaatitaaneq pisariillisarneqassaaq, tamannalu pisinnaavoq ataatsimiititaliat maalaaruteqartarfiit atorunnaarsinneqarnerisigut ombudsmandeqarfiullu annikillisinneqarneratigut. Maalaartit toqqaannartumik pisortaqarfinnut ingerlatinneqartalissapput, ombudsmandeqarfillu suliaassanik tunngaviusutigut pingaaruteqartuinnarnik suliaqartinneqalissaaq. Tamatumani pisariillisaanikkut ileqqaarutaasinnaasut ukiumut 5 mio. kr.-init amerlanerusunut missiliuunneqarput.

Ingerlatsiviit suliaasatigut sunniivigeqatigiilluarfiusinnaanerusunnorlugit allisinneqarpata aalajaannerusunik sulisoqalernissaq anguneqassasorinarluinnarpoq. Tamatuma kingunerisaanik angalanernut sulisullu nikiinneranni pigisanik nuussinernut aningaasartuutit ikilissapput, sulisullu nutaat ilinniartinneqarnerannut piffissaq sivikinnerusoq atorneqalissaaq. Tamatumani pisariillisaanikkut ileqqaarutaasinnaasut Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu katillugit ukiumut 10 mio. kr.-inut missiliuunneqarput.

Akileraruserinermik akitsuuserinermillu suliaasaqarfiup qitiusumit ingerlanneqalernissaa pilersaarutaasooq ukiumut 16 mio. kr.-inik isertitaqarnerulissutaasussaaq. Tamatumalu saniatigut akiliisitsiniartarnerup qitiusumit ingerlanneqalernissaata ileqqaarutissartai ukiumut 12 mio. kr.-inut missiliuunneqarput.

Allaffissornermi automatiseeriinissaq aammalu pisortatigut ikiorsiisutit ilaasa automatiskimik tunniunneqartalernissaat qasaraasiaqarnikkut nutarterinissamut aningaasaliiffiusussaassaaq sulisunillu inerisaaviusariaqassalluni, siunissarli ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu tamatumani pisariillisaanikkut ukiumut ileqqaarutaajumaartussat 10 mio. kr.-inut missiliuunneqarput.

Sanaartornikkut suliaasat amerlanerpaat kommuninut oqartussaaffinngortinneqarnissaata kingunerisaanik sanaartugassanik ataqatigiissaarilluarnerulernissaq pisariinnerusumillu pingaarnersiuisinnaalernissaq naatsorsuutigineqarput. Sulisitsisut peqatigiiffiata Grønlands Arbejdsgiverforeningip siusinnerusukkut naatsorsuisimanera naapertorlugu pisortat sanaartugasaaannik nutartigassaataannillu pilersaarusiortarnek ileqqaarfiusinnaavoq sanaartukkanut aningaasartuutit 10 procentiinik, tassa ukiumut 70 mio. kr.-it missaan-

ligheder på disse områder er i størrelsesordenen 50 mio. kr. for hjemmestyret og kommunerne under et.

Klagesystemet skal forenkles, hvilket kan ske ved at nedlægge klagenævn og reducere ombudsmandsinstitutionen. Klager skal herefter tilgå direktoratet, mens ombudsmandsinstitutionen kun skal beskæftige sig med principielle sager. De potentielle rationaliseringsgevinster skønnes at udgøre over 5 mio. kr. årligt.

Ved oprettelsen af større faglige miljøer vil der kunne opnås en stabilisering af arbejdsstyrken. Det vil medføre færre udgifter til rejser og bohaveflytning for personaleudskiftningen og samtidig reducere tidsforbruget på oplæring af nyt personale. De potentielle rationaliseringsgevinster skønnes at udgøre 10 mio. kr. årligt for hjemmestyret og kommunerne under et.

Den planlagte centralisering på skatte- og afgiftsområdet vil medføre rationaliseringer og merprovenuier på 16 mio. kr. årligt. Dertil kommer efterfølgende samlede gevinster i forbindelse med en centralisering af inkassoområdet, som skønnes til et beløb i størrelsesordenen 12 mio. kr. årligt.

Kontorautomatisering og automatisk udbetaling af en række offentlige ydelser vil kræve investering i nye IT-løsninger og personaleudvikling, men det skønnes til gengæld på længere sigt at medføre årlige rationaliseringsgevinster i størrelsesordenen 10 mio. kr.

Overdragelse af de fleste anlægsopgaver til kommunerne forventes at medføre en bedre koordinering af de enkelte anlægsopgaver og en mere enkel prioriteringsproces. Grønlands Arbejdsgiverforening har tidligere skønnet, at der er et rationaliseringspotentiale inden for planlægning af offentlige anlægs- og renoveringsopgaver på niveauet 10 pct. af anlægsudgifterne, hvilket svarer

nik. Tamanna Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaqatigaat.

Ataatsimut isigissagaanni naatsorsuutigineqarpoq Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutaasa tamarmik naammassineqarnerisigut siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu 220 mio. kr.-it missaannik ileqqaaruteqartoqarsinnaassasoq. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat erseqqissarusuppaat kisitsisunik ataasiakkaanik taamatut taaguinissaq nalorninartoqarsinnaasoq, kisiannili pissutsit ersersinniarneqartut taamaannerat nalunangitsoq. Erseqqissarneqassaaq ukiuni 2007-imiit 2013-imut aningaasaliisoqartariaqassammat sulisunik ineriartortitsinermut, qarasaasiatigut iluarsaaqqinnermut suliasallu nussorneqarnerannut.

Aningaasaqarnermut politikkimut tunngasut

Aaqqissuussaannerup allannguutissai piviusunngortinneqarpata kommunit annerulissapput, taamalu kommunit aningaasaqarneranni nikerarnernut annerusunut piareersimanerulissallutik. Tamatuma peqatigisaanik kommunit ataatsimoorlutik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniuteqarnerulissapput.

Kisianni aningaasaqarnikkut ineriartornermut tamar-miusumut akisussaaneq Namminersorerullutik Oqartussaniippoq. Taamaattumik Namminersorerullutik Oqartussat sakkunik pisortat aningaasaqarnerannik tamarmiusumik aqutsinermi atorsinnaasaminik pisariaqartitsipput. Aqutsineq pisinnaavoq ataatsimoorlumik tapiissutit naligiissaarutillu pillugit isumaqatigiinniartarnertigut aammalu kommunit ingerlatsinermut aningaasartuutaannut, sanaartornermut aningaasartuutaannut taarsigassarsisarnerinullu killissanik aalajangersaasarnikkut. Tamatumalu peqatigisaanik aamma suliasat immikkut ittut killissalersorneqarsinnaapput tamatumuuna Namminersorerullutik Oqartussat aaqqissuussinikkut politikkimik kingunissalimik ingerlatsisinnaallutik. Matumani pineqartut soorlu tassaasinnaapput suliffissaqartitsinermi suliniutit immikkut ittut.

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassuti-gaat aaqqissuussinertut aqutatut ammaassisoqarsinnaasoq inissialiortiternermi aammalu nukissiuuteqar-nikkut pilersuiffinnik aningaasatigut iluanaaruteqarfi-

til omkring 70 mio. kr. årligt. Det er Strukturudvalget enig i.

Samlet forventes det, at det offentlige på sigt kan frigøre et beløb i størrelsesordenen 220 mio. kr. ved en samlet gennemførelse af Strukturudvalgets anbefalinger. Strukturudvalget skal understrege, at der kan her-ske tvivl om størrelsen af de enkelte beløb, men at hovedtendensen er klar. Det skal understreges, at en der i årene 2007 til 2013 skal investeres i personaleudvikling, IT-løsninger og flytningen af opgaverne.

Finanspolitiske aspekter

Når strukturændringerne realiseres, vil kommunerne få en størrelse, som gør dem rustede til at imødegå større udsving i den kommunale økonomi. Samtidig får kom-munerne i fællesskab en større og mere aktiv rolle i samfundsøkonomien.

Men ansvaret for den samlede økonomiske udvikling ligger i hjemmestyret. Derfor får hjemmestyret brug for instrumenter, som kan regulere den samlede offentlige økonomi. Styringen kan ske gennem forhandling-er af bloktilskud og udligningsbeløb til kommunerne og ved fastlæggelse af økonomiske rammer for kommunernes samlede driftsudgifter, anlægsudgifter og lånoptag. Samtidig kan der blive tale om fastlæggelse af rammer for særlige tiltag, hvorigennem hjemmestyret kan føre en aktiv strukturpo-litik. Det kan f.eks. være særlige initiativer på arbejdsmarkedsområdet.

Strukturudvalget anbefaler, at der som en reguleret ordning åbnes op for muligheden for lånoptag i forbindelse med boliginvesteringer og investeringer i forsyningsanlæg, som giver et økonomisk afkast.

Finansielle tilgodehavender og gæld

Strukturudvalgets anbefalinger indebærer, at en række aktiviteter flyttes fra hjemme-styret til kommunerne. Til nogle af disse

usinnaasunik pilersitsinermi taarsigassarsisinnaanermik.

Aningaasalersuinikkut pisassarisat akiitsu
Aaqjissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigisaasa kingunerisaannik ingerlatat ilaat Namminersornerullutik Oqartussanit kommuninut nuunneqasapput. Ingerlatat tamakkua ilaat aningaasalersuinikkut pisassa qarfiullutillu akiitsuga qarfiupput. Soorlu Nukissiorfiit nunatta karsianut akiitsoqarput sanaartornermut tunngatillugu taarsigassarsiarineqarsimasunik 700 mio. kr.-it missaanniittunik, nunattalu karsia boligstøttemit illulianik piginnittunit pisassa qarpoq 750 mio. kr. missaanniittunik. Pisassa qarfigisalli nalikinnerungaatsiarput.

Aaqjissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigaat Namminersornerullutik Oqartussat kommuniulersussallu nutaat oqartussaaffinnik nussuineq ilutigalugu isumaqatigiissuteqartassasut suliassa qarfinnut nuunneqartunut atatillugu pisassarisat akiitsu nalunaarsorneqarnerat naliligaanerallu pillugit.

aktiviteter er der knyttet finansielle tilgodehavender og gæld. Eksempelvis har Nukissiorfiit anlægsgæld til landskassen på niveauet 700 mio. kr., og landskassen har tilgodehavender hos ejere af boligstøttehuse på niveauet 750 mio. kr. Fordringerne er dog væsentlig mindre værd.

Strukturudvalget anbefaler, at hjemmestyret og de nye kommuner i takt med overdragelserne træffer aftaler om opgørelse og værdiansættelse af tilgodehavender og gæld på de opgaveområder, som flyttes.

Pisortat sullassa qarfiinik aaqjissuusseqqinnissaq pillugu isumaliutissiissut

Betænkning vedrørende en strukturreform af den offentlige sektor

© Aaqjissuussaannermut Isumalioqatigiissitat • Strukturudvalget 2005

Kalaallisuunngortinnera / grønlandsk oversættelse: Svend Møller

Naqitigassanngorlugu piareersamera assillu / klargøring til tryk samt fotos: Nukaraq Eugenius

Saqaata ilusilerneru / omslagslayout: Tegnestuen Tita.

Naqinneqarfia / tryk: Nørhaven A/S